

POLITIKA
OPOZORILI NA
VELIKO DEMAGOGIJO

OSEBNOSTI
DOBRI ČLOVEK
IZ NEGOVE

DEMOKRACIJA

Razkrivamo,
kdo je odvetnik
Stojan Zdolšek,
ki je vplival na
preobrat Andrijane
Starina Kosem.

ODVETNIK ZA POSEBNE NALOGE

INTERVJU

Janez Podobnik

SLS je trden in zanesljiv člen vladne koalicije

TRIBUNA

Dr. Stane Granda
Komu zvoni?

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

Dež bo.

Ljudje vse več govorijo.

Z UMTS mobiteli je pogovor lahko **brezplačen**.
Brez dodatne naročnine.

Vklopite funkcijo videoklic na svojem novem UMTS mobitelu, pokličite kogarkoli, ki ga že ima, in brezplačno klepetajte v nedogled. Če se s sogovornikom ne želite gledati, preprosto vklopite slušalke in mobilni telefon pospravite v žep. Vaše roke bodo proste... dokler ne boste potrebovali dežnika.

Pogovor z uporabo videoklica v omrežju Mobitel GSM/UMTS je v promocijskem času **popolnoma brezplačen**.

Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Publicis + Ajax Studio, foto: T. Brejc, D. Arrigler

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

UVODNE STRANI

- 9 Slovenski Watergate?
10 Pogledi: Evropski tiger
11 Kolumna: Dvajseto stoletje

POLITIKA

- 12 Med staro gardo in sproščenostjo
15 Odvetnik za vse čase
18 Naelektrena parlamentarna dvorana DZ
20 Komu zvoni?

SLOVENIJA

- 22 Denar – ali rubimo!
24 Pomisleki glede megazabavišča
26 Razvoj dežele ob Krki
28 Koruptivni župan?
30 Sporna obalna hitra cesta

TUJINA

- 32 Mesto v zalivu (1. del)
34 Vrnitev odpisanih
36 **Globus:** Razcvet turizma v Nepal
37 **Tuji tisk:** Rusi v VB kot doma

INTERVJU

- 38 Janez Podobnik

DOMOZNANSTVO

- 42 Giotto in kapela Scrovegnijev
46 Dobri človek iz Negove
50 **Naši kraji:** Logarska dolina
54 Na Trubarjevini: stati inu obstati

OGLEDALO

- 56 **Film:** Maščevanje
58 **Avtomobilizem:** Kia sorento
60 **Zdravje:** Bela koža je lepa in zdrava
62 **Šport:** Stanleyjev pokal v LA
64 **Črna kronika:** Umor in samomor
66 **Rumeno:** Princa o Dianini smrti
68 **TV Kuloar:** Pekoča bolečina
74 Janičarjevo slovo v Beogradu

38 Intervju: Janez Podobnik

Kongres, o tem sem prepričan, bo SLS dodatno okrepil in stabiliziral aktualno koalicijo. Naša ambicija in želja je, da bi zaradi številnih dobrih razvojnih projektov zdajšnja vladna koalicija dobila še eno priložnost za vodenje države.

12 Med staro gardo in sproščenostjo

Sočasni srečanja privrženecv Zbora za republiko in združenja Zares sta pokazali, da je pomladni blok kljub upadanju podpore vladi še vedno bolj monolitni od levega. Na srečanju Zbora za republiko so se zbrali vsi, ki na pomladni strani kaj pomenijo, na srečanju društva Zares pa le peščica starih kadrov LDS.

15 Odvetnik za vse čase

Dogodki okrog osrednjega slovenskega časnika so vodeni iz 'centrov' varuhov enoumja, kadrovanje poteka po načrtu, botri pa so isti kot v primeru Depale vasi. Pomembno vlogo pri tem igra tudi Stojan Zdolšek.

18 Naelektrena razprava

Nedavno razvpito pismo nekdanje državne sekretarke Andrijane Starina Kosem je v minulih dneh odmevalo tudi v državnem zboru, kjer je bilo ozračje ob začetku 29. redne seje v ponedeljek, 18. junija, precej naelektreno.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat,
Petra Janša, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan,
Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust,
Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babić, dr. Metod Benedik, dr. Andrej
Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos,
dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik,
dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga,
Igor Gošte, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik),
Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR / 599,10 SIT

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbahar

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova
banka d. d., Maribor

Poštnina plačana pri pošti 1102 Nenaročenih
člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

»Demokracija« je zaščitena blagovna znamka, last podjetja Nova obzorja založništvo d.o.o. Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisno privolitvijo založnika Demokracije. Imetniki materialnih avtorskih pravic na avtorskih delih, objavljenih v Demokraciji, so podjetje Nova obzorja založništvo d.o.o. ali avtorji, ki imajo s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o. sklenjene ustrezne avtorske pogodbe. Prepovedani so vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava in dajanje avtorskih del ali njihovih delov na voljo javnosti v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 225,31 evrov, za druge pa 257,57 USD.

Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, fotomontaža

Ljubljana, 12. 6. 2007

Lovljenje ravnotežja

Metod Berlec

Zasedanje Zbora za republiko pod vodstvom dr. Petra Jambreka, dr. Toneta Jerovška, dr. Janka Kosa, dr. Mateja Makaroviča, Nika Grafenauerja, Jožeta Snoja, Tomaža Zalaznika in drugih v natrpani Linhartovi dvorani Cankarjevega doma minuli teden je bilo nekaj, kar je v zadnjih tednih odstopalo od vodilnega medijskega in mnenjskega toka. V nasprotju z opozicijo in s številnimi slovenskimi mediji, v katerih je še danes zaznati miselnost nekdanjega totalitarnega sistema, so razumniki opozorili na dvoličnost tistih, ki zaradi svojih ideoloških omejitev ne vidijo prek svojega praga in bi naredili vse, da bi bilo stanje v Sloveniji čim slabše, v skladu z geslom »čim slabše, tem bolje za nas«. Tako smo lahko slišali, da so številni slovenski mediji še daleč od objektivnosti, da kljub njihovi domnevni »provladni usmeritvi« propagirajo opozicijske politike, da bo treba še veliko narediti tudi na drugih področjih. Recimo zagotoviti večjo možnost izbire na področju visokošolskega študija, na področju kulture, svobodnega podjetništva in podobno. Navzoče v dvorani je s svojim govorom najbolj navdušil nekdanji ustavni sodnik dr. Tone Jerovšek, ki je opozoril, da gonja opozicije zoper koalicijo in vlado ne temelji na dejstvih. »Dejstva so drugačna, trditve ne temeljijo na resnici.« Po njegovo je pravna država ogrožena, ker so mediji nenehno v službi poudarjanja očitanih neresnic. Nedvomno ima nekdanji ustavni sodnik prav. Številni mediji z glavno komercialno televizijo na čelu sistematično napadajo vlado. Pogosto jih resnica sploh ne zanima. Nekako nadomeščajo vlogo opozicije, ki je kljub Pahorjevemu vzponu še vedno v veliki krizi. Dobri makroekonomski kazalniki države ter dober položaj Slovenije v Evropski uniji in svetu jih praktično ne zanimajo. Iz nekaterih povsem nepomembnih, obrobni dogodkov delajo velike zgodbe. Na slovenskem medijskem področju bodo potrebna še leta, morda desetletja, da se bo

stanje normaliziralo, da bodo zrasle nove generacije novinarjev, ki ne bodo obremenjeni z ostanki nekdanjih nedemokratskih časov.

Zbora za republiko se je tako kot leta 2004 tudi letos udeležil predsednik Socialnih demokratov Borut Pahor. Poudaril je, da je že pred leti opozoril, da se oblast preveč vtika v vse pore družbe, kar ni dobro, in na to opozarja tudi sedanjo vlado. Po njegovo bi morala vladajoča politika različne podsisteme pustiti pri miru. Če bi on prišel na oblast, se v to ne bi vtikal. Pahor tega verjetno res ne bo delal, bodo pa to delali njegovi podrejeni, če bodo le dobili priložnost. Seveda se njemu s tem v veliki meri niti ne bo treba ukvarjati, saj večino različnih podsistemov v družbi še vedno obvladujejo »stari kadri« oziroma njihovi mlajši nasledniki. Nedvomno je v nekaj letih nemogoče vzpostaviti ravnotežje v družbi. Svetovnonazorska neenakost v njej se je začela vzpostavljati že med drugo svetovno vojno in takoj po njej s pobjanjem političnih nasprotnikov, se v nekoliko bolj sofisticirani obliki nadaljevala petinštirideset let, vse do zmage Demosa na prvih demokratičnih volitvah leta 1990. Stanje domnevno naprednih postkomunističnih sil (strank, strokovnjakov) in na drugi strani domnevno slabih fantov (desnosredinskih politikov, ljudi) se je ohranjalo v času dvanajstletne vladavine liberalne demokracije.

Po letu 2004 se v družbi postopoma vzpostavlja ravnotežje. Za to je sedanja vlada dobila mandat. V nasprotju s prejšnjo vlado deluje bolj transparentno, načelno, demokratično, nasploh bolje. To kaže ne nazadnje gospodarski napredek Slovenije.

Seveda pa niti ta vlada ni imuna na ljudi, ki jih zanima le lastna korist, lasten žep. In če ne dobijo vsega, kar si zaželi, hitijo k drugemu in se mu ponujajo; v skrajnih primerih celo zasadijo nož v hrbet tistim, katerim so bili prej domnevno najbolj vdani. Zato večja previdnost v prihodnosti ne bo odveč ... **D**

Po letu 2004 se v družbi postopoma vzpostavlja ravnotežje. Za to je sedanja vlada dobila mandat. Nedvomno pa je nemogoče v nekaj letih odpraviti vse, kar se je pod prisilo vzpostavljalo desetletja.

Žogica

Aleksander Škorc

Prikorakali so z levicami v žepih. S tem so dokazali, da so vsaj zmerno sproščeni in da so nedvomno levičarji. Hkrati so dali vedeti, da ne vedo, koliko je ura, ker pač ne morejo videti nanjo. A tudi če bi lahko, jim to ne bi kaj prida pomagalo, saj številke očitno ne poznajo in ne vedo, da je poldan že zdavnaj odbilo, da je jesen davna preteklost, odpadlo listje pa se je po naravnih zakonitostih pretvorilo v gnojilo.

Izstopal je navidezno najpomembnejši "levak", ki se je prizibal s skrajno samozadovoljnim nasmeškom. Le kaj je počel z ročico v žepu, da mu je v tako nesproščeni državi uspelo delovati tako sproščeno? Puloverček nežno modre barve mu je malomarno krasil in poudarjal očitno že usihajočo lepoto glave, ki pa omenjeni pomanjkljivosti navkljub ni bila videti prav nič bolj pametna. V komaj še spodobnih pozah se je mikavno valjal pred kamero, da je nekaj istospolno usmerjenih fantov močno zastriglo z ušesi, in hkrati govoril, da se bo podredil stranki in se z njo vred žrtvoval za domovino. Spet! Enkrat so se že žrtvovali, pa so bile žrtve povsod okoli, samo tam, kjer bi bile res potrebne, jih ni bilo kaj prida.

V zaresnem društvu pa rok v žepih niso imeli, ker so se resno lotili pomembnih razvojnih vprašanj. Ker ni bilo predvideno, da se kar koli zmenijo, je vsakdo natrosil svoje jalovo seme, potem pa so imeli sprostitevno tekmovalstvo v streljanju s fračami na lastne zrcalne odseve. Zmagal je seveda Matejček, ki se je zadeve lotil zares temeljito in se mu je uspelo sesuti že s prvim kamnom. V zanosu sladkega zmagoslavlja je nato predlagal še tekmovalstvo v napihovanju samega sebe. Predlog ni bil sprejet, ker je večina navzočih ugotovila, da so že tako do skrajnosti napihnjeni. Je pa gospod Toš Matejčku obljubil, da bo še neobstoječa društvena stranka že naslednji mesec prva na lestvici politbarometra. "Kar je, je dobro," je menil Matejček in si pobalinsko obrisal nos.

Medtem je osamljena gospa z zelo mehkim nosom in zelo trdo paličico v rokah nespretno udrihala po lepi beli žogici. Opravljena je bila približno tako kot poštna uslužbenka iz poznih šestdesetih let prejšnjega stoletja in morda se prav zato nihče ni hotel družiti z njo. Sicer pa je samota edini zanesljivi sopotnik, ki ga bo gospa imela v preostanku svojih let, saj se s tistimi, ki zaradi materialnih koristi, čiste zlobe ali samo zaradi potešitve nizkotnih spletkarskih nagnjenj rinejo sodelavcem nož v hrbet, nihče ne želi pretirano družiti.

H-umor

»Učitelji smo postali strogi fahindividualisti, študentje pa številke v množici, ki jo je potrebno na tak ali drugačen način selekcionirati.«

(Profesor moralne teologije dr. Ivan Štuhec je za Zbor za republiko razmišljal o lovcih in njihovih žrtvah.)

»Mislim, da je postala državljanska dolžnost vsakega Slovenca, ki noče podpirati širitve totalitarizma, da voli tistega, ki bo ustavil Janšo. /.../ In v tem primeru mi je razmeroma vseeno, koga bi volila, čeprav bi najraje volila moderno komunistično ali socialistično stranko.«

(Antropologinja Vesna Vuk Godina se je odločila, da bo po zgledu Spomenke Hribar ustavljala desnico.)

»Rekel mi je srečno, tako kot se reče v teh rudarskih krajih, in jaz sem to razumel kot podporo.«

(Predsedniški kandidat Lojze Peterle ima očitno tudi podporo enega od poslancev LDS, to je Matjaža Švagana.)

»Če bova dva, bo bolj zabavno.«

(Kandidatka za predsednico LDS Katarina Kresal se ne boji konkurence, ki jo predstavlja Matjaž Švagan, pač pa v tem vidi celo prednost.)

»Zato, ker je stranka upokojencev v vladi, je ta vlada manj nora kot sicer.«

(Spomenka Hribar je na srečanju DeSUS v Opatjem selu »strokovno« razložila, zakaj je ta stranka kljub vsemu članica vladne koalicije.)

»Kocka je padla in sedaj grem, da zmagam na kongresu.«

(Poslancu in prvoborcu v vrstah LDS Matjažu Švaganu se ne da več čakati.)

»V tem vprašanju ni mogoče postavljati ultimativ, saj je to tako kot na Kosovu.«

(Koroški deželni glavar Jörg Haider ni navdušen nad dejstvom, da mu avstrijski zvezni kancler Alfred Gusenbauer postavlja rok, do katerega mora urediti vprašanje dvojezičnih napisov. Si bo zato prizadeval za neodvisnost Koroške?)

»Nekaj blekne, nekoga izzove, nakar vsi znorijo, sam pa pravi: saj sem vam rekel!«

(Kolumnist Marko Crnkovič je odkril, da je Janez Janša še iz opozicijskih časov mojster za samoizpolnjujoče se prerokbe.)

»Ker je bila to obetavna združba pametnih ljudi, ki sem jo vedno cenil. Potem se je ta stvar obrnila v nekaj na pol političnega.«

(Gospodarstvenik Janez Bohorič ostaja član Foruma 21 samo še z eno nogo.)

»No, dejstvo je, da sem še živa, medtem ko veliko mojih kolegov ni več, četudi sem bila jaz po medicinskih merilih od nekdaj najtežji primer, nekajkrat so me že razglasili za mrtvo, ker sem imela veliko pljučnic.«

(Elena Pečarič, predsednica Društva za teorijo in kulturo hendikepa, je zelo trmasta.)

»Biti proti nekemu sistemu, biti v tujini profesor in biti sedem let v zaporu še ni zadostna kvalifikacija, kot hoče Jančar pokazati, za pametno vodenje države, sploh pa ne, ko se sistem spreminja.«

(Jože Jež razlaga, zakaj dr. Jože Pučnik ni smel postati prvi predsednik Slovenije.)

Konec agonije z guvernerjem

Marko Kranjec, novi guverner BS

Po daljšem trmoglavljenju in dveh neuspešnih poskusih imenovanja guvernerja Banke Slovenije je predsednik države Janez Drnovšek popustil in se je pred predlogom za imenovanje končno posvetoval s predstavniki parlamentarnih poslanskih skupin. Šele po tem je državnemu zboru predlagal kandidata, parlament pa ga je v začetku tega tedna potrdil za guvernerja. S tem se je končala večmesečna agonija, ko je bila osrednja bančna ustanova v državi brez prvega človeka. Prejšnjemu guvernerju Mitji Gaspariju je mandat potekel konec

marca, prvi poziv za to mesto pa je Drnovšek objavil že lani jeseni. Nanj sta se odzvala Gaspari in dr. Boštjan Jazbec. Prvega poslanci niso izvolili, prijavo dr. Jazbega pa je Drnovšek ignoriral, razlogov za to pa ni navedel. Nato je v izvolitev kljub vidnemu nasprotovanju politike pa tudi stroke predlagal Andreja Ranta, človeka z dolgoletno komunistično preteklostjo. Ko ta v parlamentu ni bil izvoljen, je Drnovšek poskušal prepričati še nekatere druge, naj privolijo v kandidaturo, vendar se ti niso odločili zanj. Končno je le našel kandidata, ki je dobil podporo vseh poslanskih skupin. Gre za 67-letnega ekonomista Marka Kranjca, ki so ga po pogovorih z Drnovškom in potem, ko so ga nekatere poslanske skupine gostile na pogovorih, kot primerne kandidata ocenile tako koalicijske kot opozicijske poslanske skupine. Marka Kranjca poznamo kot profesorja in nekdanjega finančnega ministra Demosove vlade (vodil jo je Jože Pučnik), ki je leta 1990 zmagala na prvih demokratičnih večstrankarskih volitvah. Kot takratni finančni minister je veliko pripomogel k finančnemu in gospodarskemu osamosvajanju Slovenije pa tudi k uvedbi prve slovenske valute, tolarja. Kot nekdanji viceguverner (v času Franceta Arharja) dobro pozna delo osrednje bančne ustanove, v zadnjih letih pa je bil dejaven tudi pri oblikovanju davčne zakonodaje. V. K.

Modrost tedna

»Stranke LDS, Zares in SD, ki drugače vneto proklamirajo integracijo Romov, ob napovedanem Jankovičevem getu molčijo. Ex-ombudsman Matjaž Hanžek, ki javno izraža nezadovoljstvo nad aktualno vlado, v tem primeru ne protestira, profesor Ljubo Bavcon, ki često brani človekove pravice, zadnjič celo agentov tajne policije Sova, ostaja tiho v zadevi ljubljanskih Romov.«

(Sociolog dr. Bernard Nežmah)

»Nekdo reče, da je bil dr. Jože Pučnik prevelik, da bi ga lahko povezali s tako banalno stvarjo, kot je letališče, drugi pravi, da je bil premajhen, zato ker ni bil de Gaulle ali Kennedy, tretji bo rekel, da postopek ni bil pravilen. Skratka, to so samo oblike izhoda iz notranje psihološke in politične stiske nekoga, ki niti sam sebi noče priznati, da Pučnika preprosto ne mara.«

(Pravnik dr. Peter Jambreč)

Komisija razdelila sredstva medijskega sklada

Strokovna komisija za ocenjevanje projektov, prispelih na razpis za sredstva iz t. i. medijskega sklada, ki jih vsako leto obetavnim medijskim projektom (letos že drugič tudi tiskanim medijem) podeljuje ministrstvo za kulturo, je pred kratkim sestavila seznam projektov, ki naj bi dobili medijski denar.

Za sofinanciranje vsebin je bilo na voljo 1,8 milijona, za radijske in televizijske programe posebnega pomena pa dobra 2 milijona evrov. Med zadnjimi naj bi največ sredstev prejeli mari-borski TELE 59, TV Novo mesto (oba po 100.000 evrov), Info TV, Loka TV in TV Primorka (vsak po 80.000). Med radii naj bi največ, 38.000 evrov, prejel Radio HIT. Sledi mu Radio Brežice z 28.000 evri, temu pa Radio Celje s 27.000 evri. Med časopisnimi in založniškimi hišami so največ denarja, 120.000 evrov, na-

Komisija ministrstva za kulturo je razdelila 3 milijone evrov.

menili časopisni hiši Večer, in sicer za tri projekte: 20.000 evrov za spletno izdajo časopisa, 50.000 evrov za mnenjske strani in gospodarske vsebine s prilogami ter za Večerove regionalne strani Večer Slovenija. Na drugem mestu je založniško podjetje Nova Obzorja, ki naj bi dobilo nekaj več kot 101.000 evrov. Komisija je izbrala štiri nje-gove projekte: projekt obnove in razširitve spletne izdaje naše revije (10.242 evrov), projekt Planet Slovenija, v okviru katerega po novem vsak teden na dveh straneh obravnavamo problematiko slovenskih

izseljencev (28.397 evrov); projekt Domoznanstvo, v okviru katerega vsak teden predstavljamo dogodke iz slovenske medvojnne in povojne zgodovine (29.773 evrov) ter znane slovenske osebnosti; projekt Pluralna Slovenija, v okviru katerega je po novem vsak teden med drugim objavljeno razmišljanje enega od slovenskih intelektualcev (33.102 evra). Na tretjem mestu je po višini sredstev pristala časopisna hiša Delo, ki naj bi prejela 50.000 evrov za finančno sanacijo revije Mag in 50.000 evrov za prilogo Okno v svet.

Letos je komisija izdelala tudi seznam rezervnih prejemnikov sredstev, ki bi sredstva dobili v primeru, če bi se jim kateri od medijev odpovedal. Seznam predlaganih prejemnikov še ni dokončen, saj se lahko vsi prejemniki na odločitev komisije pritožijo. A. K.

Janša za ohranitev moralne države

Sobotni piknik Slovenske demokratske stranke je minil v znamenju vrednotenja dela stranke in vlade ter oblikovanja smernic za delo v prihodnje. Predsednik stranke in premier Janez Janša je komentiral tudi aktualne politične dogodke.

Premier je na srečanju v Imenem pri Podčetrtku izpostavil nekatere dosedanje uspehe vlade, med drugim odpravo stotin birokratskih ovir ter korenito reformo davčnega sistema, ki je omogočila, da so se davki prvič v zgodovini samostojne Slovenije znižali in da se bodo zniževali še naprej. Spomnil je na zajezi- tev zaposlovanja v državni upravi in na kar 20-odstotni upad brezposelnosti. »Ta vlada je kot prvo prioriteto postavila gospodarsko rast, brez katere ni mogoče zagotoviti socialnih pravic in dostojno poskrbeti za okolje. Imamo še četrtino neopravljenega dela, čaka nas reforma trga dela, ki mora biti bolj prožen,« je med drugim dejal premier in spomnil tudi na skorajšnje ustanavljanje pokrajin. Glede prihodnje usmeritve SDS pa je dejal,

Premier je na pikniku SDS komentiral aktualno slovensko politiko.

da mora stranka obdržati moralno linijo, ki jo ima ves čas svojega obstoja, in da njen cilj ne bi smel biti oblast za vsako ceno, ampak delovanje za splošno dobro.

Janša je v skoraj enournem nagovoru komentiral tudi aktualne politične dogodke. Tako je med drugim znova opozoril, da je stranka pred nekaj meseci zapisala zelo ostro določilo o nezdržljivosti političnih in gospodarskih

funkcij. To so po njegovih besedah mnogi v stranki sprejeli z nelagodjem, še posebej tisti, ki so v začetku mandata nove vlade govorili, da je ta čas treba »izkoristiti«. »Jasno je, da je zaradi tega prišlo do določene užaljenosti in različnih pisem. Stranka je s spremembo statuta pravočasno izdelala cepivo, ki ji bo preprečevalo, da bi doživela usodo neke druge stranke, ki je v zadnjem letu sproščena razpada,« je dejal Janša in pri tem seveda mislil na Andrijano Starina Kosem ter njeno odmevno pismo. Premier se je med drugim odzval na trditve privržencev opozicije, naj bi bilo stanje v Sloveniji danes slabše, kot je bilo v osemdesetih letih. Dejal je, da slovenska osamosvojitve še ni končana na vseh ravneh in da jo je treba končati, tudi če zaradi tega stranka izgublja podporo v javnosti. Komentiral je tudi burne odzive javnosti ob nedavnem preimenovanju Aerodroma Ljubljana v Letališče Jožeta Pučnika. »Letališče je dolga leta nosilo ime Aerodrom Ljubljana in ne vem, kaj je aerodrom, vendar zagotovo ni slovenska beseda, pa to nikogar ni motilo,« je dejal. P. A.

Tradicija odpornosti

V prostorih nekdanjih vojašnic pri Logatcu so minulo soboto odprli Center vojnih veteranov Slovenije. Slovesnosti ob odprtju so se poleg predstavnikov veteranov vojne za Slovenijo udeležili premier Janez Janša, generalni direktor policije Jože Romšek, Tone Krkovič iz generalštaba Slovenske vojske in Miran Bogataj z ministrstva za obrambo. Kot je v nagovoru poudaril Janša, slovesnost ni namenjena le obujanju spominov in druženju, ampak tudi »ohranjanju tradicije slovenskega odpornosti, ki je stara toliko, kot je star slovenski narod, in brez katere nas ne bi bilo«. Pomen centra je po njegovih besedah simboličen dokaz, da sta Zveza veteranov vojne za Slovenijo in Združenje policistov Sever nekaj, kar Slovenija potrebuje. Predsednik zveze veteranov Srečko Lisjak pa je izrazil zadovoljstvo s tem, da bodo pogoji za spodobno veteransko življenje odslej zagotovljeni. Skoraj 15 tisoč ur prostovoljnega dela se je logaškemu združenju končno obrestovalo, saj bodo v centru med drugim uredili 15 športnih igrišč, trimsteze in namestitvene zmogljivosti za okrog 150 ljudi. »Namestitve se bodo lahko tudi tržile, vsa tako zbrana sredstva pa bomo vložili v izgradnjo centra,« je ob tem dejal predsednik logaškega združenja vojnih veteranov Miro Pogačnik. P. A.

Center vojnih veteranov v Logatcu

Partnerji usklajeni

Premier Janša se je srečal z delodajalci.

Na petkovem srečanju delodajalcev in predsednika vlade Janeza Janše je bil sklenjen dogovor, da bo vlada leto dni po uveljavitvi novega zakona o delovnih razmerjih analizirala učinke sprememb. Usklajevanje med socialnimi partnerji tako

s sprejetjem novele v državnem zboru ne bo končano, saj bodo k letni analizi povabljeni tako predstavniki sindikatov kot delodajalcev. Premier Janša je ob tem dejal, da je besedilo novele zdaj dokončno usklajeno in predstavlja kompromis ter »več deset dobrih izboljšav v smeri večje prožnosti trga dela«. Začasni direktor Gospodarske zbornice Slovenije Samo Hribar Milič je po petkovem srečanju napovedal podporo noveli. »Dobili smo zagotovilo, da je to prvi korak, čez leto dni pa bomo ugotavljali, ali so spremembe prinesle večjo prožnost trga dela: lažje zaposlovanje mlajših, lažje prestrukturiranje podjetij, ki imajo težave, lažje odpuščanje, manj zaposlovanja za določen čas,« je dejal Hribar Milič. Predsednik Obrtne zbornice Slovenije Miroslav Klun pa je po srečanju dejal, da so mali delodajalci pričakovali več prizadevanj za krajše odpovedne roke in sklad, ki bi zagotavljal varnost malim delodajalcem, delavcem pa lažje prehajanje med delodajalci. P. A.

Slovenski Watergate?

Peter Avsenik, foto: arhiv Demokracije

Pritiski na premierja V teh dneh razmerja med slovensko koalicijo in opozicijo verjetno dosegajo najvišjo točko političnega vrelišča doslej. Le nekaj dni po tem, ko je premier Janez Janša moral pojasnjevati sklepe stranke o nezdržljivosti političnih in gospodarskih funkcij, ki so pripeljali do frontalnega napada nekdanje državne sekretarke Andrijane Starina Kosem, je začel z domnevno prisluškovalno afero rožljati poslanec SD Anton Rop. Upravičeno ali ne bo pokazal čas oziroma temeljita preiskava, za katero se zavzema večina državnih funkcionarjev, tudi hrvaških. Že zdaj pa je jasno, da v Sovi ni bilo mogoče najti uradnih dokumentov, ki bi potrjevali Ropove izjave o prisluškovanju telefonskim pogovorom med tedanjim voditeljem slovenske opozicije Janezom Janšo in hrvaškim premierjem Ivom Sanaderjem. Slednja naj bi se bila v času pred državnoborskimi volitvami leta 2004 namreč dogovarjala za čas in izvedbo obmejnih incidentov, ki naj bi SDS pomagali do zmage na volitvah.

Janša: "Talka je Slovenija" Za zdaj ni videti, da bi premier Janša ob navedenih obtožbah izgubljal živce. Kot pojasnjuje, so obtožbe le posledica nervoze predstavnikov opozicije zaradi nespornih presežkov pri gospodarski rasti, kar se med drugim kaže v petinskem upadu brezposelnosti. Ropove domneve označuje za nezaslišane, zahteva njegov odstop z mesta poslanca v državnem zboru in pričakuje, da bodo pristojni organi tokrat ukrepali hitreje in bodo stvari čim prej dobile epilog. V zvezi s prisluškovanjem pa je Janša za nacionalno televizijo dejal, da gre očitno za "neko paratajno dejavnost ali pa za to, da se je to dogajalo bolj ali manj v tajnih okvirih. To, kar počneta bivši direktor te službe, ki sem mu tudi jaz zaupal, in bivši predsednik vlade, je nenavadno, tega ne srečate v nobeni drugi državi, tukaj se dejansko Slovenija izrablja za talca". Še manj prizanesljiv do Ropa je bil hrvaški premier Sanader. "Marsikaj sem že slišal, veliko neumnosti, odkar se ukvarjam s politiko, a ta je ena največjih. Moram reči, da Rop očitno še ni prebolel poraza na volitvah leta 2004 v Sloveniji in si izmišljuje. To je za antologijo političnih neumnosti," je dejal hrvaški premier.

Grešni kozel Ob dejstvu, da dokumentov o prisluhih v arhivih Sove ni, je mogoče sklepati, da je Rop očitno vedel za tako imenovano Sovo v Sovi, kjer so za prisluhe nekaterim pogovorom vedeli le nekateri. Druga možnost pa je, da so se tovrstni dokumenti nekje "izgubili". Vendarle je v tem smislu še pomembnejše Ropovo prostodušno priznanje, da je Sova v času mandata prejšnje vlade prisluškovala pogovorom med slovenskimi in tujimi državniki. To je po besedah dekana ljubljanske pravne fakultete dr. Rajka Pirnata v neskladju tako z zakonskimi določili o Sovi kot tudi z ustavo. Zakon o Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji namreč v 21. členu določa, da se "spremljanje mednarodnih sistemov zvez ne sme nanašati na določljiv priključek telekomunikacijskega sredstva ali na

Domnevno prisluškovanje Sanaderju in Janši buri duhove.

Prisluškovanje pogovorom med slovenskimi in tujimi državniki je po besedah dekana ljubljanske pravne fakultete dr. Rajka Pirnata v neskladju z ustavo in zakonskimi določili o Sovi.

določenega uporabnika tega priključka na območju Republike Slovenije". V 24. členu pa še določa, da lahko Sova v primeru neposredne ogroženosti državne varnosti nadzoruje tudi telekomunikacije v Republiki Sloveniji, a le s privolitvijo predsednika Vrhovnega sodišča RS. "Samo zakon lahko predpiše, da se na podlagi odločbe sodišča za določen čas ne upošteva varstvo tajnosti pisem in drugih občil in nedotakljivost človekove zasebnosti, če je to nujno za uvedbo ali potek kazenskega postopka ali za varnost države," je zapisano v 37. členu slovenske ustave. Če so torej trditve nekdanjega premierja Ropa vsaj v delu, ko govori o prisluškovanju pogovorom med Janšo in Sanaderjem, resnične, gre za kršenje zakonskih in ustavnih določil. Vsebinsko pogovorov bo moral Rop gotovo na neki način dokazati, če ne želi izgubiti še tiste politične kredibilnosti, ki jo je premogel do zdaj. Vendarle bo to izjemno težko, saj formalnih poročil o tem, kot rečeno, v Sovi ne hranijo, poleg tega pa se tudi premier Janša dobro zaveda, da se dajo takšni posnetki odlično ponarediti.

Kljub vsemu gre najverjetneje le za opozicijsko odvrčanje pozornosti javnosti od novic o nespornem gospodarskem razcvetu države, Anton Rop pa je bil to pot pač izbran za "grešnega kozla".

Odnos do zločinstva

Pavel Ferluga

Analiza psihološkega odnosa do zločinstva v povojnih generacijah kaže, da je ta dokaj mlačen ali celo hladen.

Predvsem se to kaže pri obsodbi morilskega početja posameznikov ali skupin v obdobju vojne in v povojnem času. Civilizacijska raven je v svoji evoluciji stremela k čedalje večji zavesti človeka, da je zločin nekaj, kar je treba obsoditi in vnesti v zavest občutek odpora do te zle manifestacije človekove slabe strani obnašanja do nasprotnika. Kar je v miselnosti zahodne demokratične družbe zaznано kot nekaj skrajno negativnega, je prav nasilen odvzem življenja človeku ne glede na motiv, zato ima tak dogodek globok negativni odmev v podzavesti, ki se izraža kot nekaj nesprejemljivega in vse obsodbe vrednega. NE UBIJAJ je za civilizirano družbo zapoved, ki presega verska čustva ter druge zapovedi npravstvene vsebine. Zakoreninjena je kot najgloblji psihološki postulat v podzavesti posameznika in vzbuja odpor do povzročitve smrti živega bitja nasploh. To seveda velja za pripadnike normalne civilizirane skupnosti.

V povojnem slovenskem šolstvu pa bila v poučevanju zgodovine uvedena možnost opravičila za taka ekstremna dejanja, da so tako postala sprejemljiva v logiki neizbežne načrtovane spremembe celotne tradicionalne družbe in njene moralno-etično-humanistične tradicije v vedenjskem trendu, ki je slonel na krščanskih npravstvenih zakonih. Zato je bilo treba dokazovati »škodljivost« vere kot antiteze »naprednemu« materializmu, ki bi bil podlaga za osvoboditev »spon« takratne reakcionarne meščanske družbe, ki naj bi zatirala proletarijat v njegovem boju za enakost, pravičnost in kolektivizacijo materialnih dobrin novega prenovljenega družbenega reda po meri njegovega najnižjega sloja.

Zavest čustveno-duhovnega odpora do zločina se je v povojni družbi radikalno spremenila in omilila, če ne kar izbrisala moralno oviro negacije opravičila za tovrstne nečednosti. Zabrisan je bil zavestni občutek moralne obsodbe grozodejstev nad človekom. Nadomestila ga je »legitimna« nujnost sprejemanja uboja kot edine »pravične« metode za uresničitev ciljev revolucije v dobro nove družbe, kateri so bili drugače misleči nepremostljiva ovira, ki jo je bilo treba nujno in radikalno odstraniti kot »narodnega sovražnika«.

Ta miselnost povojnih generacij kljub propadu zločinske ideologije v dobršnem delu slovenske populacije še vedno prevladuje.

Mislim, da je skrajni čas, da se radikalno spremenijo šolski programi, posebno v zvezi s polpreteklo zgodovino. Nujna je tudi uvedba obveznih humanističnih predmetov, da bodo mlade generacije zaznale civilizacijsko obnašanje demokratične družbe v svobodnem dojemljanju stvarnosti in kulturnem soočanju s problemi pluralnih političnih opcij. Pravilno uravnoteženo izobraževanje ima pri tem terapevtsko vlogo.

Evropski tiger

Vida Kocjan

Končno smo tudi pri nas dočakali razprave o visoki gospodarski rasti. Tej bodo sledile tudi višje plače.

Razkrivanje izredno uspešnih gospodarskih kazalnikov v javnosti še ne odmeva tako, kot bi bilo pričakovati in kot bi bilo za demokratično državo normalno. Zato se ne čudimo, da je predsednik vlade Janez Janša v ponedeljkovem pogovoru nacionalno televizijo posredno okrcal, ko je dejal, da so novico o letošnji več kot 7-odstotni gospodarski rasti v osrednji informativni oddaji objavili šele kot trinajsto novico. Na to in dejstvo, da se novinarji v Sloveniji ukvarjamo z obrobniimi, torej nepomembnimi novicami za življenje in razvoj, o katerem javnost premalo ve, smo v našem tedniku opozorili že pred nekaj tedni. Slovenija postaja evropski tiger, ali kot je dejal premier, uspešnica v Evropi in zgled številnim drugim novim članicam EU. Mi pa k temu dodajmo: če smo doslej poznali le t. i. azijske tigre, odslej poznamo še evropskega. Slovenijo.

Vendar dobri gospodarski kazalniki ne padejo z neba, ne nastanejo sami po sebi, niti po inerciji ne. Vlada je na oblasti že tako dolgo, da so se prvi sadovi njenega dela začeli kazati tudi v realnem življenju. Visoki gospodarski rasti bodo nedvomno sledile tudi višje plače. Poleg tega je pomembno, da se davki prvič v samostojni državi znižujejo, brezposelnost se je v slabem letu znižala za petino. Stroški javne uprave so nižji, število zaposlenih v njej se zmanjšuje.

Spomnimo se tudi tega, da so gospodarske družbe lani dobiček povečale za 41 odstotkov. Zakaj je to pomembno? Zato, ker vsi dobro vemo, kakšen vik in krik so zagnali, ko so s svojih položajev morali oditi nekateri slovenski tajkuni. In kako je danes? Mercator, Petrol, Krka in še veliko drugih danes posluje bistveno uspešneje kot kadar koli doslej. V javnosti se zelo malo govori o tem, da so se prihodki novih menedžerskih ekip lani bistveno zmanjšali. Ponekod celo prepolovili. Kaj vse smo poslušali recimo za Mercator? Za Jankovičem potop. Pa je res tako? Ni, Mercatorju gre čedalje bolje, predsednik uprave pa ima bistveno nižje letne prihodke od svojega predhodnika. S tem potrjuje svoje besede ob imenovanju, da bo nova ekipa predvsem menedžersko naravnana, vse drugo je ne zanima. Predvsem je ne zanima bogatenje, kakršno je značilno za tranzicijske tajkune. Ker je nova vlada presekala nekatere vezi, se je seveda nanjo zlilo veliko gnojnice. Vendar rezultati kažejo, da je na pravi poti, čeprav mora še veliko postoriti.

Dvajseto stoletje

Janko Kos

V knjigi Dvajseto stoletje – s tem naslovom je izšla v slovenskem prevodu – je francoski filozof Alain Badiou razložil, kaj mu pomeni to stoletje, v čem vidi njegov smisel in vrednost. Kot skrajni, komunistom in še bolj anarhistom bližnji levičar je hotel v njem videti predvsem stoletje revolucij, od oktobrske in kitajske do kubanske in kamboške. Toda s tem se je znašel pred vprašanjem, kako opravičiti vse, kar se je v njihovem imenu zgodilo nasilnega, krutega, nečloveškega. Ali je bilo vredno političnega, gospodarskega, kulturnega poloma, s katerim so se končale?

O bičajni zagovor je ta, da so kljub temu dosegle nekaj dobrega, izboljšale življenje delavcev, malih ljudi, delovnega ljudstva. Badiou se odloča za drugačno, radikalnejše opravičilo. Dvajseto stoletje naj bi bilo vredno ne le zaradi dosežkov revolucij, ki so bili katastrofalni, ampak zato, ker jih je udeleževalo s takšno silovitostjo, nasiljem, s »strastjo do realnega«. Ta terja rušenje vseh norm, zlasti moralnih, tudi s skrajno krutostjo in nečloveškostjo. To stoletje je bilo sijajno zato, ker si je zoper skromno, varno preživetje navadnih ljudi, teh »človeških živali«, in njihov »živalski humanizem« upalo postaviti voljo do »novega človeka«, do nadčloveškega in s tem nečloveškega. Če tega ni, je človek vreden, da izgine. Badioujeva nostalgija po nasilju 20. stoletja je razumljiva spričo prezira, ki ga kaže do stanja, s katerim se začneja 21. stoletje. Zoprni so mu demokracija, človekove pravice, dobički kapitalizma, varstvo okolja, zoprno mu je objokovanje holokavsta in panično preganjanje islamskega terorizma.

Glavni navdih za takšna stališča pa je vendarle anarhična volja do zrušenja zahodne civilizacije, volja, ki je značilna za mnoge moderne mislece, umetnike in filozofe. Sam se sklicuje na Sartra in Foucaulta. Najbolj od vseh ceni seveda Marxa, besede, s katerimi govori o revolucijah, pa vodijo predvsem k Nietzscheju. Ta je govoril o »praznični radosti«, ki jo ustvarjajo »spolni nagon, opoj, krvoločnost« in ki je znamenje višjega življenja od tega, ki ga živijo navadni ljudje v »čredi«. Takšna »radost« se mu zdi značilna za umetnike. In res je pogled, ki hoče rehabilitirati revolucionarno nasilje 20. stoletja, po svojem amoralnem bistvu predvsem estetski. Kruto nasilje, ki napravi življenja napeto, nevarno, slikovito, užitek polno igro, postane predmet estetskega zaznavanja. To potrjuje znana izjava avantgardnega glasbenika

Stockhausna, ki je ob sesutju newyorških nebotičnikov dejal, da je to največja umetnina vseh časov. Teror je lahko estetsko vznemirljiv pojav in tako lahko v mišljenju radikalnih levičarjev dvajseto stoletje velja za najboljše vseh stoletij. To pa pomeni, da pravi mislec levice, ki razglša popolno emancipacijo človeka, ni Marx, ampak Nietzsche. In je to mogoče, ker je bila že Marxu pravi navdih za revolucijo prikrita volja do moči, a jo je šele Nietzsche izrekel odkrito kot pravo merilo moderne dobe.

Nasproti Badioujevi nestvarni predstavi o 20. stoletju je treba postaviti drugačno, realnejšo podobno tega časa. Glavna posebnost stoletja niso bile revolucije v Rusiji, na Kitajskem ali Kubi, ampak vztrajni vzpon Amerike, ki je po zmagah v prvi in drugi svetovni vojni, po mirnodobni zmagi nad Sovjetsko zvezo postala absolutni svetovni hegemon. Bistvo ameriškega vzpona pa ni v tem, da bo trajal še kar naprej. Morda bo to mesto v bližnji prihodnosti zasedla kaka druga, vendar podobna sila – Rusija ali Kitajska, manj verjetno Indija ali združeni arabski svet. Smisel svetovnozgodovinskega dogajanja je v tem, da je nad drugimi zmagal

Evropa lahko postavi alternativo ameriškemu modelu samo na duhovni ravni. Če bi se odpovedala svoji antično-krščanski dediščini, je ta priložnost izgubljena.

ameriški model, v katerem se politično-vojaška moč države povezuje s cvetočim kapitalističnim gospodarstvom. Ta model se ponavlja v deželah nekdanjih revolucij, na Kitajskem in v Rusiji. In v tem je ameriško zmagoslavje nad marksizmom-leninizmom in podobnimi utopijami. Ali lahko iz obupa rojeni bes islamskega terorizma ogrozi prevlado ameriškega modela – to je zdaj vprašanje. In kakšno vlogo lahko v tej zgodovinski igri odigra Evropa? Majhno ali veliko ali sploh nobene? V tem je bolečina Evrope, morda pa

tudi njena posebna priložnost. Alternativa ameriškemu modelu lahko postane samo na duhovni ravni. Če bi se odpovedala svoji antično-krščanski dediščini, je ta priložnost izgubljena. ▀

Med staro gardo in sproščenostjo

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

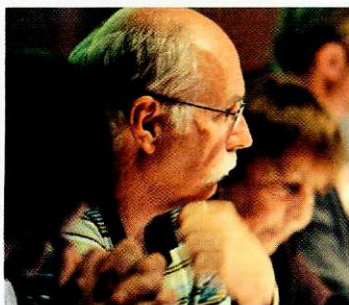
Sočasni srečanja privržencev Zbora za republiko in združenja Zares sta pokazali, da je pomladni blok še vedno precej bolj monoliten od levega. Na srečanju Zbora za republiko so se zbrali vsi, ki na pomladni strani kaj pomenijo.

Čeprav so organizatorji obeh srečanj zagotovili, da ju niso organizirali tako, da bi zasenčili drugo srečanje, sta oba posveta nekoliko sumljivo potekala približno hkrati. Nekoliko prej, ob šestih zvečer, se je v konferenčni dvorani GZS začel posvet združenja Zares. Začetek posveta, ki se ga je udeležilo kakšnih 300 ljudi, je bil najbolj po-

doben kakšnemu kongresu LSD. Tako je bilo mogoče v predverju konferenčne dvorane GZS opaziti več članov tako imenovane stare garde LDS: Gregorja Golobiča, Pavla Gantarja, Viko Potočnik, Romana Jakiča, Iva Vajgla, Irmo Pavlinič Krebs, Jožeta Biščaka in druge, in nekaj članov iz novejše zgodovine LDS: Mateja Lahovnika, Cveto Zalokar Oražem, Majdo Širca in druge. Med drugim smo videli nekdanjega varuha človekovih pravic Matjaža Hanžka, ki je končno pokazal, h kateri politični struji se nagiba. Posvet je začel Gregor Golobič, ki je uvodoma pojasnil razloge, zakaj so se odločili, da bodo na posvetu, ki je nosil naslov Vrednote nove politike, obravnavali prav vrednote. »Zakaj torej združenje Zares začnemo ravno s stanjem

vrednot? Zato, ker je združenje Zares nastalo kot odziv na stanje v slovenski politiki kot taki. Ni odziv na delovanje ene politične stranke v prvi vrsti ali opozicije ali pozicije, ampak je odziv na krizo slovenske politike kot take, ki je morda del širše krize, v kateri so se znašle demokracije v sodobnem svetu. Ta kriza se na eni strani kaže skozi pasivizacijo volilnega telesa, na drugi strani pa, zlasti v Sloveniji, v utrjevanju blokvske dominacije, blokvske logike delitve na naše in vaše,« je dejal Golobič. Nekaj besed je namenil tudi ustanavljanju nove stranke, hkrati pa je ekskluzivno za člane združenja Zares razkril prave borce za osamosvojitve. »To danes ni ustanavljanje nove stranke. Tu ni nobene dileme. Nova stranka bo ustanovljena jeseni na

podlagi temeljitega razmisleka. Na splošno je ustanavljati stranko leta 2007 privilegij. Nazadnje so se nove stranke zares ustanovljale konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let. To je bil čas neke politične romantike, neke naivnosti in pri tem, kako začeti novo politiko leta 2007, je po mojem prepričanju smiselno ozreti se na začetke slovenskega postsocialističnega parlamentarizma. To so bili izrazito časi novega, modernega definiranja vrednot. Protagonisti tega gibanja so bili danes običajno zamolčani Radio Študent, Tribuna, Katedra, Mladina, ZSMS in mnoga takrat imenovana družbena gibanja. O njih se danes ne govori, vendar so ravno ti subjekti pluralizirali vrednote in cilje slovenske demokratske revolucije,« je dejal Go-

Tine Stanovnik

Linhartova dvorana je bila premajhna za vse udeležence Zbora za republiko.

re je ukleščena sedanja politika in se iz njih ne more izviti, je treba gledati na nov način. Drugič, treba je prej kot drugi odpirati nove probleme in vprašanja, ki danes še niso na 'političnem meniju', se pa nakazujejo, so 'za vogalom' in bodo v bližnji prihodnosti močno oblikovali politično zavest in tudi življenje ljudi,« je dejal Gantar. Kljub poudarjeni inovativnosti in poudarjanju pogleda v prihodnost je dr. Tine Stanovnik, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani (resnici na ljubo je bolj deloval kot politični gromovnik), ki je nastopil za Gantarjem, svoj referat začel z zgodovino. »Če se ozremo na razvoj Slovenije od osamosvojitve do danes in ta razvoj primerjamo z drugimi državami, ki so doživljale 'tranzicijo', lahko nedvomno ugotovimo, da je Slovenija doživela izjemen napredek brez izrazitih pretresov. Vladajoča politična struktura ni bila preveč vsiljiva, obenem pa je eklektična, politično heterogena, vladajoča koalicija preprečevala avtorske deviacije. S takšnim vladanjem si je oblast zagotovila širšo podporo drugih nacionalnih elit in oblikovalcev javnega mnenja. Dolgotrajno vladanje pa je sčasoma »razjedalo« vladajočo stranko LDS; zunanji znaki so bili aroganca, paraliza, neodzivnost na akutne družbene probleme in – v določeni meri – »populizem«. Spremembe na volitvah leta 2004 so pripeljale na površje novo, bru-

lobič. Mimogrede je razkrinkal zunanje sovražnike, ki poskušajo društvo Zares prisiliti v napake. »Krizo slovenske politike želimo dodobra izkoristiti, zato ne hitimo in zato kljub kritikam na eni strani drugih strank, na drugi strani medijev, ki si želijo izpolniti dnevno normo razpadanja in ustanavljanja strank, ne želimo spreminjati svojega tempa. Želimo ga ohraniti, ker – kot so vedeli že davni reformisti v Sloveniji – ni dovolj samo stati, ampak je treba tudi obstati.«

SDS vir vsega zla V nadaljevanju posveta so lahko udeleženci prisluhnili referatom vidnejših članov združenja in nekaterih slovenskih intelektualcev. Tako se je Pavel Gantar v svojem referatu ukvarjal v vprašanju, kako naj združenje uveljavi nove vrednote, da se to geslo ne bi spremenilo v še eno političnomarketinško gesto, ki ne pove veliko. Odgovor je našel v dveh načinih delovanja. »Prvič, na 'stare probleme' v kate-

Golobič je posredno napovedal kandidaturo za predsednika nove stranke.

Združenje Zares napoveduje novo politiko s starimi kadri.

talno in izjemno agresivno politično oblast, ki ji ton daje stranka SDS. Politična filozofija te stranke je v določenih elementih verjetno podobna filozofiji Franja Tuđmana in takratne stranke HDZ: gre za vojaško podreditev nacionalnih elit in pojmovanje države kot zasebnega fevda vladajoče stranke,« je strašil Stanovnik. Kot rešitev je seveda ponudil novo politiko z novimi vrednotami, kot njeno nosilko pa je izpostavil združenje Zares. »Tekmovanje v etičnosti in moralnosti ter poštenosti je nesmiselno. Bolj pomembna je dimenzija uspešnosti. V tem smislu bi nova stranka morala dati zelo jasne indikacije, da problem uspešnosti jemlje zelo resno in da njen program vsebuje osnovno koncepcijo nadaljnega razvoja slovenske družbe – političnega, ekonomskega in socialnega.«

Omenjenima referatoma so sledili še drugi (med zanimivejšimi je bil referat Mateja Lahovnika, ki se je pritoževal nad tem, da je v Sloveniji veliko ljudi, ki delujejo na

ideološki podlagi, pri tem pa sebe mirno izpustil), tem pa komentarji iz občinstva in neformalni del srečanja ob pijači in češnjah.

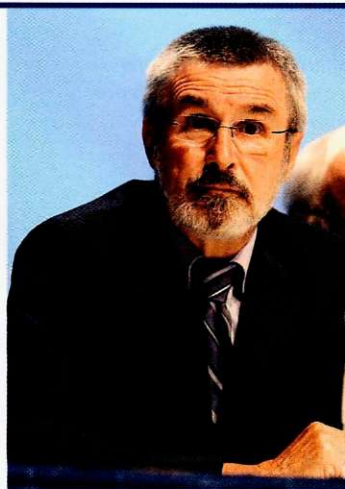
Pojmovanje sproščenosti Medtem ko so udeleženci posveta združenja Zares v prostorih GZS svarili pred aktualno vlado in politikom, je v Cankarjevem domu v Ljubljani potekalo srečanje Zbora za republiko, ki so ga pred volitvami leta 2004 ustanovili številni vidni slovenski intelektualci. Če je zbor leta 2004 ob takratni v korupcijo in nepotizem ujeti vladajoči LDS zahteval sproščeno Slovenijo, so se tokrat njegovi udeleženci spraševali o tem, ali je leta 2007 Slovenija že dovolj sproščena. Uvodni nastop v Linhartovi dvorani, ki je bila tako kot ob ustanovitvi zbora leta 2004 tudi tokrat premajhna za vse, je imel akademik dr. Janko Kos. Uvodoma je spomnil, da obstajata dva pojma sproščenosti. »Prva sproščenost je čisto zunanja sproščenost v smislu, da te ▶

Dimitrija Rupla tokrat niso izganjali iz stranke kot ob ustanovitvi Zbora za republiko leta 2004.

Borut Pahor je, čeprav se je podal na »nasprotni« teren, požel aplavz.

Pravni strokovnjak Tone Jerovšek

■ nihče k ničemur ne sili, da si svoboden, da delaš in rečeš to, kar hočeš, druga pa je notranja sproščenost, kar pomeni, da si prost v sebi. Vprašanje je, kje sta te dve sproščenosti mogoči in kje sta danes na Slovenskem. Pri zunanji sproščenosti ni še vse sproščeno. Recimo izobraževanje, zlasti na visokošolski ravni. To sistemsko nesproščenost je treba sproščati, jo ukinjati oziroma uzakoniti drugače, da bomo sproščeni. Še hujši problem je notranja nesproščenost. Mislim, da je bil to za dr. Jožeta Pučnika leta 1999 glavni problem. Očital nam je, da se nekako nismo še sprostili oziroma da se nismo rešili tistega, kar nas mentalno obremenjuje. Mislim, da smo še vedno ideološko vezani, da verjamemo v neke iluzije in da smo polni zastarelih predstav o svetu. In to je tisto, kar nas danes zelo teži. O tem bi bilo mogoče navesti veliko primerov, osebno pa mi je blizu primer iz naših medijev, ki so še vedno ideološko precej obremenjeni. V zunanji politiki se mi zdi tako, da večina

novinarjev še vedno živi v duhu neuvrščenosti, čeprav je dejanski položaj v svetu čisto drugačen. Isto velja za vsa druga področja, ki so še vedno polna ideologije in predsodkov. To je po moje glavni problem,« je dejal Kos. Kljub temu smo po njegovih besedah že dosegli neko stopnjo sproščenosti. »Gospodarske krize, o kateri je pred leti govoril Pučnik, ni, politična kriza ni huda, demokracija pa nekako deluje. To pomeni, da smo pri sproščenosti nekako na prelomu, ko je nekaj že sproščeno, nekaj pa bo treba še sprostiti,« je dejal Kos. Ob tem je izrazil prepričanje, da se bo to prej ali slej tudi zgodilo.

Jerovšek: problematični mediji

Nekdanji ustavni sodnik in eden od piscev slovenske ustave dr. Tone Jerovšek se je v svojem nastopu vprašal, ali se opozicija in sploh levica danes poslužuje poštene politične tekme, ali prispeva k sproščenosti ter ali kritiko utemeljuje na dejstvih in resnici. »Moja teza je, da sedanja gonja opozicije zoper vladno ne temelji na dejstvih. Druga teza je, da so dejstva drugačna in trditve ne temeljijo na resnici. Tretja teza pa se glasi, da je pravna država ogrožena, ker so mediji nenehno v službi poudarjanja očitnih nesresnic, ki jih še dodatno generirajo z nenehnim vzdrževanjem, ki ima za cilj ustvarjanje psihoze in latentne napetosti v družbi. Teza je, ali bomo mi ali bodo oni, skupaj ne bomo nikoli.« Kot primer pristranosti je Jerovšek navedel zamenjavo nekaterih direktorjev. »Ko so nadzorni sveti v nekaterih velikih slovenskih podjetjih za-

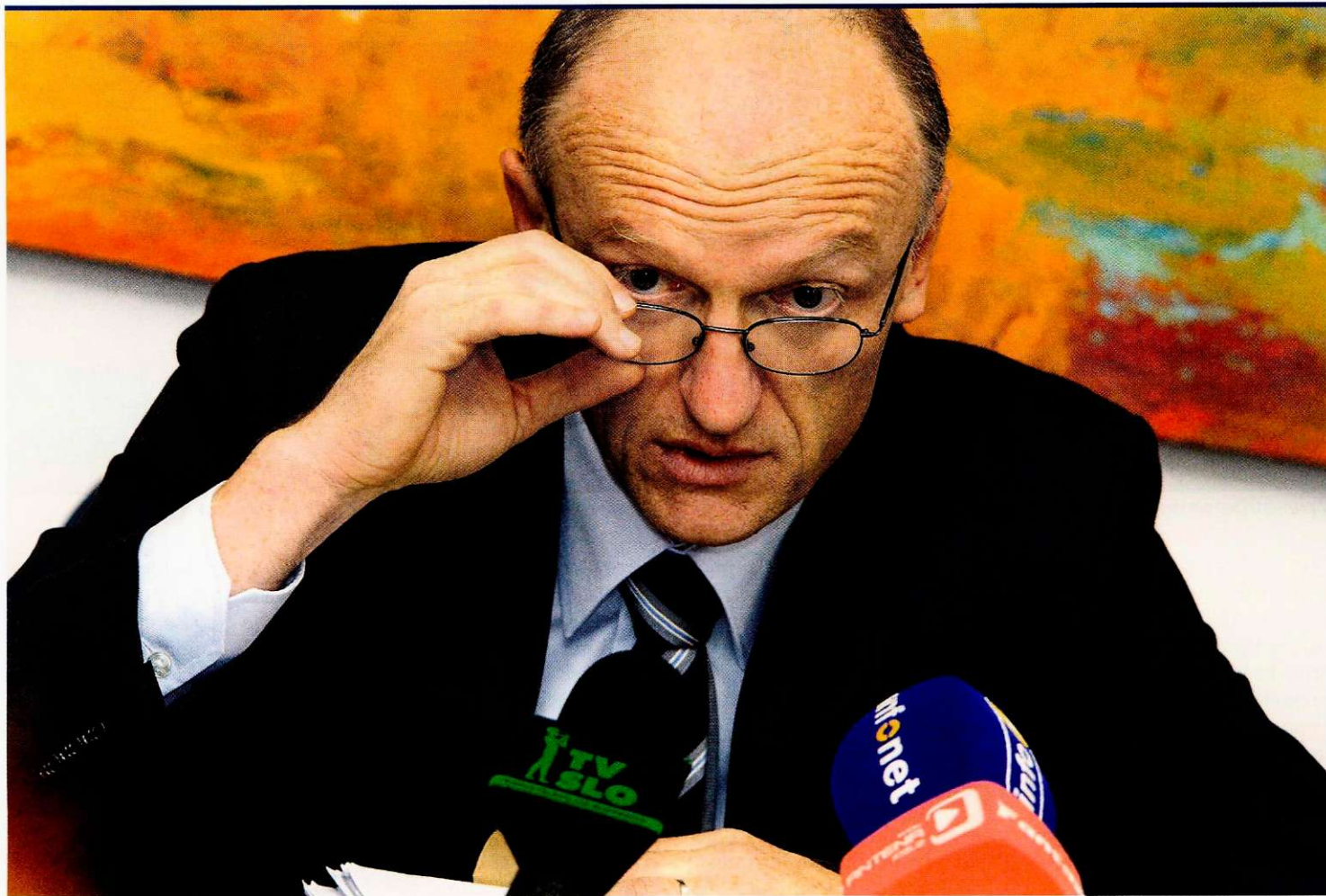
menjali nekatere direktorje, tako imenovane vlečne konje, so bili mediji polni napadov, da vlada zamenjuje vlečne konje. Ko po dveh, treh letih beremo, da najslabša od teh podjetij prikazujejo za 15, nekatera pa tudi do 50 odstotkov višji dobiček, ni več govora o vlečnih konjih, čeprav očitno vlečejo bolje,« je dejal Jerovšek ter požel smeh in buren aplavz nabito polne dvorane. Odgovoril je tudi na trditev Janeza Drnovška, da ime dr. Jožeta Pučnika ni primerljivo z imeni velikih osebnosti, kot sta Charles de Gaulle in John Kennedy, po katerih se imenujejo letališča. »Če dr. Jožeta Pučnika ne bi bilo, Janez Drnovšek danes ne bi sedel v fotelju predsednika države. Z vso vehemenco in nasprotovanjem takšni absurdni izjavi poudarjam: to, kar je bil de Gaulle za Francoze in Kennedy za Američane, je dr. Jože Pučnik za Slovence. In brez pretiravanja dodajam, da je Jože Pučnik več za Slovence, kot je de Gaulle za Francoze in Kennedy za Američane. Ne de Gaulle ne Kennedy nista ustvarila svoje države, ker sta jo že imela, Pučnik pa jo je ustvarjal.« Odgovoril je tudi na po njegovo napačne trditve nekaterih, da mediji niso sproščeni in da se v državi širita bojazen in strah. »Pred sabo držim včerajšnje Delo. Zamislite si provladni časopis, ki ima pol strani o Borutu Pahorju. Potem je uvodnik pa karikatura, na kateri Pahor razmišlja, v katere škornje bi skočil. In ko obrnemo časopis, je uvodni članek spet namenjen Pahorju. Si zamišljate v Evropi provladni časopis, ki da pol prve strani svojemu nasprotniku in drugo stran nadaljuje z njim? In kaj v vseh teh silnih stvkih

preberemo? Da se Pahor še ni odločil! In da ne bom pretiraval. Naslednji dan vzamem še Nedelo in znova vidim, da je Pahorju namenjena kar cela uvodna stran. Glede na to, gospod Peterle, vam potemtakem predlagam, da tudi vi sporočite, da še niste čisto odločeni,« je dejal Jerovšek in v resnem tonu nadaljeval: »Če se bo to še nadaljevalo, to ne bo poštena politična tekma, ampak bodo mediji dobili politično tekmo za svoje reprezentante ne glede na to, kaj delajo in kaj govorijo.«

Pahor se, čeprav je dvorana bučno ploskala vsakemu Jerovškemu stavku, ni pustil zмести. Jerovškove navedbe je diplomatsko prezrl ter se dotaknil gospodarskega in političnega stanja v državi. Kot je dejal, ima Slovenija zelo dobre gospodarske rezultate, vendar pa tako kot pred tremi leti vlada beleži najnižjo podporo. »Nisem tukaj zato, da bi ugibal, ali to pomeni, da bo vlada izgubila volitve, pač pa zato, da povem, da v teh 17 letih samostojne Slovenije še vedno ne znamo preseči nekega vzorca političnega obnašanja, ki pripelje do tega, da se del javnosti, tisti del, ki nima svojih političnih predstavnikov na oblasti, sčasoma začne čutiti utrujenega. Moje mnenje zato je, da je zares pomembna sprememba, od katere bo odvisen tudi predsednik vlade, ta, da enkrat za vselej spremenimo vzorec obnašanja, ki se kaže v tem, da je politika preveč ambiciozna in želi posegati v vse pore družbenega življenja. S tem je treba prekiniti, in komur bo to uspelo, se bo vpisal v politično zgodovino,« je dejal Pahor.

Poleg Pahorja, Jerovška in Kosa so referate, razen dr. Ivana Štuhca, ki je referat pripravil, a ga na srečanju ni prebral, ker je svojo udeležbo opravičil, prebrali Lojze Peterle, Jože Snoj, Matej Makarovič, Vlado Žabot, Dimitrij Rupel in Niko Grafenauer. Vsi so ugotavljali, da je Slovenija danes sproščena, vendar še ne tako, kot bi lahko bila. Tako bi se najbrž vsi strinjali z besedami Petra Jambreka, ki jih je izrekel na tiskovni konferenci nekaj dni prej, da bi sedanja vlada potrebovala vsaj še en mandat, da bi Slovenijo povsem sprostila. To pa je bilo tudi glavno sporočilo zbora. ■

Odvetnik za vse čase

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana, arhiv Demokracije

Dogodki okrog osrednjega slovenskega časnika so vođeni iz 'centrov' varuhov enoumja, kadrovanje poteka po načrtu, botri pa so isti kot v primeru Depale vasi. Pomembno vlogo pri tem igra tudi Stojan Zdolšek.

Odvetnik Stojan Zdolšek se zelo rad pojavlja v vlogah, ki so v javnosti precej odmevne. Med drugim ga poznamo kot stečajnega upravitelja družbe Trend Form iz Višnje Gore, ki je bila v lasti enega redkih Slovencev, pravomočno obsojenih za gospodarski kriminal. Zdolšek je širši javnosti postal znan v aferi Depala vas leta 1994, ko je zagovarjal razvpitega Milana Smolnikarja.

Tudi pozneje je bila njegova vloga pri lastninjenju nekdanjega državnega premoženja branjenje različnih akterjev nikoli pojasnenih tranzicijskih zgodb. V najnovejši zgodovini ga poznamo kot člana nadzornega sveta časopi-

sne hiše Delo. Za nadzornika so ga pred kratkim imenovali novi Delovi lastniki, to je Pivovarna Laško. V času imenovanja so ga predstavljali kot strokovnjaka za gospodarsko in medijsko pravo. Zdolšek je bil v nadzorni svet Dela imenovan sočasno kot je bila za njegovo predsednico imenovana Andrijana Starina Kosem. Starina Kosmova, med prijatelji Andreja, je kot prva nadzornica pohitela z izjavami, da bodo zamenjave v nadzornem svetu omogočile bolj uravnotežen časnik, napovedala je tudi nekatere kadrovske menjave. Glede na to, da se je v tem času spoprijateljila z Danilom Slivnikom, predsednikom uprave Dela,

je postalo jasno, da je mislila na menjave v uredništvu. To, da Starina Kosmova že dolgo prijateljuje tudi s Stojanom Zdolškom, pa ni nobena skrivnost več.

Razvpito pismo Ko je Starina Kosmova v začetku preteklega tedna razposlala elektronsko pismo, v katerem je navrgla številne domneve na račun premierja in s tem opoziciji dobesedno dala »gradivo za napadanje vlade«, je premier Janez Janša odgovoril z besedami: »Vsako normalno pamet naravnost žali trditev, da je neodvisnost Dela zagotovljena s predsednikovanjem Andrijane Starine Kosem in Stojanom Zdolškom kot članom nadzorne-

ga sveta ter s članstvom glavnih ljudi lastnika Dela v SD. Glede na vlogo Stojana Zdolška med čistko po Depali vasi in v številnih tranzicijskih zgodbah ter glede na njegov vsestranski vpliv na Andrijano Starina Kosem lahko pričakujemo še vse mogoče.« Če se nekoliko pomudimo pri tako imenovani novi viziji posameznikov o domnevni neodvisnosti največjega slovenskega dnevnika, ki je nastal iz glasila Socialistične zveze delovnega ljudstva in se je nato kot nekdanje družbeno podjetje lastnil po zakonu o lastninjenju nekdanjega družbenega premoženja (tako kot najmanj 1.400 drugih slovenskih podjetij), dodajmo še mnenje ministra ►

V primeru Depale vasi je Zdolšek branil Smolnikarja.

Nič krivi obtoženi v aferi Depala vas so doživljali nočno moro.

► Milana Zvera, ko je v pogovoru za naš tednik na vprašanje o tem, ali naj bi SLS prevzela kapitalska naveza Pivovarne Laško in bratov Šrot, ki je nedavno popolnoma prevzela tudi Delo, dejal: »Prevzem Dela, o katerem govorite, ima globoke politične razloge in seveda botre. Ta zadeva bo imela tudi korenite posledice.« To pomeni, da nadzorniška funkcija v časopisni hiši Delo ni kar tako.

Prodajajo meglo Predsednica nadzornega sveta Dela, ki nam je po prevzemu funkcije prodajala meglo, je po zamenjavi članov nadzornega sveta hitela zatrjevati, da je Stojan Zdolšek politično neodvisen in da zagovarja neodvisnost Dela, za kar naj bi

danes Starina Kosmovo primerjajo s Spomenko Hribar oziroma njenimi dejanji v času Demosa. Poleg tega, da je prva izbrala denar, kakor je v ponedeljkovem pogovoru za nacionalno televizijo dejal predsednik vlade, naj bi bil razlog za to tudi v tem, da se je v zadnjih letih precej spoprijateljila s Stojanom Zdolškom. Zdolšek naj bi bil na Starina Kosmovo vplival tudi pri njenih zadnjih odločitvah. Sam je to, potem ko je njeno pismo razburkalo slovensko politično javnost (v SDS, to je stranki, katere članica je Kosmova, so bili nad njenim ravnanjem ogorčeni, saj naj bi bila izrabila njihovo zaupanje), dejal, da 'svoji varovanki' ni dajal nobenih navodil za tovrstno ravnanje. Je

pa pomenljivo, da je, potem ko je Janša na njeno pismo odgovoril še isti dan, saj so to od njega terjali novinarji, dejal, »da je, ko je prebral Janševo pismo, ugotovil, da ne potrebuje komentarja«. In kakšna je bila Zdolškova vloga v Depali vasi?

Depala vas Stojan Zdolšek je bil v primeru Depale vasi odvetnik oziroma pravni pooblaščenec Milana Smolnikarja, primer pa je bil zaznamovan s številnimi zapleti. Potem ko je Barbara Brezigar, ki je takrat vodila skupino državnih tožilcev za posebne zadeve, junija 1996 zavrgla ovadbi Milana Smolnikarja (prek Zdolška seveda) in ljubljanske policije, je Smolnikar (prek Zdolška) izkoristil zakonsko možnost in kot subsidiarni tožilec prevzel kazenski pregon. Medtem ko je preiskovalni sodnik po prejetju Smolnikarjeve zahteve za preiskavo menil, da ni podlage za sum storitve očitanih kaznivih dejanj, je zunajobrav-

navni senat ljubljanskega okrožnega sodišča oktobra 1998 (vodi ga je predsednik Aleš Zalar, v letu 2000 kandidat LDS in večni kandidat za vodenje tega sodišča) zoper Darka Njavra, Simona Krejana, Andreja Podbregarja, Roberta Suhadolnika, Milivoja Turkoviča in Marka Pojeta (prva dva sta bila nekdanja pripadnika specialne enote Moris, druga dva pa nekdanja uslužbenca takratnega varnostnega organa obrambnega ministrstva) uvedel preiskavo, Zdolšek in Smolnikar pa sta jim očitala, da so 20. marca 1994 storili kaznivo dejanje, ko naj bi bili Smolnikarju protipravno odvzeli prostost, z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic in poškodovanju tuje stvari. Smolnikar-Zdolškovi 'obdolženci' so se zoper sklep pritožili, vendar Višje sodišče v Ljubljani pritožbi ni ugodilo, zato je stekla preiskava. Smolnikarjev pooblaščenec Stojan Zdolšek je aprila 1999 takratni generalni državni

Odvetnik Zdolšek se je doslej vedno prislonil k tistim, ki so vladali.

Tokrat se mu ni posrečilo.

poskrbela tudi sama. Glede na nadaljnje dogodke (med drugim vsebino pisma in njegov pravi namen, ki je bil dosežen s tem, da je pismo prej poslala nekaterim svojim priljubljenim novinarjem oziroma novinarkam drugega dnevnika) je zdaj že jasno, da so trditve o neodvisnosti Dela več kot absurde. Kaže se tudi, da so dogodki v povezavi z Delom v zadnjih mesecih vodeni iz znanih 'centrov' varuhov enoumja, kadrovanje poteka po načrtu, botri pa so isti kot nekoč v primeru Depale vasi. Poznavalci razmer

Barbara Brezigar

Andrijana Starina Kosem

Zdolšek je posredoval pri Zdenki Cerar.

Jože Stanič, nekdanji direktor Gorenja

Botri opravljajo svoje delo po natančno določenem načrtu.

tožilki Zdenki Cerar predlagal, naj ljubljansko okrožno tožilstvo prevzame pregon. Cerarjeva je zadevo odstopila ljubljanskemu tožilstvu in to je zoper prve štiri v postopku januarja 2001 vložilo obtožnico.

Zdolšek pogorel Sojenje se je zelo zapletalo. Med drugim zato, ker je bil za sodnika, ki naj bi sodil četverici, določen Mitja Šinkovec, mož Špela Furlan Šinkovec, svetovalke Milana Kučana. Na zahtevo Jožeta Hribernika in vseh omenjenih 'osumljencev' je bil nato ta sodnik izločen. Samo kot dodatek in pojasnilo, kako je to potekalo na sodišču, dodajmo, da je tožilstvo obtožnico na sodišče vložilo zadnji delovni dan v letu ob 12. uri, povsem po naključju pa naj bi bila takrat zadeva pripadla (skladno s sodnim redom sodišča) sodniku Šinkovcu(!). Obtoženi so napovedali, da bodo sodnikovo ženo Špelo Furlan predlagali za pričo, ker se je

njeno ime pojavilo v notesu, ki je bil v sodnem spisu. Tožba je bila nato dodeljena drugi sodnici, a stvari so se zapletale dalje. Oprostilna sodba je bila izrečena šele junija leta 2003. Njavro, Krejan, Podbregar in Suhadolnik so bili dokazano nedolžni, Zdolšek in Smolnikar (predvsem prvi) pa sta s pomočjo Zdenke Cerar priredila pravo pravosodno farsso po zgledu totalitarizma, ko so odločitve o tem, ali je nekdo kriv ali nedolžen, sprejemali kar v občinskih (ali republikanskih) območnih organizacijah zveze komunistov. Tožilstvo je torej pogorelo, govorilo pa se je, da so stroški dolgotrajnega postopka presegli 20 milijonov tolarjev. Za tiste, ki se tega ne spomnijo, zapišimo, da je bil primer Depala vas leta 1994 razlog za odstavitev Janeza Janše z mesta obrambnega ministra. Motivi za obtožnico so bili več kot politični, kljub temu sta Zdolšek in Cerarjeva vztrajala pri obtožbi zoper četverico, Janša pa naj bi bil kot minister objektivno odgovoren za njihova domnevna nezakonita dejanja. Za Smolnikarja se je izkazalo, da je bil 'špicelj'. Kljub njegovi sporni vlogi je bila za Zdolška in Cerarjevo očitno pomembnejša politična diskreditacija – skladno s Kučanovimi besedami, ki jih je izrekel v Novi Gorici. Da bi bila mera polna, postopek še ni dočakal konca, saj se je tožilstvo na oprostilno

sodbo ljubljanskega sodišča pritožilo, primer pa je po desetih letih preprosto zastaral.

Ob strani Takšno vlogo je torej Zdolšek odigral v pomembnem obdobju leta 1994, ko je vse kazalo, da bo nekdanja totalitarna oblast dokončno odšla v pozabo. Botri so v Janši videli največjega sovražnika demokracije, zato je bila potrebna afera Depala vas. Da bi zavarovali svoje privilegije, pač niso izbirali sredstev. Zdolšek jim je takrat stal ob strani.

Vmešavanje Potem se je Zdolšek začel uveljavljati kot odvetnik na raznih skupščinah večjih delniških družb, hkrati pa je bil zagovornik ali samo svetovalec številnih menedžerjev, večinoma povezanih z velikimi tranzicijskimi zgodbami. Med drugim je na sodišču zagovarjal Jožeta Staniča, nekdanjega direktorja Gorenja, ko ga je zaradi suma notranjih informacij ovadila Ljubljanska borza. Odmevnejši primer je bil še menedžerski odkup ljubljanskega BTC, ko je državno tožilstvo ves čas vztrajalo pri stališču, da je šlo za kaznivo dejanje. Spomnimo, da je ljubljansko okrožno sodišče februarja letos izdalo sklep o ustavitvi preiskave, Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani ga je prejelo v petek, 16. marca. Na voljo je imelo tridnevni pritožbeni rok, vodja gospodarskega oddelka ljubljanskega okrožnega tožilstva Borut Markošek pa je pritožbo »pozabil« dati tožilki in stvar je bila končana. Zanimivo je, da je tudi BTC zagovarjal Stojan Zdolšek,

ki je pohitel in v javnosti po besedah Barbare Brezigar, generalne državne tožilke, razlagal nekatere stvari, ki naj ne bi bile resnične. Njegovo govorjenje je Brezigarjeva označila kot vtikanje v tožilske zadeve. Primer iz zadnjega časa je revizijsko poročilo PS Mercator, v katerem je Zdolšek odigral nekoliko drugačno vlogo skupaj z Andrijano Starina Kosem. Velika škoda je, da sta oba (predvsem slednja s svojimi poznejšimi dejanji) posredno izničila izsledke. Gre namreč za ugotovitve o nekaterih spornih poslih prejšnjega predsednika uprave Mercatorja Zorana Jankoviča.

Za konec Stojan Zdolšek je torej odvetnik, ki se vedno pojavi tam, kjer je denar. Za odvetnika to niti ni sporno, sporno pa je, da za vsem tem stoji politika. Z Andrijano Starina Kosem naj bi se bila zbližala, potem ko jo je zagovarjal v odmevnem primeru Tuš. Očitno je, da tako Starina Kosmova kot Zdolšek nista nikakršno poročstvo za to, da bo časnik, katerega nadzornika sta, politično uravnotežen. **D**

ANKETA

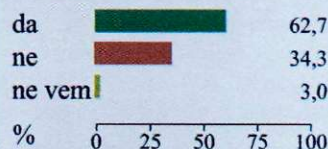
Ali so bili po vaše incidenti v Piranskem zalivu leta 2004 dogovorjeni?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Se vam zdi prav, da je vlada ljubljansko letališče poimenovala po dr. Jožetu Pučniku?

Glasovalo: 99

DEMOKRACIJA

Sporni menedžerski odkup BTC je zagovarjal Zdolšek.

Naelektrena dvorana DZ

Gašper Blažič, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Razvpito pismo nekdanje državne sekretarke Andrijane Starina Kosem je v minulih dneh odmevalo tudi v državnem zboru, kjer je bilo ozračje ob začetku 29. redne seje v ponedeljek, 18. junija, precej naelektreno.

Omenjena seja se je namreč začela s poslanskimi vprašanji, ki so jih poslanci naslavljali na vlado ter so privedla do kar nekaj polemičnih in ostrih nastopov zlasti poslancev opozicijskih strank. Tokratna seja državnega zbora je pokazala, da je za opozicijo bolj kot delo vlade sporen Janez Janša, saj je bilo ostro polemično ozračje predvsem na začetku seje, ko je na poslanska vprašanja odgovarjal premier, ko pa so prišla na vrsto vprašanja ministrom, je seja potekala mirneje.

Podrejanje sodstva? Ostri nastopi poslancev opozicije proti Janezu Janši očitno niso bili naključni, saj

je prav tisti dan prišlo do konfrontacije med Janezom Janšo in nekdanjim premierjem, sedaj pa poslancem SD Antonom Ropom v zvezi s prisluškovanjem Janši in Sanaderju, kar naj bi bil mednarodni škandal z daljnosežnimi posledicami. Poslanska vprašanja so se začela z nastopom Saša Pečeta iz SNS. Poslanca je zanimala predvsem prodaja državnih lastniških deležev v podjetjih. Pri tem je Janši očital klientelizem, korupcijo in pranje denarja, sporno pa naj bi bilo predvsem to, da se državni lastniški deleži, ki naj bi bili last vseh državljanov, prodajajo Janševim političnim prijateljem. Pečetu je pritrdil njegov poslanski in stran-

karski kolega Boštjan Zagorac, ki je dejal, da je že skrajni čas, da Janša pove konkretne odgovore, brez izgovarjanja na napake prejšnje vlade. V nadaljevanju se je oglašil Jožef Školč (LDS) in Janši natresel nekaj hudih očitkov. Predvsem ga moti napovedano uvajanje inšpektorjev za nadzor dela sodnikov, saj naj bi bilo to protiustavno dejanje. V svojem nastopu je tudi dejal, da se napovedujejo pritožbe na ta predlog in da strokovna javnost temu nasprotuje, poleg tega naj bi vlada poskušala spraviti te spremembe skozi parlamentarno sito po hitrem postopku. Janša je Školču odgovoril, da ni mogoče doseči rešitev, s katerimi bi se vsi strokov-

njaki strinjali, poleg tega naj bi bil pojem »strokovna javnost« nejasen in imaginaren, zato je sklicevanje nanj neprepričljivo. Na to je Školč še ostreje odgovoril, da Janša očitno nima namena konkretno odgovoriti na nobeno vprašanje in da si takšnega predsednika vlade Slovenija ne zasluži, saj naj bi si poskušal podrediti tudi sodno vejo oblasti, s tem da vsiljuje enostranske rešitve, ki so protiustavne. Janša je na to odgovoril, da poslanec ne more presojudati, kaj je protiustavno, saj je to pristojnost ustavnega sodišča.

Cviklova ostrina Prvi, ki je izrecno omenil pismo Andrijane Starina Kosem, je bil poslanec SD

Milan M. Cvikl, ki je za Školčem ponovil očitke, da si Janša s svojo vlado podreja gospodarstvo, sodstvo, medije in obveščevalne službe. Po njegovih besedah je Janša obljubljal drugačno, dobili pa smo »kriminalno« Slovenijo, vlada pada iz afera v afero, pri tem pa se je skliceval na prej omenjeno pismo. Zanimalo ga je, ali imajo ministri še podporo predsednika vlade in kakšne ukrepe namerava sprejeti za odpravo teh afer. Janša je v odgovoru Cviklu dejal, da je vlada obljubila, da bo delala drugače in tako tudi dela, to pa lahko dokaže tudi z rezultati. Opozicija ima vedno možnost, da ukrepa, nazadnje je vložila tudi dve interpelaciji, ki pa se nista končali v njeno korist. Janša je še dodal, da je bilo na začetku mandata državnega zbora opoziciji ponujeno članstvo v nadzornih svetih podjetij, kjer ima država svoj lastniški delež. Prejšnja vladna koalicija je bila proti temu, da bi imela opozicija večino v nadzornih delovnih telesih, po volitvah pa so svoje mnenje spremenili. Dodal je še, da imajo vsi mini-

Poslanec SD Milan Cvikl

s prodajo deleža v Mercatorju nekemu dal »dvesto milijonov vredno darilo«, zato je pozval protikorupcijsko komisijo, naj pregleda bilance Janeza Janše in oseb, povezanih z njim.

Odlična gospodarska rast Precej bolj umirjeni so bili nastopi poslancev vladne koalicije. Jožeta Tanka iz SDS je zanimal vzrok za odlično gospodarsko rast, ki znaša dobrih sedem odstotkov. Janša je nekoliko v šali dejal, da je dobra gospodarska rast posledica vseh tistih afer, ki so jih našli poslanci opozicije. Dejal je, da so mnogi v času sprejemanja lizbonske strategije zagovarjali mnenje, da vizije niso potrebne in da velja samo pragmatizem. V prvem četrtletju leta 2005, ko je sedanja vlada komaj prevzela oblast, je gospodarska rast znašala 2,3 odstotka, vendar to ni odgovornost sedanje vlade. Je pa vlada, kot je dejal Janša, odpravila škodljive določbe davčne reforme, ki jo je uveljavila LDS. Ob tem je tudi izpostavil, da je gospodarska rast v Sloveniji več kot dvakrat večja kot povprečna gospodarska rast EU.

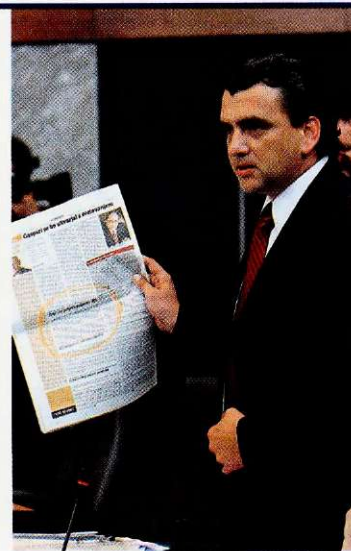
Sledila so vprašanja poslancev ministrom, s čimer se je ton razprave precej znižal. Nekaj ostrine je prinesel poslanec Mitja Slavinč (LDS) glede mobilne bolnišnice, ki jo je kupilo ministrstvo za obrambo, saj naj bi omenjena bolnišnica postala delujoča šele s selitvijo iz Murske Sobote v Maribor, kar naj bi bila predvsem politična odločitev, pri čemer naj bi šlo za navezo z direktorjem mariborske bolnišni-

Poslanec LDS Jožef Školč

ce, ki ga je SDS jeseni podprla kot županskega kandidata. Minister za obrambo Karl Erjavec je potrdil, da je šlo za netransparenten nakup, ki ga je opravil še prejšnji minister Anton Grizold (od nedavnega dekan FDV, op. G. B.).

Čedalje več nervoze Vse torej kaže, da je nova afeta v zvezi s Sovo in poslancem Antonom Rompom vnesla precej nervoze med poslance leve, zaradi česar pismo Andrijane Starina Kosem ni bilo tako v ospredju. Nervoza ni prizanesla niti Janezu Janši, ki je v svojih javnih nastopih nekoliko pozabil, da ni več opozicijski vodja, zato je Milanu M. Cviklu celo pripeljal oznako »šaljivec«. Mnogi

Poslanec SNS Sašo Peče

politični analitiki že svirajo, da bi utegnil Janša na prihodnjih volitvah potegniti krajši konec, če se bo spuščal v nepotrebne polemike s predsednikom države Janezom Drnovškom in njegovim predhodnikom Milanom Kučanom (ne glede na to, ali ima Janša prav ali ne) pa tudi z nekaterimi predstavniki opozicije. Tako Kučan kot Drnovšek sta namreč ta čas politični figuri, ki nimata česa izgubiti, medtem ko za Janšo velja, da mora na parlamentarnih volitvah prihodnje leto znova nagovoriti tudi neopredeljene volivce, če bo želel zmagati. Pri tem velja upoštevati protislovje še iz časa Demosove vlade, ki ji je priljubljenost kljub dobrim rezultatom padla. **D**

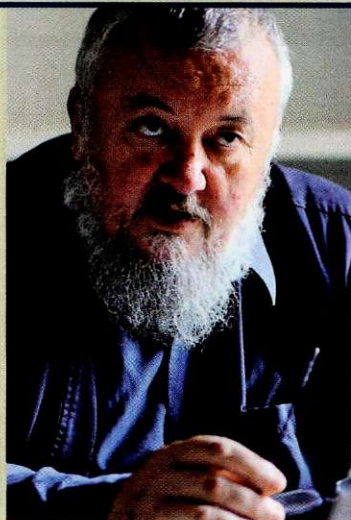
Andrijana Starina Kosem

stri njegovo podporo, dokler se kateremu od njih ne dokaže, da je deloval protizakonito. Cvikl je v odgovoru izpostavil predvsem spornost prodaje državnega deleža Mercatorja in vprašal, zakaj vlada po dveh letih in pol noče ukrepati. Janša je odgovoril, da je nespornost prodaje državnega deleža Mercatorja ugotovila tudi evropska komisija, Cvikl pa je dejal (formalno je šlo za proceduralni predlog), da je Janša

Dr. Matevž Tomšič, sociolog »Dejstvo je, da vse zadnje ankete kažejo upad podpore vladi, vendar je tvegano trditi, da gre pri tem za dolgoročen trend, ki bi pripeljal do njenega poraza na volitvah. Sploh je v komentarjih volilne podpore in njenih konsekvenc za politični razvoj pogosto opaziti površnost in poenostavitve. Tako so v prvih mesecih po zadnjih parlamentarnih volitvah, ko je bila podpora vladi izjemno visoka, mnogi sklepali, da bo Janša zagotovo na oblasti vsaj še en mandat, kar je bilo seveda izrazito pretirano. Podobno sedaj napovedujejo, da se mu obeta poraz. Vse to je 'igranje na prvo žogo'. Na podlagi javnomnenjskih anket namreč ni mogoče delati dolgoročnih napovedi, saj so stališča državljanov, ki jih te ankete 'merijo', pogosto nestabilna in spremenljiva.

Vseeno pa mora biti to za vlado in njenega predsednika resno opozorilo. Slednji se je namreč v zadnjem času pogosto spuščal v nepotrebne in neproduktivne besedne dvoboje s sedanjim in nekdanjim predsednikom države. Na ta način se segreva ozračje in ustvarja v javnosti občutek kriznih razmer, za kar pa državljani po pravilu okrivijo vlado.«

Komu zvoni?

Dr. Stane Granda, foto: Bor Slana

Totalitarizmu ali demokraciji? Že ob izidu plebiscita so trezne glave opozarjale, da je število glasov za slovensko osamosvojitve previsoko. Enotnost, ki smo jo Slovenci takrat pokazali sebi in svetu, je bila lažna. Mnogi jugoslovenarji so se prikrili. Mnogi izmed njih nastopajo danes kot izbrisani. Čeprav je med njimi nekaj krivično izbranih, gre vendar v večini za zgodovinske zgubaše (»luzerje«). Vsekakor je njihove upe uničila tudi kasnejša državljanska vojna in srbska agresija po nekdanjih jugoslovanskih republikah.

Dokler so med Slovenci in Srbi Hrvatje, ne vidim realnega upanja za obnovo Jugoslavije. Moji rojaki so v tem pogledu tako naivni, da jim manj zaupam kot našim vzhodnim sosedom.

Veliko močnejša je vrsta privržencev slovenske osamosvojitve, ki so glasovali pogojno. Prepričani so bili, da je takratni val antikomunizma le zgodovinska epizoda, da bo prej ali slej prišel čas, ko se bo »delavski razred« znova vrnil na oblast. Prekrili so se z listjem demokracije, govorico krvavo rdeče zvezde s srpom in kladivom so nadomestili z jezikom socialne demokracije. Izrabili so njena protiverska čustva in se vrinili v njihove evropske vrste. V notranjosti niso ostali le rdeči kot purmani, ampak so prepojeni s sovraštvom do vseh tistih, ki so jim spodmaknili tron in vzeli žezlo. Tega preprosto ne morejo prenesti, saj so bili tako zlit z oblastjo, da brez nje ne morejo živeti. Demokracijo prezirajo in jo navzven samo taktično sprejemajo. Njihovo sovrašтво je še posebno brezkompromisno do tistih, ki so bili nekdanji njihovi sotovarishi. Savlu ne bodo nikoli oprostili, da je postal Pavel. Do nas, ki nismo nikoli bili v partiji, so strpnější.

Strah, sinonim sovraštva »Jugoslavija je gradila, Slovenija prodaja.« Napis na transparentu, ki so ga nosili koroški delavci na protestnem zborovanju pred vladno palačo 11. junija v Ljubljani, veliko govori o strahu v sodobni slovenski družbi. Človek lahko razume prizadetost delavcev zaradi nizke realne vrednosti njihovih certifikatov in njihovo navezanost na tovarno, ki jo je kupil ruski kapital. Mnogi v Sloveniji, zlasti v tekstilni industriji ter drugod, so bili prikrajšani še veliko bolj, pa vendar ne nasedajo manipulacijam, ki izhajajo iz virtualne resničnosti. Prodaje državnega premoženja so del preobrazbe slovenske družbe iz nekdanje komunistične v državo nedržavne lastnine. Stvari niso preproste, so boleče, vendar v popolnem nasprotju z demagoško vsebino transparenta. Ali je bilo v Jugoslaviji dovoljeno tako blatiti lastno državo? So to manifestacije strahu ali sovraštva?

Maja so nekateri znova slavili Tita. Vemo, kaj se je dogajalo po Goriškem, v Slovenski Bistrici so morali v nekem razredu osnovne šole pisati spis o Titu. Leta 1991 nas je napadla Titova vojska. Tako bi nedvomno ravnal tudi njen ustanovitelj, če bi bil tedaj še živ. Razumem Primorčane, kaj jim je pomenila osvoboditev izpod fašizma, toda ali je to opravičilo, da slavijo tiste, ki so nas napadli? So to manifestacije strahu ali sovraštva?

Vsak pri zdravi pameti lahko na ozemlju nekdanje Jugoslavije vidi, čemu se je izognila Slovenija z osamosvojitvijo. Poglejmo današnji slovenski standard. Seveda so med nami velike socialne razlike. Toda kdo sestavlja razred bogatašev? Predvsem nekdanji tovarishi, za katerimi se pogosto skrivajo lastniki kapitala. Prav ti vpijejo, kako je bilo nekdanje v Jugoslaviji čudovito, zlasti v osemdesetih letih, ko so bili trdno na oblasti. Je njihovo poniževanje vseh žrtev za slovensko osamosvojitve moralno? Katera normalna država bi to dopustila? So to manifestacije strahu ali sovraštva?

Afera Strojani je razkrila najnovejše metode starih sil, ki so s spretno medijsko manipulacijo hoteli Slovencem vsiliti samooceno nestrpnosti.

Do oblasti za vsako ceno Ko je LDS izbrala opozicijo, se nekateri posamezniki, ki so danes večinoma zunaj nje, s tem preprosto niso mogli sprijazniti. Prepričani, da so vseh pogledih tako superiorni nad nekdanjo opozicijo, da je le vprašanje tednov, kdaj se bo njena oblast zrušila sama vase, so končno uvideli, da so njihovi upi prazni. Začeli so s preizkušenimi metodami. Predvsem so hoteli velikemu delu Slovencev naprti novo kolektivno krivdo in se jim potem vsiliti kot njihovi odrešeniki. Če povzamemo realna ozadja vseh afer, ki v zadnjem času pretresajo Slovenijo, pa naj gre tu za družino Strojani ali pa osnutek zakona o visokem šolstvu, vidimo, da gre za podobne reakcije, njihov temeljni namen pa je destabilizirati slovensko družbo v celoti.

Afera Strojani je jasno razkrila najnovejše metode starih sil. Čeprav so bili nosilci več desetletne nestrpnosti, to sem kot katoličan zelo občutil, so s spretno medijsko ma-

O avtorju

Dr. Stane Granda se je rodil leta 1948 v Novem mestu. Po maturi je na Filozofski fakulteti v Ljubljani študiral zgodovino in sociologijo, po diplomi pa je nadaljeval študij zgodovine. Po magistrskem delu o davčni obremenitvi slovenskega kmeta med letoma 1848 in 1914 se je zaposlil na Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa na ZRC SAZU. Leta 1995 je doktoriral. Na omenjenem inštitutu raziskuje gospodarsko, politično in družabno zgodovino Slovencev od začetka 19. stoletja do 2. svetovne vojne. Kot predavatelj sodeluje na Filozofski fakulteti v Ljubljani in Šoli za slovenske študije Stanislava Škrabca v okviru novogoriške Politehnike. Že nekaj let je znan kot publicist. Je tudi predsednik programskega sveta RTV Slovenija.

nipulacijo hoteli Slovincem vsiliti samooceno nestrpnosti, sebe pa prikazati kot strpne. Resnica je bila popolnoma nepomembna, ključna je bila manipulacija, ki ji je nasledlo tudi precej dobronamernih državljanov. Podobno kot so se desetletja prikazovali kot skrbniki delavskih pravic, so se tokrat postavili v boj za demokracijo, proti strahu in za sproščenost. Ker so razen prvih povojnih let, ko so sejali smrt, desetletja vladali s strahom in nesproščenostjo, poznajo realno moč njune vsebine in ju vsiljujejo slovenski javnosti kot prevladujoč občutek. Gre le za modernizirano taktiko znanih in preverjenih gesel: sovražnik je med nami, sovražnik je na preži, bodimo budni. Zbujanje strahu je najuspešnejše sredstvo totalitarnih režimov. Zato mora vse tiste, ki jim je demokracija resnično pri srcu, močno skrbeti.

Če je Fran Levstik vzklikal: »Bog živi kritiko!« lahko ponovimo za njim: »Bog živi opozicijo!« Mislim, da ni higienično kritizirati parlamentarno opozicijo zaradi njene početa. Ima pravico tudi do nerealnosti, alarmanosti, toda v bistvu gre za druge stvari. Niti proti sedanji vladi vlečejo ljudje, ki ne sedijo v parlamentu. Opozicija, ki ima zaradi ugodnih gospodarskih kazalnikov – za katere ima nedvomno tudi zasluge – težave z izvirnimi idejami, temu naseda. »V stiski konj pozdravlja tudi slamo!« V Sloveniji se očitno dogaja prevrat, ki pospravlja še nekatere nepospravljene stvari po preobrazbi iz totalitarne v demokratično družbo. Nekdanji oblastniki, ki so izjemno vplivali na mišljenje in ravnanje nekaterih ključnih politikov v preteklih letih, izgubljajo nekatere vzvode ali so se z bali zanje, kar je pokazala zlasti afera Sova. Čeprav še ne moremo govoriti, da so se razmere v njej normalizirale (imam vtis, da je veliko rakastega tkiva še ostalo), je »država v državi«, kot so udbovci dojemali svojo organizacijo, dobila jasen signal, da se za njen obstoj ve in da se njeno ravnanje spremlja. Zanimivo je, da so nekateri ob razkritjih vladne komisije začeli celo zagovarjati njen raskovičevski način delovanja in celo nadsuverenost varnostne službe, kot jo poznamo iz zgodovine Vosa in Udbe. Izhajajo iz prepričanja, da je treba vpreči vse sile, da bo sedanja oblast prihodnje volitve izgubila. Če po naključju ostane, bodo stari vzvodi izginili. Gre za njihov biti ali ne biti. V takih razmerah bodo uporabili vsa sredstva.

Odzivi na poimenovanje brniškega letališča po Jožetu Pučniku so priklicali v spomin prve demokratične predsedniške volitve. Možno, ki mu nihče ne more odreči ene ključnih vlog pri slovenski osamosvojitvi, ni bil premagan zaradi slabšega volilnega programa, ampak zaradi spretnih in številnih manipulacij tabora kasnejšega zmagovalca, med

katerimi je bila osrednja vzburjanje strahu pred njegovim domnevnim revanšizmom, resnim ter ostrim pogledom in podobno. Pravzaprav je imel Pučnik tedaj še srečo, »dobrotnik iz Negove« je plačal z življenjem.

Vnovična raba že preizkušene taktike ne kaže toliko obupa nekdanjih totalitarnih sil, ampak odločenost, da se znova dokopljejo do oblasti. Imajo vtis, da jo lahko izgubijo za vselej. Aktivirali so številne »krte« na njivi slovenske demokracije. »Zadnje pismo« gotovo ni zadnje!

Koliko zdrave pameti premoremo? Rešitev iz razmer, v katerih smo se znašli, je preprosta, vendar ne trenutna. Najslabše je nič narediti. V tem primeru bomo več kot desetletje plesali po tujih taktikah. Biti je treba trezen in preudaren, zlasti pa ne naiven, kar je rakrana slovenske družbe. Prerada naseda strahovom, raje verjame lažnim nasmehom, sladkim besedam in plavim očem kot lastni pameti? Sporočila brezen, napolnjenih maja in junija pred 52 leti, ne more dojeti. Tisti, ki to preprečujejo, poznajo še številna prazna!

Izhod je! Okrepiti je treba demokratične sile, predvsem pa v primerih, kot je Sova, bolj razkrinkati ostanke totalitarizma v slovenski družbi. Z njegovimi recidivi bi morali bolj seznanjati tudi mednarodno javnost, kajti na njeno mnenje so nosilci totalitarizma veliko bolj občutljivi kot na mnenje domače, s katero lahko še vedno manipulirajo. Zato bi morali tudi razmisliti, ali ne bi kazalo mednarodne javnosti vključiti tudi v razkrivanje povojnih pobojev.

Večjo pozornost je treba nameniti državljski vzgoji in ustrezno spremeniti učne programe, zlasti v osnovni in srednji šoli. Na tem področju je minister Zver preveč osamljen. Slovenska demokratična javnost se preveč ukvarja sama s seboj.

Okrepiti je treba demokratične sile, predvsem pa v primerih, kot je Sova, bolj razkrinkati ostanke totalitarizma v slovenski družbi.

Premalo se zaveda, da je Slovenija mlada država, njeni državljani brez zgodovinskih izkušenj življenja v lastni državi. Dojemanje pravne države je slabo. Svet stoji na mladih in z njim tudi prihodnost demokratične, petdesetletnega strahu osvobodene Slovenije. Koliko pozornosti jim namenjamo?

Drevo svobode in demokracije smo zasadili v zemljo, ki so jo pognojile žrtve tisočev. Kljub temu ali pa prav zato potrebuje našo posebno skrb in nego. Praznik slovenske državnosti daje čas in prostor za razmislek o delu, ki nas pri tem še čaka!

Denar – ali rubimo!

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Slovenski izvršitelji z najemanjem varnostnih služb pri izvršbah množično kršijo zakonodajo, stroške za najem pa na koncu plačajo dolžniki. Nekateri izvršitelji naj bi bogateli na račun dolžnikov.

V Sloveniji je do leta 2000 področje izvršb in izvršiteljev urejal zakon o izvršilnem postopku. Po tem zakonu so bili izvršitelji v postopek vključeni kot eden izmed organov postopka in so bili kot taki vseskozi pod neposrednim in stalnim nadzorom sodnika, ki je obravnaval določeno zadevo. Z uveljavitvijo novega zakona – zakona o izvršbi in zavarovanju – je poklic izvršitelja postal samostojen poklic, nadzor nad njimi pa je prevzelo ministrstvo za pravosodje. A ta rešitev očitno dopušča

zlorabe. V zadnjem času so začeli izvršitelji za izvršbe precej množično najemati zasebne varnostne službe, čeprav jim zakonodaja tega ne dopušča. Zakon o izvršbi in zavarovanju v svojem 51. členu ne omenja, da bi lahko izvršitelj, če pri izvršbi naleti na upiranje, za varovanje zaprosil zasebno varnostno službo (omenja le policijo), enako pa velja za pravilnik, ki natančneje določa delo izvršitelja. Kako je s to zadevo, smo vprašali na ministrstvo za pravosodje, ki je avtor pravilnika. Njihova tiskovna predstavnica Mojca Hardi nam je

odgovorila, da lahko izvršitelji za varovanje najamejo le policijo.

Polovica jih krši zakon? Zakaj se potem kakor izvršitelji požvižgajo na zakonodajo in kako pogosto sploh najemajo takšna varovanja? O tem smo vprašali nekaj slovenskih izvršiteljev. Kočevski

izvršitelj Savo Mutić nam je potrdil (še le po posredovanju urada informacijske pooblaščenke), da pri svojem delu redno najema varnostne službe. Najpogostejše najema varnostne agencije Sintal, Falanga in G-7, zanje pa se odloča po potrebi oziroma glede na položaj na terenu. Varnostne službe najema tudi koprski izvršitelj Goran Ivković. Kot je dejal, varnostno službo običajno najame v primeru nasilnih vstopov oziroma če policija zavrne varovanje, običajno pa najame Sintal ali G7. Ljubljanska izvršiteljica Alenka Voljč je varnostno službo najela le v enem primeru na zahtevo upnika, ker naj bi bil dolжник sorodstveno in prijateljsko povezan s policisti na policijski postaji, ki bi morala zagotoviti varovanje. Izvršitelji Franko Slavec, Matjaž Požar in Robert Dorn so nam odgovorili, da varnostnih služb ne najemajo. Dorn je tudi edini, ki natančno pozna zakonodajo, saj nam je odgovoril, da zakon najema varnostnih služb ne predvideva.

Bogatenje na račun dolžnikov

Iz odgovorov lahko vidimo, da izvršitelji v postopkih izvršb kar pogosto najemajo zasebne varnostne službe. Nekdanjega izvršitelja, ki je želel ostati neimenovan, to ne preseneča. Razloga za to sta dva. Prvi je, da je policija včasih prezasedena, da bi izvršiteljem v določenem trenutku zagotovila varovanje, drugi razlog pa je v posameznih izvršiteljih, ki želijo na ta račun zaslužiti. »Velikokrat sta izvršitelj in varnostna služba

Nekdanji izvršitelj: »Velikokrat sta izvršitelj in varnostna služba sorodstveno ali prijateljsko povezana.«

Ministrstvo za pravosodje meni, da izvršitelji ne smejo najemati zasebnih služb.

bodisi sorodstveno, bodisi prijateljsko povezana (slednje so nam izvršitelji zanimali, op. A. K.), zato se dogovorita, da jo izvršitelj čim pogostejše najema, služba pa mu nato, ko dolжник plača stroške najema, odstopi del prihodka. Tako oba bogatita, vse skupaj pa seveda plača dolжник. «Poleg tega nekdanji izvršitelj opozarja na zakonske luknje, zaradi katerih lahko nekateri izvršitelji bogatijo na račun dolžnikov. »Velikokrat se zgodi, da izvršitelj, ki ugotovi, da se neki dolжник izmika plačilu ali da ga ob določenih urah ni doma, v evidenci dela zapiše, da je dolžnika obiskal, čeprav ga v resnici ni, stroške za to pa plača dolжник,« pravi nekdanji izvršitelj. Prav tako lahko po njegovih navedbah izvršitelji precej zaslužijo na račun nevednosti dolžnikov. »Ker običajno dolжник, ki nima odvetnika, ne ve, koliko dejansko znaša njegov dolg, mu izvršitelj lahko zaračuna več, kot znaša dejanski dolg. Dolжник v strahu pred rubežem dolg plača, ker pa sodišče ne

preverja, ali je vsota, ki jo izračuna izvršitelj, izračunana prav, ampak po plačilu dolga na predlog upnika le ugotovi, da je ta plačan, in izvršbo ustavi, lahko izvršitelj na ta račun precej zasluži. Seveda pa je možnosti zaslužka mimo zakona še precej. Denimo z nizko ocenjenimi predmeti, ki se potem prodajo izvršiteljevim prijateljem in podobno. «

Mogoče je to, kar navaja nekdanji izvršitelj, razlog (čeprav seveda tega ne trdimo), da so nekateri izvršitelji v nekaj letih precej obogateli. Eden takšnih naj bi bil omenjeni Savo Mutić. Domačini, ki ga poznajo, pravijo, da je nekdanji trgovec in polagalec asfalta, potem ko je postal izvršitelj, zelo hitro obogatel. Tako naj bi se do nedavnega prevažal v Porschejevem terencu cayenne, vrednem 90.000 evrov, se oblačil v drage obleke in nasploh živel na veliki nogi. V tem času naj bi si bil v Medulinu na Hrvaškem zgradil veliko hišo s štirimi apartmaji v skupni velikosti 250 kvadratnih metrov, a so jo Hrvatje, ker je bila črna gradnja, junija lani v akciji rušenja na črno postavljenih počitniških hišic na hrvaški obali porušili.

Niso vsi enaki Seveda pa ne moremo vseh izvršiteljev metati v isti koš. Kot pravi Štefan Hudobivnik, predsednik Mednarodnega društva za civilni nadzor varovanja človekovih pravic (društvo združuje prostovoljce, ki s pravno pomočjo in z nasveti pomagajo ljudem v stiski), je delo večine izvršiteljev korektno, seveda pa pride tudi do nepravilnosti, vendar jim lahko vsaka stranka v postopku oporeka. Kot pravi, se je treba

Bankrotiral?

Kot smo izvedeli, naj bi bili kočevskega izvršitelja Sava Mutića pred kratkim obiskali rubežniki ter mu izpraznili in zapečatili poslovne prostore, zasegli osebni avtomobil znamke Porsche, blokiran pa ima tudi račun. Na ministrstvu za pravosodje so nam potrdili, da je Mutić zašel v finančne težave, zaradi česar so se pred kratkim hoteli z njim srečati in preveriti, ali še lahko opravlja službo izvršitelja. Kot kaže, do sestanka ni prišlo, saj Mutić povabila na pogovor oziroma sklepa o uvedbi disciplinskega postopka s suspenzom pogodbe o zaposlitvi ni prevzel. Na ministrstvu pravijo, da zadevo obravnavajo prednostno, po pregledu dejanskega stanja pa bodo ustrezno ukrepali. Kot smo neuradno izvedeli, naj bi bil Mutić v finančne težave zašel zaradi tožb svojih strank, ki naj bi jim bil nepravilno rubil in prodajal premoženje.

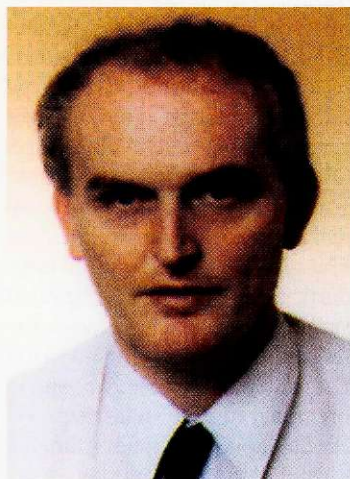

Dolжник se v Sloveniji ne splača biti.

zavedati, da mora izvršitelj delovati čim hitreje in čim odločneje. »Večina strank, ki jim izvršitelj rubi, se ne zaveda, da je soočenje z rubežnikom le epilog sodnih sklepov in odločb. Ljudje se ne zavedajo, da mora vsaka stranka v sodnih postopkih vse dokaze in vso listinsko dokumentacijo predložiti do prve glavne obravnave. Če jo predloži kasneje, jo sicer sodišče sprejme, vendar je ne sme upoštevati. Tak je sodni red. Potem pa ljudje tarnajo in iščejo, kako bi prišli do svoje pravice. Pravica je v večini primerov na njihovi strani, vendar se ne zavedajo ali pa si nočejo priznati, da bodo pravdo izgubili zaradi svoje malomarnosti ali neznanja. « Velja pravilo, da nepoznavanje prava škoduje. »Če nekdo prava ne pozna, se mora o zadevi poučiti ali pa mora imeti dovolj denarja, da najame dobrega odvetnika. Tisti, ki denarja nima, lahko na okrožnem sodišču zaprosi za brezplačno pravno pomoč, vendar iz prakse vem, da sodišča na prošnje običajno niti ne odgovarjajo, če pa že odgovorijo, to storijo z veliko zamudo. Sodniki imajo sodno imuniteto in trajni mandat. Nihče jim nič ne more,« pravi Hudobivnik in opozarja, da bi bilo napak izvršiteljev bi-

stveno manj, če bi se izvršbam na splošno izognili. »Za slednje bi morali uvesti osebni stečaj. Če je nekdo zašel v dolgove, bi mu morali omogočiti, da bi izgubil vse premoženje in bankrotiral. Z osebnim stečajem bi se vsak posameznik zavaroval, tako da bi naslednji dan po uvedbi osebne stečaja lahko zaživel na novo in začel na novo ustvarjati. Seveda govorim le za civilne postopke. V primeru kazenskih postopkov je praksa znana. Ker pa pri nas ni instituta osebnega stečaja, se rubež in nadlegovanje izvršiteljev vleče in vleče, stranka je prisiljena premoženje, kolikor ga pridobi med izvršilnim postopkom, skrivati itd. Stranke postanejo s tem sužnji upnikov, sodnih postopkov, izvršiteljev, skratka sužnji sistema. Noben upnik nima pravice, da na podlagi izvršilnega postopka zasužnji dolžnika. Vsak upnik ima prav tako pred sklenitvijo posla možnost preveriti, ali je kupec plačilno sposoben, posel lahko zavaruje ipd. « Pri zasužnjenosti upnika Hudobivnik poudarja problem nenormalno visokih zamudnih obresti. Te je ustavno sodišče z odločbo lani omejilo (največ do višine glavnice), vendar jo je parlament z nedavno spremembo Obligacijskega zakonika, vsaj ko gre za zamudne obresti, izničil.

Biti dolжник se torej ne izplača. Najprej vas z oduševnimi obrestmi po žepu udarijo upniki, nato pa z neupravičenimi prijemi pri izvršbi, med katere sodi tudi protizakonito najemanje zasebnih varnostnih služb, še izvršitelji. Dodaten razlog torej, da se ne zadolžujete. **D**

Štefan Hudobivnik

Sporazum med Hitom in Harrah's odpira veliko razvojnih možnosti, hkrati pa zbuja skrb ljudi.

Pomisleki glede megazabavišča

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Namera ameriške družbe Harrah's, da na Goriškem v sodelovanju s Hitom zgradi megazabavišče, je zdaj ob pripravljenosti vlade, da prilagodi zakonodajo, bliže uresničitvi. Cerkev in lokalne skupnosti opozarjajo na morebitne škodljive vplive.

Prejšnji teden je slovenska vlada, ki je dolgo časa preučevala ponudbo Američanov, izrazila pripravljenost, da sproži ustrezne postopke za spremembo davčne zakonodaje, kar je bil tudi glavni pogoj, ki ga je slovenski strani postavil investitor. Gre za prilagoditev zakona o igrah na srečo in o davku od iger na srečo. Medtem ko zakon ta čas dopu-

šča le 20-odstotno tuje lastništvo, naj bi Harrah's postal 49-odstotni lastnik skupne družbe, ki bo vodila igralniško-zabavišni center (preostalih 51 odstotkov naj bi bilo Hitovih). Poleg tega naj bi se davčna stopnja, če bodo prihodki znašali vsaj 303 milijone evrov, znižala na 17,5 odstotka.

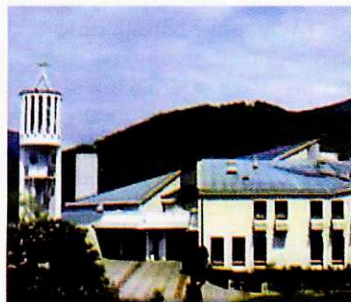
Velika priložnost Na podlagi te pripravljenosti vladne strani sta Hit in Harrah's 5. junija podpisala dogovor o graditvi igralniško-zabavišnega središča. Center, za katerega je v igri šest lokacij, sestavljali pa naj bi ga igralnica in hoteli s 1.500 sobami, kongresni in

prireditveni center, restavracije in drugi objekti, bi lahko v najboljšem primeru zgradili v treh letih.

Vlada je v spremembo zakonodaje (do konca leta) privolila, saj meni, da bo ameriška naložba pozitivno vplivala na domače gospodarstvo. Po ocenah predsednika uprave Hita Nika Trošta bo projekt zagotovil 3.200 delovnih mest, posredno pa bi iz dejavnosti, povezanih s centrom, pridobili še dodatnih 1.000 mest. Podjetja, vključena v graditev, bi dosegla skupni dobiček od 700 milijonov do ene milijarde evrov. Letno naj bi država in lokalne skupnosti prejele dodaten finančni priliv od davkov v višini 120 milijonov evrov. Za svoje potrebe po materialih in storitvah naj bi center letno porabil 165 milijo-

nov evrov, kar bosta predvidoma najboljše unovčila prav lokalno in regionalno gospodarstvo.

Razdvojeni Bajuk Finančni minister in predsednik NSi Andrej Bajuk je v petek predstavil pogovore, ki so potekali znotraj izvršnega odbora stranke. Iz njih izhaja težavnost ministrove dvojne vloge. Osebnostno namreč ni navdušen nad širitvijo igralniške dejavnosti, saj je v preteklosti kot poslanec dvakrat glasoval proti. A kot je poudaril, njegova osebna stališča in stališča poslanske skupine, v kateri večinoma nasprotujejo širitvi igralništva, vendarle ne smejo prejudicirati širše javne razprave. Po Bajukovo bo ključno mnenje lokalne skupnosti, brez katere država ne bo podpisala ničesar.

Za novogoriškega župnika je igralniška filozofija odraz potrošništva.

Poleg povedanega je minister tudi poudaril, da se je po drugi strani treba zavedati, da bo igralniška dejavnost obrobne pomena znotraj celotnega megazabavišča, saj bo predstavljala približno 20 odstotkov celotne investicije. Projekt poleg tega ne sodi v nobeno od obstoječih klasifikacij igralniške dejavnosti, za katere se izda državna koncesija (igralniški salon ali igralnica). Od tod tudi drugačen davčni pristop in nova kategorija. Nov pristop je v tem, »da se bo ustvarila neka nova kategorija, to je koncesija tipa c, ki vsebuje tudi širše aktivnosti, kot je sama igralnica«.

Napačne vrednote Seveda pa ni vse rožnato. V preteklih mesecih je bilo že več razprav o negativnih učinkih iger na srečo, povezanih prav z megazabaviščem. Župnik novogoriške župnije Kristusa Odrešenika Gašper Rudolf že trideset let opravlja duhovniško službo v severnoprimerški metropoli in je bil tako od vsega začetka soočen z razvojem igralništva na tem območju. Rudolf je najbolj kritičen do tistega, čemur pravi igralniška filozofija. Ta v nasprotju s krščansko (in evropsko) tradicijo poštenega odnosa do dela, znanja in osebnih sposobnosti postavlja v ospredje bolj trivialne vrednote. Tako po njegovo igralniška filozofija, ki se odraža v potrošniški družbi, poudarja naključje, zapravljjanje in neodgovoren odnos do družine. Iz lastnih izkušenj župnik navaja primere družinskih in osebnih tragedij – posledic hazarda, pri čemer igralniški delavci niso storili ničesar. »Igralniška pravila delujejo po načelu otroci imajo igrače, odrasli imamo igralnice,« meni Rudolf, ki je kritičen tudi do nekaterih »neodvisnih«, pogosto s strani igralnic dobro plačanih raziskav, ki so v preteklosti ugotavljale odsotnost negativnih vplivov hazarda na okolje. Za konkreten primer novogoriški župnik misli, da »je srce megazabavišča igralnica«, zato je razlaga ministra Bajuka, da igralništvo nima osrednje vloge, po njegovo zavajajoča.

Nujno sistemsko financiranje Novogoriški župan Mirko Brulc je že pred tedni izrazil kritiko

Finančni minister Andrej Bajuk je pripravljen prilagoditi davčno zakonodajo.

Novogoriški župan Mirko Brulc

na pomanjkljivo predstavitev projekta predstavnikom lokalne skupnosti. Na našo prošnjo za podrobnejšo oceno predloga megazabavišča pa je poudaril, da niti on niti drugi na mestni občini niso proti megazabaviču, kajti zanje je to izjemna priložnost. Brulc želi poudariti tudi manj očitne, negativne vidike. Tako bi objekti, ki so predvideni v sklopu megazabavišča, prileljali okoli šest milijonov turistov

Po Bajukovo bo ključno mnenje lokalne skupnosti, brez katere država ne bo podpisala ničesar.

letno, kar pomeni veliko breme za okolje. Zato si župan želi, da bi jih vključili v nadaljnje pogovore. Pomembno je tudi, da bi lokalna skupnost dobila sistemski vir financiranja, ne da bodo čakali na sponzorstva in donacije. Dotok ljudi bo pomenil dodatno obremenitev za bolnišnične strukture, treba pa bo poskrbeti tudi za nastanitev specializirane tuje delovne sile (natakarji, kuharji itd.), kar bo bržkone predstavljalo nezanemarljiv delež vseh, ki se bodo zaposlili v prihodnjem centru.

Prvi meščan Nove Gorice poleg tega poudarja potrebo, da lokalna skupnost, tako kot je to v primeru Hita, pridobi delež v prihodnji slovensko-ameriški družbi in s tem pravico do soupravljanja z njo v dobro prebivalcev regije.

Težavno tehtanje Kot opozarja jo tako vladni strateg kot neodvi-

sni komentatorji, gre pri skupnem projektu Harrah's Entertainment in Hita za tako rekoč edinstveno priložnost, ki ob ustreznih sinergijah (pritegnitev drugih turističnih krajev znotraj Slovenije, odprtje novih letalskih povezav) lahko dvigne gospodarstvo ne le severne Primorske, marveč celotne Slovenije. Ekonomist dr. Jože P. Damijan je v časopisni kolumni poudaril pozitivne učinke vladne namere glede zmanjšane davčne stopnje, ki bo spodbuda za celotno igralniško dejavnost. Slednja bi tako po njegovo dobila drugo priložnost za razvoj, ki ji je bil z restriktivno zakonodajo enkrat že onemogočen. Na nevarnosti koncentriranja na eno samo dejavnost (turistično) za regijo pa bi lahko reagirali z vzpostavitev posebnih fondov, namenjenih šolstvu, znanosti in razvoju, opozarja Damijan.

Zagotovo se ne gre brezglavo spuščati v tako pomemben projekt. Država si je do zdaj vzela čas za razmislek in dovolj natančno izračunala pozitivne ekonomske posledice morebitnega centra. Zdaj bo treba prisluhniti tudi tistim, ki opozarjajo na možnost razmaha negativnih spremljevalnih dejavnosti igralništva (odvisnost, prepovedane droge, prostitucija). Vendar je treba ob tem poudariti dvoje; prvič, igralništvo naj bi bilo le del celotne ponudbe prihodnjega centra, in drugič, vprašljivo je govoriti o moralni spornosti projekta, potem ko je Slovenija s svojo zakonodajo že v devetdesetih letih prejšnjega stoletja omogočila razmah igralništva tako rekoč v vsako vas. ■

Igralništvo je v Sloveniji že sedaj močno razvito.

Razvojne možnosti dežele ob Krki

Peter Avsenik, foto: Bor Slana

Tokratni vladni obisk na Dolenjskem in v Beli krajini prinaša optimistične napovedi za prihodnost regije. Ta je po prepričanju predstavnikov vlade razvojno napredovala, eden njenih večjih problemov pa je pomanjkanje delovne sile.

Gospodarski napredek regije je po besedah premierja Janeza Janše viden iz statističnih podatkov, ki kažejo, da sta se število podjetij in zaposlenost na tem območju znatno povečala in da je regija glede na bruto dohodek na prebivalca ta čas na četrtem mestu v državi.

Pokrajina gradov Za dolenji del nekdanje Kranjske se je uveljavilo ime Dolenjska. Razteza se od Ljubljanske kotline pa vse do hrvaške meje. Najjužnejši del območja se imenuje Bela krajina, njeno največje mesto pa je Črnomelj. Kulturno in politično središče Dolenjske je Novo mesto, večji kraji so še večji Kočevje, Grosuplje, Krško, Brežice, Trebnje, Semič in Metlika.

Dolenjci so zelo ponosni na reko Krko, ki ji pravijo kar do-

lenjska lepota. Izvira daleč na zahodu in si utira pot med vinorodnimi griči, na njenih bregovih pa so tamkajšnji prebivalci v preteklosti postavili številne mline in žage pa tudi veliko gradov. Glede na slovenski prostor je teh na območju Dolenjske največ, vendar so danes večinoma v ruševinah.

Pokrajina je znana tudi po številnih zdraviliščih, starih samostanskih kompleksih in ljudeh, ki so sooblikovali slovensko kulturno zgodovino: Josipu Jurčiču, Primožu Trubarju, Franu Levstiku, Josipu Stritarju in Otonu Župančiču.

Razvojni prepad V gospodarskorazvojnem smislu je Dolenjska razmeroma uspešna pokrajina, vendar jo pesti velika razlika med razvitejšim dolenjskim delom in gospodarsko šibkejšo

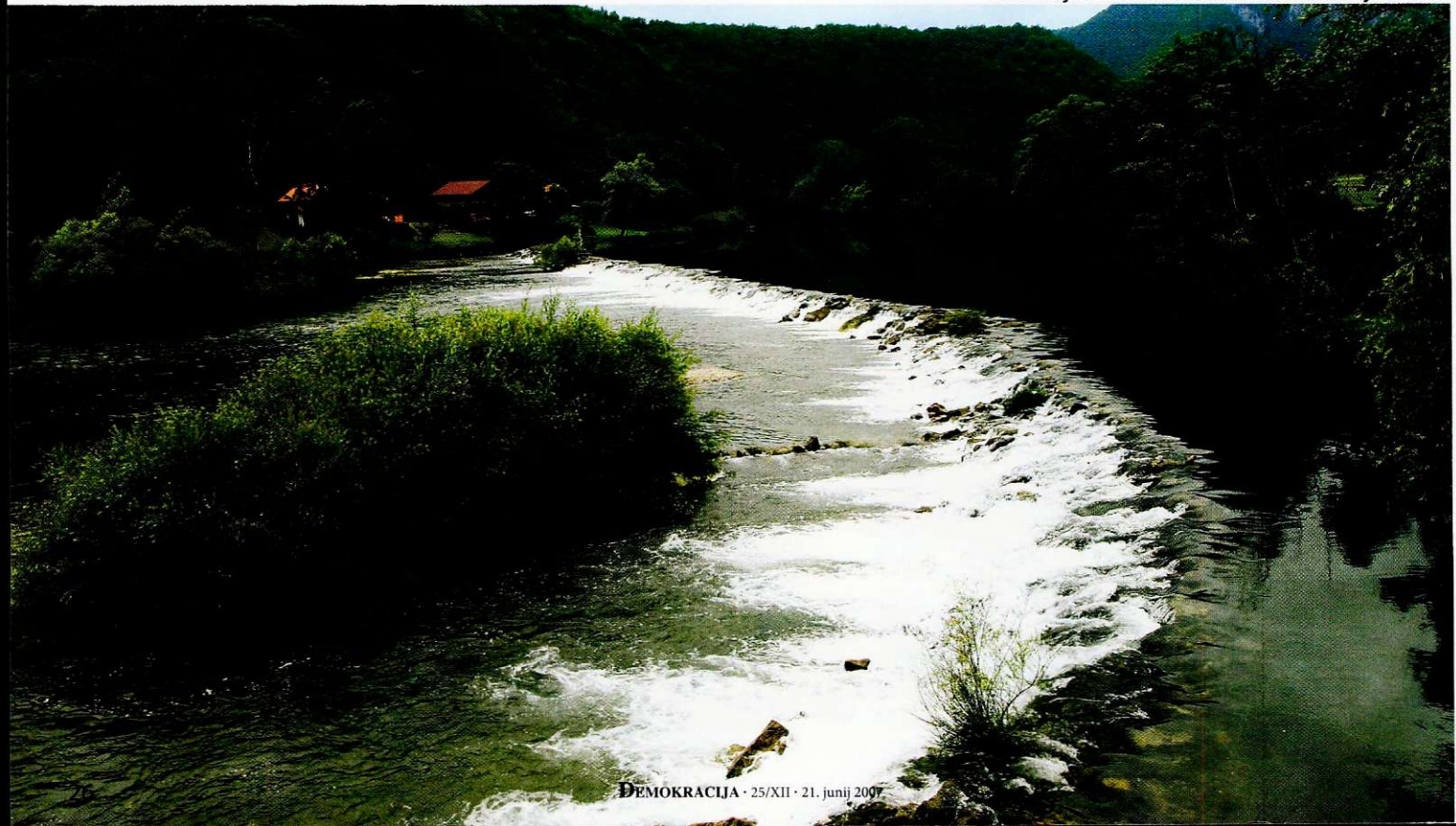
Škof Andrej Glavan in Janez Janša

Belo krajino. Tam so tudi zaposlitvene možnosti manjše, medtem ko je v okolici Novega mesta večina velikih gospodarskih družb, ki so močno usmerjene v izvoz – Krka, Revoz, Adria Mobil in Trimio. Razlike med območjem se kažejo tudi v zaposlenosti prebivalcev. Na območju Novega mesta delovne sile primanjkuje,

medtem ko imajo v Beli krajini precejšnjo brezposelnost. Kljub vsemu pa se je od lanskega januarja, ko je vlada regijo obiskala prvič, do marca letos število delovno aktivnega prebivalstva povečalo za 4 odstotke, stopnja brezposelnosti pa se je do maja 2007 zmanjšala kar za 26 odstotkov. Gospodarske družbe – vseh je nekaj čez 1.500 – so minulo leto sklenile uspešno, saj so izkazale 219 milijonov evrov neto čistega dobička, kar je 8,5 odstotka skupnega neto dobička v Sloveniji. Temu primerno se je za dobrih 5 odstotkov dvignila tudi povprečna bruto plača, ki je lani znašala 1.203 evre.

Pričakovanja lokalnih skupnosti na Dolenjskem so usmerjena zlasti v uresničitev projekta tretje razvojne osi in v dokončno zgra-

Bela krajina ima izrazite možnosti za razvoj turizma.

ditev dolenskega avtocestnega kraka. Vlada je glede razvojnih možnosti že lani napovedala podporo projektom terciarnega sektorja – storitvam in turizmu, njena osrednja naloga pa ostaja zagotovitev ustrežnejše prometne povezave med Belo krajino in Novim mestom.

Hiter razvoj Vlada se je ob kratkem obisku osredinila na glavne razvojne možnosti regije. Kot je na tiskovni konferenci ob koncu obiska dejal predsednik vlade Janez Janša, je eden ključnih projektov v regiji oblikovanje gospodarskega središča Dolenjske in Bele krajine. Projekt naj bi bil vreden več kot 100 milijonov evrov, 50 milijonov pa bo predvidoma namenjenih neposrednim investicijam v regiji, ki je "že doslej pripravila veliko dobrih razvojnih projektov". Ob tem je Janša pozval gospodarstvenike, naj takšne projekte pripravljajo tudi v prihodnje. "Škoda bi bilo, da bi bila sredstva za neposredne vzpodbude neizkoriščena," je dodal premier. Glede prometne infrastrukture je Janša dejal, da so se postopki za zgraditev dolenskega kraka avtoceste pospešili in naj bi bili končani do konca leta 2008. Hkrati vlada po njegovih besedah izvaja tudi konkretne postopke glede tretje razvojne osi, ki je pomembna zlasti za območje Bele krajine. "Gospodarska rast je glede na celo Slovenijo tudi v tem prostoru zelo hitra, dvig realnih plač pa je očiten," je na tiskovni konferenci dejal minister za gospodarstvo Andrej Vizjak. Po njegovem mnenju k temu največ pripomore inovativnost gospodarstvenikov, marsikaj pa bi se dalo postoriti še v storitvenem sektorju.

Janez Janša je svoj obisk začel v družbi Revoz v Novem mestu, kjer si je skupaj s prometnim in z zunanjim ministrom Janezom Božičem in Dimitrijem Ruplom ogledal proizvodnjo novega twinga. Izpostavil je, da se je povečala dobava sestavnih delov iz okolice Novega mesta, kar je omogočilo 500 novih delovnih mest pri slovenskih dobaviteljih. V nagovoru je dejal, da so "pogajanja s socialnimi partnerji tik pred koncem in sprejetje prenovljenega zakona

o delovnih razmerjih gre v smeri večje prožnosti trga dela, kar bo gotovo pripomoglo k večji konkurenčnosti podjetij, še posebej izvoznih, ki predstavljajo gonilo razvoja". Ob tej priložnosti se je s predsednikom uprave Revoza Marcelom Brouillerjem zapeljal z novim twingom, ki ga za evropski trg izdelujejo izključno v Novem mestu. Torkovo popoldne je sklenil z vljudnostnim obiskom pri novomeškem škofu msgr. Andreju Glavanu. V sredo je odprl obrat Sinteza IV v novomeški tovarni zdravil Krka, potem pa se je srečal z župani, gospodarstveniki, s poslanci in z državnimi svetniki z območja Dolenjske in Bele krajine. Finančni minister Andrej Bajuk se je med tem mudil v uspešnem trebanjskem podjetju Trimo.

Razlastitve? Omenimo še nekaj preostalih vladnih obiskov. Minister za promet Janez Božič se je v Novem mestu med drugim srečal z županom Alojzijem Muhičem

ter s prvim možem Krke Jožetom Colaričem. Kot je v izjavi za medije dejal Božič, se Družba za avtoceste RS trudi, da bi avtocesto končala do konca leta 2008, vendar se sooča z mnogimi težavami, zlasti na odseku skozi Trebnje. Največje težave ji povzroča odkup zemljišč, tako da ministrstvo razmišlja o vseh zakonsko določenih ukrepih v takih primerih – tudi o razlastitvah. Pri županu Muhiču se

Finančni minister Andrej Bajuk v trebanjskem Trimu

Zunanji minister Dimitrij Rupel se je zapeljal z novim twingom.

Avtocesta, tretja razvojna os in spodbuda turizmu bodo hitrejši gospodarski napredek omogočili tudi Beli krajini.

je dan pred tem mudil tudi minister za lokalno samoupravo in regionalno politiko Ivan Žagar.

Gospodarski minister Andrej Vizjak je med drugim obiskal novomeško družbo Adria Mobil, ki izdeluje počitniške prikolice in avtodome. Ob srečanju z direktorico Sonjo Gole je dejal, da se predvideni načrti Adrie Mobil glede vlaganj v nove inovativne poslovne rešitve v povezavi z institucijami znanja skladajo tudi

s prioritetaми vlade. Podjetju je obljubil pomoč države pri njegovem prizadevanju za vstop na trg Ruske federacije.

Minister za okolje in prostor Janez Podobnik je med drugim odprl romski zaposlitveni center v Novem mestu, dan poprej pa se je v Beli krajini sešel s tamkajšnjimi župani. Šolski minister Milan Zver je ob obisku Osnovne šole Bršljin izrazil zadovoljstvo nad projektom integracije Romov v šole. Seveda so bili na svojih področjih dejavni tudi preostali predstavniki vlade, saj se je v dveh dneh zvrstilo več kot 70 obiskov.

Dolenjska je torej izjemno obetavna in razvojno naravna pokrajina, vendar njene prebivalce pesti razvojni prepad med posameznimi območji. Skorajšnja dograditev avtocestnega kraka, sklenitev projekta tretje razvojne osi in spodbuda turizma pa utegne v prihodnosti omogočiti večje zaposlitvene kot tudi razvojne možnosti gospodarsko šibkejša, a turistično zelo zanimiva Bele krajine. **D**

Minister Ivan Žagar pri županu Alojziju Muhiču

Koruptivni kočevski župan?

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije, Gregor Pohleven

Janko Veber, župan občine Kočevje in poslanec SD, čedalje bolj uveljavlja svojo voljo, odloča samostojno in podpisuje listine, ki jih ne bi smel. S tem izgublja zaupanje in podporo, nezadovoljstvo z njegovim početjem pa je čedalje večje.

Janko Veber, župan in poslanec SD že nekaj časa razburja duhove na Kočevskem.

Resnici na ljubo je treba zapisati, da Veber v svojem dolgoletnem županovanju ni kaj prida naredil za občino, kar navsezadnje potrjujejo tudi izidi lokalnih volitev, kjer se podpora županu v zadnjih letih hitro znižuje, občina pa je gospodarsko med slabšimi v državi. Na oblasti se ohranja (za zdaj) večinoma zaradi tega, ker je prebivalstvo v tem delu države še vedno bolj naklonjeno strankam kontinuitete. Mesto namreč velja za mesto povojnih priseljencev, takratne oblasti pa so vodilne kadre in kadre v šolstvu, ki so imeli pomemben vpliv na razvoj tega dela, skrbno izbirale.

Očitki Očitki se nanašajo na nakup zdaj prazne poslovne stavbe družbe Aviotex, ki je v lasti nemškega podjetja. Gre za prostore nekdanjega slovenskega tekstil-

nega podjetja Trikon. Veber se je šel osebno v Nemčijo pogajati z lastniki o ceni in je sklenil dogovor o odkupu, ne da bi dal prej objekt oceniti. Za stavbo naj bi občina zdaj nemškemu lastniku zaradi Vebra plačala kar 1.500.000 evrov, hkrati pa naj bi poravnala še stroške nakupa. Župan je sklenil tudi dogovor z idrijskim Kolektorjem, da mu bo občina te prostore dala v najem po 3,8 evra za kvadratni meter. Tisto, kar bo Kolektor pozneje vložil v objekt, se bo vštelo v ceno najema. Župan je dal nemškemu lastniku obljubo brez javnega razpisa. 14. maja letos sklical izredno sejo občinskega sveta, za katero ni vnaprej pripravil nobenega gradiva, na seji pa so svetniki prejeli le pismo o nameri, podpisano s strani občine in Kolektorja. Ker ima župan večino v občinskem

svetu, je na seji dosegel, da so svetniki potrdili edino točko izredne seje, to je nakup objektov za podjetje Kolektor. To potrditev je izsilil, češ če svetniki točke ne bodo potrdili, Kolektor ne bo prišel v Kočevje. Župan tudi ni predstavil poslovnega načrta v zvezi z nakupom. Večino sredstev za nakup naj bi občina dobila iz regionalnih sredstev (ki so namenjena razvojnim projektom, ne pa vlaganju v stavbe), vendar tudi o tem svetniki niso dobili pisnih dokumentov. Po naših podatkih o teh poslih ne obstaja druga pogodba kot predpogodba med Aviotexom in občino.

Sporno vlaganje To pomeni, da se je Veber odločil, da bo občina aktivno posegla v gospodarstvo, kar pa ni skladno z zakonom o lokalni samoupravi, kjer piše, da

občine samo omogočajo razmere za gospodarski razvoj. Kočevska občina na takšen način dejavno posega v gospodarski prostor. Pri tem ji lahko druga podjetja očitajo, da favorizira idrijski Kolektor, saj mu ponuja zelo ugodne pogoje. Po tej logiki bi lahko vsako podjetje, ki bi prišlo na Kočevsko, svoj prihod pogojevalo s tem, da mu občina da v najem urejene poslovne prostore po ugodni ceni.

Svojstvena „demokracija“ Zgodba o Vebru je zgodba o 'demokraciji', zgodba o 'pluralizaciji mnenj', 'strpnosti' in predvsem o 'skrbni' župana in poslanca za občino. Po svoje je fenomen že preživetega časa socializma in komunizma, menijo krajani Kočevja, s katerimi smo se pogovarjali. Številni ga označujejo celo kot »malega slovenskega Castra, ki popolnoma obvladuje življenje v občini. V svojih rokah naj bi imel vse vzvode oblasti, vse javne službe na občinski ravni (vrtce, šole, zdravstveni dom, kulturo, dom upokojencev, komunalo, hidrovod ...), popolnoma naj bi obvladoval tudi svojo stranko (SD), v občinskem svetu pa ima dvjetrtinsko večino, ki ga uboga na migljaj«. Po naših podatkih se svetniki iz županove stranke na sejah občinskega sveta ne oglašajo drugače kot z vnaprej pripravljenimi in pregledanimi besedili. Opozicijski poslanci iz vrst SDS pa pravijo, da je Veber v 13 letih skoraj uničil kočevsko gospodarstvo in podeželje, saj so kazalniki uspešnosti občine med najslabšimi v Sloveniji. O tem je občina lani naročila študijo pri domžalskem podjetju, vendar naj bi jo bil župan zaradi slabih rezultatov skrbno skrival. Vebru očitajo še slabo prostorsko načrtovanje, zaradi nesposobno-

sti občinske uprave pa je veliko zemljišč, ki bi lahko prišla pod občino, ostalo v lasti Sklada kmetijskih in gozdnih zemljišč RS.

Osebnosti koristi? Slišati je, da Veber številne občinske dejavnosti usklajuje v svojo korist. Pri tem omenjajo, da so v Kočevju skoraj vsi veliki trgovski centri, kar jih obstaja v Sloveniji (Mercator, Lidl, Hofer, Spar, Hardi, Tuš), nekaj tisoč ljudi pa se vozi na delo v druge občine. Že ob vstopu v mesto so tri bencinske črpalke dobesedno druga zraven druge, kar ni nikjer v Sloveniji. Očitki letijo tudi na turizem, kjer vlada pravo razsulo (zanemarjeno jezero, minimalno število prenočitev, nobene prave ponudbe). »Prav tako ni ničesar naredil na področju romske problematike, tako da se težave kopičijo, hkrati pa se hvali, kako občina zgledno rešuje ta problem,« še pravijo Kočevci. Očitajo mu tudi zaposlovanje »njegovih« ljudi, ki naj bi ga absolutno podpirali, v nasprotnem pa naj bi jim grozil odpust oziroma odstavitev s pomembnejših občinskih položajev.

Gorela je voda Vrnimo se k zgodbi o poslovni stavbi Aviotexa in idrijskega Kolektorja. Na že omenjeni izredni seji občinskega sveta je Drago Premrl v imenu SDS predlagal umik 1. točke dnevnega reda, svetniki pa naj bi o tem predlogu razpravljali na redni seji, ki je bila sklicana le šest dni pozneje. Premrl je predlog utemeljeval s tem, da ni mogoče potrditi nakupa v tako veliki vrednosti brez poslovnega načrta, ki bi utemeljil namen nakupa. Zahteval je, da pred odločitvijo

občinskega sveta o nakupu svoje mnenje predstavi tudi odbor za finance in gospodarstvo. Veber je v obrazložitvi, zakaj je pomembno, da občinski svet potrdi nakup na izredni seji, dejal, da je Kolektor postavil pogoj: če občinski svet nakupa ne bo potrdil na izredni seji, Kolektor dan po njej ne bo podpisal najemne pogodbe z občino in ne bo prišel v Kočevje, torej bo občinski svet odgovoren, da v kraju ne bodo dobili novih 30 delovnih mest. Obnašal naj bi torej tako, »kot bi gorela voda«.

Sporna utemeljitev K vabilu za izredno sejo občinskega sveta, sklicano za ponedeljek, 14. maja 2007, ki so ga svetniki prejeli dva dni prej (torej v soboto), je bil priložen predlog na dveh straneh, naj občinski svet potrdi nakup nepremičnine Aviotexa in Trikona z namenom, da bo dana v najem Kolektorju, drugi del pa bo namenjen podjetniškemu inkubatorju. To je bilo edino gradivo, ki je utemeljevalo namen nakupa nepremičnine. Na izredni seji pa so svetniki dobili na mizi tudi Pismo o nameri, ki ga je Veber že prej podpisal. Na vprašanje enega od svetnikov, zakaj Aviotex ne da nepremičnine v najem Kolektorju, je Veber dejal, da nemški lastniki tega ne želijo, zato se je odločil za prodajo objekta in se osebno dogovoril z lastnikom Aviotexa o višini nakupne cene. Na vprašanje enega od svetnikov, kdo je ocenil nepremičnino, je Veber dejal, da bo ocenjena pozneje, in sicer do konca maja 2007. Na vprašanje, kako je mogoče zagotoviti Kolektorju najemnino v višini 3,8 evra brez javnega razpisa, pa je Veber

Kočevje naj bi pod Vebrovim vodstvom nazadovalo.

Vodstvo SD bo moralo razmisliti o tem, kakšne ljudi ima.

odgovoril, da bodo postopek izvedli skladno z zakonom. Na redni seji 21. maja, ko je bil znova govor o nakupu nepremičnine Aviotexa, je Veber na očitke, da za tako velik nakup ni predložil poslovnega načrta, dejal, da tega ni treba predložiti, saj je zanj poslovni načrt občinski proračun, iz katerega so razvidne vse postavke.

Že videno Vse to spominja na zgodbo o Mostovni, kjer naj bi bili zelo podobni motivi kot zdaj pri Aviotexu in Kolektorju. Tudi

pri Mostovni je občina vložila precejšnja sredstva za komunalno opremljenost z namenom, da bo družba odprla 100 novih delovnih mest. Danes dela v zgradbi, ki je last finančne skupine Raiffeisen, le 12 ljudi.

Ravnanje Janka Vebra je zrelo za presojo Komisije za preprečevanje korupcije. V ta namen smo Dragu Kosu, predsedniku komisije, poslali nekaj vprašanj, zgodbo o tem kočevskem primeru pa bomo nadaljevali, ko bomo prejeli odgovore. **D**

tv PRIMORKA

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

DNEVNIK TV PRIMORKA

Od ponedeljka do petka ob 20.00

Sporna cesta razdvaja

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Trasa obalne hitre ceste med Koprom in Izolo spet buri duhove in spravlja na noge civilno družbo. O nepravilnostih in zavajanju okrog sprejete trase smo se pogovarjali z izolskim občinskim svetnikom Slavkom Samotorčanom.

Pogovor je sprožila javna tribuna, ki jo je pripravila Civilna iniciativa Gibanje za Izolo, na kateri so prvič s tridimenzionalno predstavitevjo pokazali, kakšna naj bi bila hitra cesta. O uničenju rodovitne doline Pivol, ki bi ga prinesla trasa, sprejeta v državnem lokacijskem načrtu, smo pred časom že pisali. Kot kaže, pa imajo domačini zvezane roke.

Naj najprej obnoviva, kaj se je zgodilo s traso obalne hitre ceste;

vemo, da je državni lokacijski načrt (DLN) sprejet in da imate nasprotniki trase B1 zvezane roke. Kako je prišlo do te situacije?

Dejstvo je, da je DLN sprejet in potrjen in da so organi, ki vodijo ta postopek, prisiljeni načrt spoštovati ne glede na to, ali se z njim strinjamo ali ne. Zavedam pa se in tudi praksa v Sloveniji kaže na to, da je tudi DLN mogoče spremeniti, ga popraviti oziroma je mogoče s tehtnimi argumenti vplivati na morebitne spremembe,

ki so boljše od obstoječega predloga. Osebnostno se s tem vprašanjem nisem srečal, dokler nisem januarja letos postal občinski svetnik. Ko pa sem prišel do ustreznih podatkov in informacij, sem presenečen obstal, ko sem videl, koliko je bilo nepravilnosti (da ne uporabim hujših izrazov) v postopku sprejemanja DLN. In prav te zakonske nepravilnosti, odstopanja od zakonskih normativov, so me spodbudile, da sem se uprl predlagani trasi hitre ceste.

Predlog civilne iniciative je v tem, da bi glede na to, da ceste še niso začeli graditi, sprejeli okolišno prijaznejšo traso ...

Treba je ločiti pobudo društva Civilna iniciativa Gibanje za Izolo od mene, ki delujem kot občinski svetnik v izolskem občinskem svetu. Medtem ko oni delujejo bolj v prid sprejetja t. i. trase B5, sam bolj opozarjam na napake, ki so se dogajale pri sprejemanju trase B1. Ne upam si reči, da gre za namerno odstopanje od zakona. Ne upam si tega reči, čeprav to mislim.

Precejšnjo vlogo pri sprejemanju trase B1 je odigrala prejšnja županja Breda Pečan ...

Kot sem že večkrat ponovil, je županja presegla svoja pooblastila, kajti zakon o lokalni samoupravi, prav tako pa tudi statut občine Izola jasno pravi, da prostorske akte sprejema občinski svet, v njegovem imenu pa jih podpisuje župan. V tem primeru občinski svet o zadevi ni razpravljal, o njej ni odločal, ni dal svojega soglasja k varianti B1, kar pomeni, da je županja odločitev sprejela samovoljno. Ampak ne glede na to; če je soglasje podpisano, moramo to realnost upoštevati in s tem živeti dalje.

Kaj pa razmere v občinskem svetu? Imate konkretno podporo s strani novega župana Tomislava Klokočevnika?

Da in ne. Pravzaprav se nekateri odločno postavljajo za to, da bi se postopek sprejetja trase B1 revidiral, vendar se župan in njegov najožji krog za zdaj odzivata politično zelo pragmatično. Župan sprejema *status quo* v smislu; DLN je sprejet, trasa B1 potrjena, zakaj bi torej sploh še diskutirali o tej temi? Naj država že enkrat naredi to cesto. Ta pragmatična politika pa je voda na mlin ministrstvom.

za okolje in prostor ter za promet, ki postopek vodita.

Vrniva se k predlagani trasi. Pred nekaj tedni je prej omenjena civilna iniciativa pripravila odmevno tridimezionalno predstavitev obeh tras, in sicer skupaj z listo Izolani, ki jo zastopate v občinskem svetu.

Moram reči, da na predstavitvi ni bilo ne župana in podžupana, ne strokovnih sodelavcev z urada za okolje in prostor, kaj šele da bi prišel kdo z ministrstva za promet (MP) ali iz DARS.

Ljudje, ki so se v polnem številu udeležili predstavitve, so končno lahko videli obe trasi. Vsi po vrsti so debelo gledali in se spraševali, zakaj je bila sprejeta varianta B1 in ne B5, ki je neprimerno prijaznejša za okolje. Z njo bi namreč zavarovali namakalni sistem v dolini Pivol in rešili štirideset hektarjev zemlje. Zato mislim, da bi morala taka predstavitev v prihodnje postati obveza za DARS oziroma vsakokratnega vodjo postopka graditve tako občutljivih infrastruktur. Take stvari je treba ljudem jasno predstaviti. Če je to nam skupaj s predstavniki civilne iniciative uspelo brez kakšnih posebnih strokovnjakov, bi nekaj takega lahko naredili tudi na DARS.

Krajši predor, ki ga predvideva varianta B1, bi med drugim zahteval velike nasipe, kajne?

Višinska razlika med izhodom predora in koncem doline je štirideset metrov. Že samo z ekološkega vidika pomeni to veliko breme za naravo. Sploh pa ne morem razumeti, da je bila sprejeta trasa B1, saj nima niti finančno niti ekološko nobene prednosti. Izbiro doživljam bolj kot samovoljo tistega, ki postopek vodi. In to se dogaja tako na tej strani avtoceste v Izoli, torej pri dolini Pivol, kot na drugi strani proti Luciji. Dve čisti zeleni dolini bosta tako uničeni, kar je škoda.

Z ministrstva za okolje in prostor (MOP) so v odgovoru na nekaj mojih vprašanj med drugim poudarili, da je sprejeta varianta z vseh vidikov optimalna. No, morda je najcenejša ...

Tudi to ne drži. To ni najcenejša varianta, kajti po naših podatkih

Hitra cesta dolini Pivol grozi z uničenjem, gradnja pa zato ne bo nič cenejša.

nasip z vsekomo, ki ga predvideva varianta B1, ne stane dosti manj kot predor. Varianta B5 je od predora do priključka dolga približno 350 metrov, medtem ko je varianta B1 dolga 1300 metrov. Razlika je skoraj en kilometer, tako da se ta računica ne izide.

Prav na MOP, kot ste omenili, naj bi prihajalo do glavnih nepravilnosti.

Nalijmo si čistega vina. Ne morem očitati nekemu operativcu, da odstopi od zakonodaje, če je to praksa, ki jo vodi ministrstvo; v končni fazi je minister odgovoren za opravljeno delo. Če je ministrstvo za kmetijstvo izdalo negativno mnenje k predlagani trasi B1 skozi Izolo ...

Poleg tega govorimo o posegu na zavarovana zemljišča ...

Seveda ne vsa, ampak nekatera so bila zavarovana. Vemo, da je kmetijsko ministrstvo dalo negativno mnenje, vendar prepozno.

V izolskem primeru si odgovornost delita minister Božič in Podobnik, ki nosi po moje večjo krivdo.

Na ministrstvu, ki je vodilo postopek, ministrstvu za promet (MP) torej oziroma na DARS so rekli, da kolikor je mnenje izdano prepozno, se šteje, kot da je izdano pozitivno mnenje. Dejstvo pa je, da še vedno obstajajo državni zakoni. Če je kmetijsko zemljišče zavarovano, se vanj ne sme poseči, razen v izjemnih primerih.

Poleg tega je treba, če imamo variante, ki so primernejše kot ta, ki škodi kmetijskim zemljiščem, uporabiti tisto, pri kateri je škoda v naravi manjša. To pomeni, da bi

se moral spoštovati zakon ne glede na to, da je ministrstvo za kmetijstvo dalo prepozno svoje negativno mnenje. Za to, da se zakon spoštuje, je po moje odgovoren izključno minister. V tem primeru si odgovornost delita minister za promet Božič in minister za okolje in prostor Podobnik, ki nosi po moje večjo krivdo.

Mnogi poudarjajo, da so zapleti, ki jih v Izoli povzročate, do zdaj že precej zakmaknili začetek graditve ceste.

To ne drži. Postopek sprejemanja trase traja že dvanajst let, jaz pa sem v občinskem svetu od januarja. Če v dvanajstih letih niso končali postopka, naj ne krivijo mene, ki danes samo opozarjam na napake.

Drugo pa je, da jim tega postopka kljub vsemu ne uspe prav do konca izsiliti. Sam pri sebi si pravim: Hvala bogu, da obstaja nekje v ozadju na MOP nekdo, ki še ne da zadnjega naravovarst-

celoti ali pa z zelo redkimi izjemami na strani trase B5, ki je za Izolane neprimerno ugodnejša.

Imate kakšno upanje, da boste s svojim trudom kaj dosegli?

Kljub vsemu razmišljam pragmatično. Če je ministrstvo sprejelo traso B1 in je ta v nekem smislu potrjena, prav, naj ostane, vendar naj se maksimalno prilagodi razmeram oziroma potrebam v Izoli. Z drugimi besedami: če je država potrdila Agendo 21, v kateri med drugim jasno piše, da je pri posegih v prostor potreben čim večji konsenz krajanov, da je treba upoštevati njihova mnenja, stališča in pripombe in potem te posege tako tudi realizirati, bi pričakoval, da bi minister kot prvi mož svoje ekipe agendo tudi v praksi upošteval. Tu pa se srečamo z neverjetno aroganco MP in posredno tudi MOP, ki se praktično požvižgata na mnenje ljudi.

Ob tem bi rad po spominu citiral gospoda Ficka iz MP, ki je v svoji izjavi za Mag dejal nekako takole: naj vlada nikar ne naseda pobudi civilne iniciative, kajti vse to poveča stroške, odmakne graditev itn.

Ja, kdo se bo pa postavljaj za vrednote, za kakovost življenja itd., če ne prav civilna iniciativa? Operativci so vedno pragmatiki po načelu: čim hitreje, čim laže, za čim manjši denar čim več narediti. In tako gazijo po nas, naših stališčih, mnenjih in pripombah. G. Ficko je tipičen primer človeka, ki v ničemer ne upošteva mnenja civilne iniciative. Tak človek ne bi smel opravljati tega dela. Ko se pogovarjamo z njim, vidimo, kako nas ignorira, hkrati pa si misli, češ: bodi tiho, saj bomo itak delali naprej po svoje. G. Ficko tako meče slabo luč na celotno ekipo ministrstva. **D**

Mesto v zalivu

1. del

Mitja Volčanšek; foto: Gregor Pohleven

»O, kaj bo z vami, vi, mejniki štirje,/ Celovec, Maribor, Gorica, Trst?« se je v pesmi z naslovom *Zemljevid* spraševal Oton Župančič. Kaj se danes dogaja z nekoč največjim slovenskim mestom, ki je v marsičem blede senca pretekle veličine?

V iskanju odgovora smo se sredi meseca odpravili onkraj meje (ta bo z vsotopom Slovenije v schengensko območje v kratkem padla, drugo vprašanje pa so seveda meje v glavah) in se s kraškega roba skozi Opčine spustili k morju.

Emporij Avstro-Ogrske Usoda Trsta je tesno povezana z usodo Slovencev znotraj avstro-ogrske monarhije. Razglasitev svobodnega pristanišča v 18. stoletju je omogočila nesluten razvoj in mestece ob severnem Jadranu spremenila v kozmopolitsko okno v svet, v katerem so se tvorno stekali potenciali Srednje Evrope, Jadrana in Vzhoda. Slovenci so v

tej klimi bolj kot kjer koli druge razvili kulturno in gospodarsko podlago za izgradnjo nacije.

Po drugi strani sta velika totalitarizma – Mussolinijev fašizem in nato Titova vojska, ki je leta 1945 dober mesec dni ustražovala mesto in njene prebivalce – botrovala razcepu Trsta, ločitvi duhov na nacionalni in na svetovnonazorski podlagi. Mesto se je za dolga desetletja, odrezano od svojega naravnega, slovenskega zaledja, spremenilo v slepo črevo, v katerem je cvetela le nesrpnost do Slovencev.

V opoldanski vročini nas je sprejela visoka vlaga, ki je pritiskala dušo k tlom. Edina rešilna bilka se je obetala v čedalje gostejših

oblakih, ki pa do večera niso obrodili padavin. Je bila to morda simbolna slika stanja slovenske skupnosti na Tržaškem, ki si po desetletnih težkih časih od nove Evrope in odprave meja z matično domovino obeta dolgo pričakovan razcvet, čeprav ta nikakor še ni zagotovljen? Odgovore smo iskali pri treh zelo različnih sogovornic, ki so nam predstavili svoje precej različne poglede.

Ogrožena slovenščina Rudi Pavšič je eden najbolj relevantnih sogovorcev, ko govorimo o Slovencih v Italiji. Je ne le predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ), ene

od obeh krovnih organizacij tamkajšnje slovenske skupnosti (druga je Svet slovenskih organizacij), ampak tudi predsednik Slovenske manjšinske koordinacije (SLOMAK), ki usklajuje delo in odnose vseh zamejskih skupnosti z Republiko Slovenijo. Lahko bi rekli, da je kljub vpetosti v deželno in državno politiko optimist glede prihodnosti tržaškega slovenstva, predvsem v kontekstu nove Evrope.

Seveda obstajajo problemi, o katerih pa se razen v eklatantnih primerih ne govori. Na ogroženost slovenskega jezika opozarja profesor Miran Košuta s filozofske fakultete tržaške univerze.

Trst, nekdanje največje slovensko mesto

Medtem pa je Bogomila Kravos kritična do slovenskega samopomilovanja in splošne krize, ki dalj časa spremlja Slovensko stalno gledališče (SSG) v Trstu.

Jezikovno vprašanje ima simbolni in dejanski pomen. Glede na to, da se zaradi življenjskih navad in vsakodnevnega stika tržaški Slovenci ne ločijo bistveno od večinskega prebivalstva, »je prav jezik tisto, kar nas dela različne od Italijanov«, poudarja Pavšič. Prav zato je tako pomembna varstvena zakonodaja, ki jo urejata dva različna zakona (državni in deželni Furlanije - Julijske krajine), čeprav je njuno udejanjanje pod vprašajem. V Pavšičevi pisarni si z zanimanjem ogledamo humorno brošuro z naslovom *Pravica do imena in priimka*. V njej SKGZ podaja priročne informacije o tem, kako na administrativni ravni uveljaviti pravico do izvirne oblike imena in priimka, ki ju je fašistični režim grobo poitalijančil. S to akcijo želijo ustvariti »občutek, da je to skupinska odločitev«, zaradi česar se bodo posamezniki lažje odločali za dokaj dolgotrajen birokratski postopek. Obstajajo sicer še težave s strešicami pri izdajanju osebnih dokumentov, a se te po Pavšičevih besedah odpravljajo z zakonsko prilagoditvijo vsedržavnega elektronskega sistema, gotovo pa je za hitrost tega procesa ključen »tudi problem politične volje«.

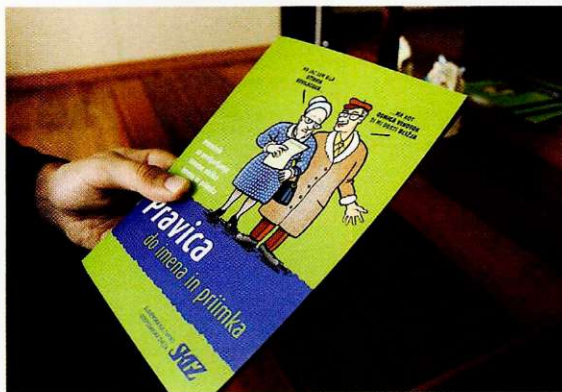
Varstvo le na papirju Profesor Košuta opozarja na paradoksalno stanje slovenščine v italijanskem zamejstvu, saj po eni strani »nikoli ni imela tolikšne svobode, tolikšnega ugleda, tolikšne tudi normativne enakopravnosti, kot jo ima danes, po drugi pa znotraj te vse bolj tržno in tudi pri nas italofonsko naravnane globalnosti plahnila iz dneva v dan znotraj manjšine njen družbeni in tudi nacionalni pomen«.

Govorna pristojnost je močno zmanjšana, zaradi asimilacije pa se manjša tudi število govorcev. Hvalevredno zanimanje pripadnikov drugih narodnosti za slovenski jezik lahko poživi slovenske šole v zamejstvu, vendar »moramo pri tem skrbeti za nivo jezika«. Mačehovski odnos italijanske

države do slovenščine se pozna v neaplikaciji sprejetih zakonov in nezadostnih finančnih sredstvih, ki jih namenja šolam s slovenskim učnim jezikom. »Zato je nujno čim prej doseči udejanjanje varstvenega zakona, ki bi tudi jezikovno dvignil samozavest Slovencev v FJK,« je prepričan Košuta. Nezanemarljiva pa je vloga, ki jo more in mora odigrati

kar seveda ne daje pravega jezikovnega znanja. Po drugi strani šele specialistični, t.j. petletni študij omogoča poučevanje na slovenskih šolah. To je lahko dolgoročno problem, ker morda »ne bomo imeli pedagoškega kadra za obnavljanje šol s slovenskim učnim jezikom v FJK«. Zato je z eksistencialnega vidika in spricho agonije, v kateri se je po Košuto-

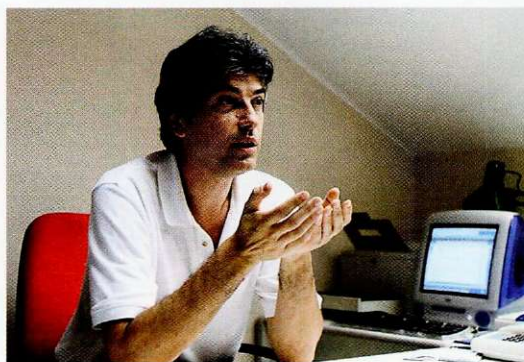
Kulturno središče Kako pomembne so kulturne ustanove manjšine, ve tudi Bogomila Kravos. Slovensko stalno gledališče, ki v Trstu nadaljuje tradicijo leta 1902 ustanovljenega Dramatičnega društva, je namreč »motor za vse kulturne dejavnosti, ker gledališče zahteva pisce bodisi dramskih tekstov, bodisi kritike, likovne ustvarjalce in govorno umetnost«. Trža-

Za pravico do slovenskega priimka

Tržaška univerza naj se poveže s sosednjimi središči.

Slovenist prof. Miran Košuta

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič

matica tudi s pritiski prek mednarodnih kanalov.

Slovenistika na tržaški in na drugih italijanskih univerzah je žrtev bolonjskega procesa visokega šolstva in italijanskega univerzitetnega sistema s svojimi zelo omejenimi ekonomskimi resursi, nam razloži Košuta. Slovenščina tako na državnem ozemlju na nobeni univerzi nima svojega ordinarija pa tudi docenti hkrati pokrivajo književnost in jezik, kar naš jezik na univerzah postavlja v nekakšno drugo ligo. Teža slovenščine znotraj univerzitetnega sistema je majhna tudi zaradi številke.

Ta čas je na tržaški univerzi približno 20 študentov vpisalo slovenščino v vseh mogočih kombinacijah, pri čemer gre pri nekaterih le za nekaj ur pouka,

vo znašel slovenski jezik, nujna povezava in koordinacija med slovenističnimi oddelki vseh univerz v regiji (Koper, Gorica, Nova Gorica), saj »smo navsezadnje le tukaj poklicani za to, da most med kulturami ostebrimo tudi v strokovnem smislu«. Čeprav tržaška univerza sodeluje v različnih partnerskih projektih s slovenskimi univerzami, ne gre za organsko sodelovanje. V projektu, ki ga koordinira Univerza v Mariboru, načrtujejo skupno specialistično diplomsko iz slovenskega jezika oziroma književnosti, ki bi zajela več srednjeevropskih univerz, kar bi študentom omogočilo »vpetost v neke širše kulturne tokove«. Negovanje šolstva je za Košuto pomembno tudi zaradi manjšine, »ki se prepoznava v teh ustanovah«.

ško gledališče, ki je kot prvo na ozemlju današnje Italije imelo na razpolago stalno gledališko skupino, je torej nastalo kot narodnoobrambna ali narodnopromocijska ustanova, pri čemer je za njegovo razumevanje ključna geografska obrobost Trsta.

Profesor Košuta pa rad spomni na bogato tradicijo slovenske kulture v Trstu, ki je zlasti v 19. stoletju postavila temelje za kasnejši kulturni razvoj naroda (od Slavjanske čitalnice dalje). Povojno obdobje in neprepustnost železne zavese sta v tem smislu pomenila petdesetletno grobo cezuro, vendar so danes razmere v razširjeni EU spremenjene. »Trst v novi duhovnozgodovinski in tudi geografsko-politični konstelaciji lahko spet postane eno izmed župančičevsko slovenskih mest.« ■

Šimon Peres je postal novi izraelski premier, njegova izvolitev pa vzbuja upanje na obnovev mirovnega procesa.

Vrnitev odpisanih

Ana Müllner, foto: Reuters, ZN

Medtem ko novi val medpalestinskega nasilja dobiva čedalje hujše razsežnosti, izraelska notranja politika poteka v znamenju vrnitve nekdanjih političnih veljakov. Bo njihova vrnitev pripomogla k spremembam v bližnjevzhodni politiki?

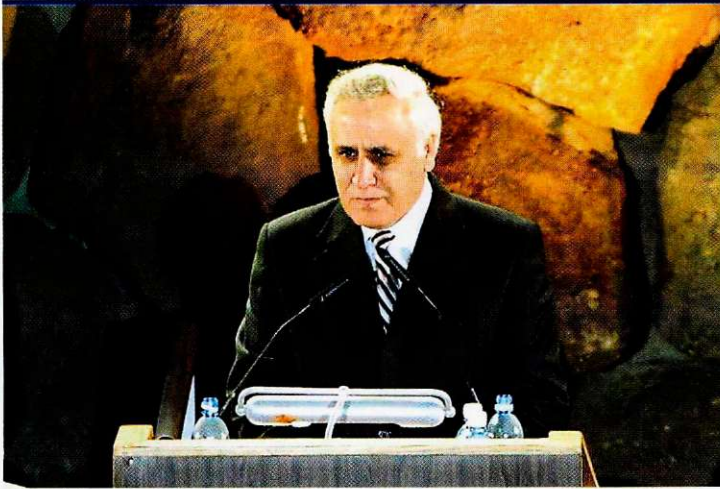
Politični dogodki v Tel Avivu prejšnji teden so prinesli korenite spremembe. Najprej je bil na položaj predsednika laburistične stranke izvoljen nekdanji premier Ehud Barak, nato pa so v knesetu za novega predsednika države izvolili Šimona Peresa, nestorja izraelske politike. Če Barakov prevzem laburistov napoveduje težke čase za aktualno vlado Ehuda Olmerta, pa izvolitev Peresa za prvega politika v državi zbuja upanje za obnovev (skoraj

pozabljenega) bližnjevzhodnega mirovnega procesa.

Starešina na čelu države „Od tega trenutka naprej nameravam poosebljati celoten narod in te naloge, ki mi je bila zaupana, se bom popolnoma posvetil,“ je ob izvolitvi za predsednika države dejal Šimon Peres, ki je s prevzemom predsedniške funkcije okronal svojo 50-letno politično kariero. Deveti predsednik države je bil izvoljen z več kot prepričljivo večino, kar pa

ne preseneča glede na to, da sta se druga dva kandidata odpovedala svoji kandidaturi v prid Peresu. 83-letni Nobelov nagrajenec bo prisegel prihodnji mesec, njegova prednostna naloga pa bo zagotovo vrniti ugled funkciji predsednika države. Aktualni izraelski predsednik Moše Katsav je namreč obtožen posilstva in spolnega nadlegovanja več žensk, za kar se bo moral zagovarjati tudi pred sodiščem. Njegovo obnašanje je torej močno očrnilo predsedni-

ško funkcijo. In če bi kdo lahko povrnil ugled tako funkciji predsednika države kot državi sami, je to zagotovo Šimon Peres. Eden najbolj prepoznavnih izraelskih politikov, ki je morda več občudovanja deležen na tujem kot doma, že obljublja, da bo poskušal svoje zveze in ugled v svetovnih diplomatskih krogih uveljaviti v prid izraelski politiki. Pri tem mu je svojo podporo obljubil premier Ehud Olmert, ki je Peresa tudi predlagal za predsedniškega kandidata.

Aktualni predsednik Moše Katsav

Funkcija predsednika države je v Izraelu bolj kot ne simbolična in predsednik nima nikakršnih večjih pristojnosti, še posebej ne v notranji politiki. Peresova izvolitev bo zagotovo pustila velik pečat predvsem v zunanji politiki; z njim namreč rade volje sodelujejo tako evropski kot arabski politiki, hkrati pa se že slišijo namigovanja, da bo Peres prevzel ključno vlogo pri obnavljanju bližnjevzhodnega mirovnega procesa. Ne nazadnje je za vzpostavitev miru na večno nemirnem Bližnjem vzhodu Peres naredil veliko več kot vsi drugi politiki skupaj, o čemer konec koncev priča njegova Nobelova nagrada za mir.

Barakova vrnitev Večje posledice politiki Tel Aviva bo bolj kot Peres prinesla vrnitev drugega pozabljenega politika, in sicer Ehuda Baraka. Barak, ki je med letoma 1999 in 2001 zasedal položaj prvega ministra, je svoj povratak na glavni politični oder dolgo časa skrbno načrtoval in na koncu izbral pravi trenutek; trenutek, ko aktualna vlada s premierjem Olmertom na čelu dosega najnižjo stopnjo podpore med državljani in ko so pozivi k Olmertovemu odstopu čedalje glasnejši.

A ob vsem navdušenju, ki je prevladalo ob Barakovi vrnitvi na politično prizorišče, so pričakovanja glede na to, da je Barak v času svojega vodenja vlade naredil le malo drastičnih sprememb na bolje, neupravičena. Edina zares pozitivna sprememba, ki jo je izvedel kot premier, je bila odločitev o umiku izraelske vojske s severa Libanona leta 2000. Njegova zunanjepolitična

zapuščina je komajda vredna besede; mirovna pogajanja s Sirijo so v času njegovega vodenja vlade neslavno propadla, prav tako mirovni proces s Palestinci. Še več, v času njegovega vodenja izraelske vlade so bili odnosi s Palestino na eni najnižjih točk v zadnjem desetletju. A ko se Barak postavi ob bok aktualnemu premierju, so vse njegove pretekle napake videti precej manjše. Njegova priljubljenost med Izraelci čedalje bolj narašča, kar je zanj še dodaten razlog, da ne skriva želje po vrnitvi na položaj izraelskega premierja.

Zadnji dnevi vlade Izraelski premier Ehud Olmert nedvomno preživlja najtežje trenutke svoje politične kariere. Le malo za tem, ko so se pomirili pozivi k njegovemu odstopu, ki jih je vo-

Politični povratnik Ehud Barak

Neprijubljeni premier Ehud Olmert

Razklanost palestinskega naroda

Hkrati z notranjepolitičnimi premiki v Izraelu se čedalje bolj poglablja tudi prepad med Palestinci. Čeprav je v nedeljo prisegla začasna vlada pod vodstvom Salama Fajada, skrajno gibanje Hamas te vlade ne podpira, zaradi česar se bo nasilje nadaljevalo tudi v prihodnje. Razklanost obeh glavnih strank Hamasa in Fataha čedalje bolj deli palestinsko ljudstvo in upanje, da bi obe stranki lahko zakopali bojno sekiro, je vse manjše. Neslavna vlada narodne enotnosti, ki sta jo sestavljali obe gibanji, je bila videti kot zadnja možnost za poenotenje Palestinecev; po njenem razpadu je dolgotrajno premirje skorajda nemogoče. Skrajni Hamas, ki uživa podporo Irana in Sirije, še vedno nadzoruje Gazo, medtem ko Fatah nadzoruje območje Zahodnega brega. Glede na to, da Fatah pod vodstvom palestinskega predsednika Mahmuda Abbasa uživa podporo zahodnih držav, naj bi slednje kmalu odpravile mednarodne sankcije vsaj na območjih, ki jih nadzoruje to gibanje.

Konflikt se zdi še toliko težje rešljiv glede na dejstvo, da je napotitev mednarodnih varnostnih sil na območje praktično nemogoča. Prejšnji teden sta se na generalnega sekretarja ZN Ban Ki Muna obrnila tako izraelski premier Olmert kot palestinski predsednik Abbas s prošnjo, naj ZN na območje napotijo svoje mirovne sile. A ZN se tako kot druge države ne želijo vtikati v interni konflikt, ki pa je bolj kot konfliktu podoben državljanski vojni. Njen konec bi bil verjetno precej lažje dosegljiv, če ne bi palestinske razklanosti izrabljale druge muslimanske države, od katerih vsaka podpira svoje gibanje in tako še zaostreje ta čas najbolj žgočo bližnjevzhodno krizo.

Fatah in Hamas na bojni nogi

dila zunanja ministrica Cipi Livni, je premier v Ehudu Baraku dobil novega tekmeca. Aktualni premier je za zdaj ohranil položaj, njegova usoda pa bo najver-

bi prineslo dokončni razpad vlade. V zameno za vztrajanje v vladni koaliciji naj bi Olmert Baraka nagradil s položajem obrambnega ministra. Vendar

Nekdanji prvi minister Barak si prizadeva znova osvojiti položaj premierja, pri čemer mu je v veliko pomoč Olmertova neprijubljenost.

jetneje znana, ko bo objavljeno končno poročilo vladne komisije o lanskim vojni v Libanonu, ki je največji očitak Olmertu. Hkrati je Olmert prisiljen sodelovati z Barakom kot novim vodjem laburistov, čeprav sta oba Ehuda že dalj časa velika sovražnika. A Olmert ta čas močno potrebuje Barakovo podporo; slednji je namreč zagrozil, da bodo laburisti pod njegovim vodstvom zapustili vladno koalicijo, kar

le so predčasne volitve v Izraelu le še vprašanje časa (do njih naj bi prišlo prihodnjo pomlad) in takrat Barak ne bi smel imeti večjih težav z zmago nad neprijubljenim Olmertom. Lahko pa naleti na oviro, ki sliši na ime Benjamin Netanjahu. Populistični voditelj skrajne desnice namreč neprijubljenost vlade v Tel Avivu izrablja sebi v prid, in ko bo v Izraelu prišel čas volitev, lahko Netanjahu znova presenetiti. ■

Nesrečne živali

V času mednarodne razstave psov Euro Dog Show v Zagrebu, na kateri je bilo več tisoč psov z vsega sveta, je po uradnih podatkih poginilo najmanj šest psov, neuradno pa precej več. Število poginulih živali bi bilo še višje, če organizatorji ne bi uvedli posebnih skupin redarjev, ki so bili pooblaščen, da brez dovoljenja lastnikov na avtomobilih razbijejo stekla in spravijo na hladno nezvestne pse. Tako so rešili najmanj deset psov, ki so jih brezvestni gospodarji pustili v vozilih kljub 30 stopinjam Celzija. Psi, ki so poginili, so bili veliki psi, kot so neapeljski mastif, kavkaški ovčar in srednjeazijski ovčar, težki tudi 90 kilogramov, ki potrebujejo veliko tekočine. Bili so last ukrajinskih in ruskih lastnikov, s katerimi imajo organizatorji največ težav, saj so znani kot najokrutnejši.

Brez imen Indonezijska vlada je ugotovila, da več kot 60 odstotkov od 17.504 otokov južnoazijskega otočja nima imena. Poimenovali naj bi jih v treh letih, čeprav je za 24 otokov to že prepozno, saj

so v preteklih letih zaradi človeških posegov ali naravnih katastrof izginili z zemljevida. Prav učinkovitejša pomoč v primeru potresov, poplav in izbruhov ognjenikov pa je glavni razlog,

zakaj je poimenovanje 10.000 otokov tako pomembno, saj je težko napotiti pomoč v kraje, ki nimajo uradnega imena.

Stavnice Britanski premier Tony Blair se bo 27. junija poslovil s položaja, Britanci pa se sprašujejo, kaj bo delal v prihodnje. 54-letni Blair bo imel veliko časa, da uresniči nekatere svoje ambicije.

Zato je stavnica Paddy Power začela sprejemati vplačila za vrsto aktivnosti, ki bi se jih lahko lotil Blair, od resnih in realnih do povsem norih. Niz predavanj po ZDA se zdi tistim, ki stavijo, najbolj realna stvar, sledi pisanje spominov in pisanje kolumn v kakšnem pomembnejšem britanskem časniku. Stavnica ponuja tudi možnost, da Blair postane generalni sekretar ZN ali da bo znova postal oče. Mogoče je tudi, da bo nekdanji premier tekel londonski maraton ali da bo odšel na koncertno turnejo s svojo študentsko rok skupino Ugly Rumours.

Pred Kolumbom Znanstveniki menijo, da so piščanci prišli v Ameriko pred Krištofom Kolum-

bom, prinesli pa so jih Polinezijci. V Novi svet naj bi prispeli s prvimi španskimi in portugalskimi raziskovalci okoli leta 1500. Ko pa je v imperij Inkov leta 1532 prispel Juan Pizarro, je odkril, da lokalno prebivalstvo že je piščančje meso, kar je sprožilo razpravo o tem, ali so to vrsto živali na to celino morda prinesli že prej, okoli leta 1320. To tezo so potrdile tudi piščančje kosti, ki jih je v Čilu nedavno odkrila skupina znanstvenikov z univerze v no-

TUJI TISK

The Times

Predstavlja Ukrajino

Je Britanka, nikoli še ni bila v Ukrajini in na noben način ni povezana s to državo. Kljub temu Sam Taylor Wood, provokativna nekdanja nominiranka za Turnerjevo nagrado, na jezo Ukrajincev predstavlja Ukrajino na najbolj znanem sejmu

sodobne umetnosti, na Beneškem bienalu. Še huje je, da njen provokativni film nima nobene zveze z Ukrajino. Kot predstavnico te države jo je izbral Peter Dorošenko, v Ameriki rojeni direktor Baltiškega centra sodobne umetnosti v Gateheadu. Ker je z Ukrajino tesno povezan, saj so njegovi starši od tam, poleg tega pa je tudi predsednik Centra umetnosti Pinčuk v Kijevu, ga je ta država prosila, da bi bil njen pooblaščenec na Beneškem bienalu. Izbral je osem umetnikov, med katerimi so samo štirje Ukrajinci: Sergej Bratkov, Aleksandr Gnilickij, Lesja Zajac in Boris Mihajlov, poleg njih pa dva britanska umetnika Taylor Woodova in Mark Titchner, Američan, Dzine oziroma Carlos Rolon in Nemec Jürgen Teller.

The Independent

Genska revolucija

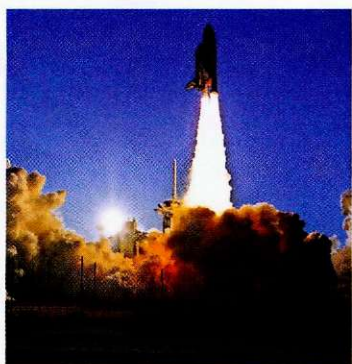

Odkrili so gene, ki so odgovorni za sedem najbolj razširjenih obolenj. Milijoni bolnikov imajo spet upanje. Znanstveniki so objavili prve izsledke največje raziskave genov, pri kateri so uporabljali najmodernejši pristope k analizi delov člove-

škega genoma. V raziskavah, ki so trajale dve leti in so stale 163,9 milijona funtov, je sodelovalo 50 skupin raziskovalcev in dvesto znanstvenikov. Vzeli so vzorce DNK pri 17.000 ljudeh po vsej Veliki Britaniji, na podlagi tega pa je nastala baza podatkov z desetimi milijoni enot genskega materiala. Ta bo pomagal razjasniti naše predstave o najrazličnejših boleznih in sindromih: o hipertenziji, bipolarni psihični motnji in revmatičnem poliartritisu. Identificirali so okoli dvanajst genov, ki povzročajo tveganje za razvoj določene bolezni v času življenja nosilca takšnega gena. Zelo nepričakovano je odkritje genetske povezave med sladkorno prvega tipa in Chronovo boleznijo – obe sta povezani z genom PTPN2.

vozelandskem Aucklandu. Analiza DNK kosti je pokazala, da so identične kostem piščancev, odkritih na otokih Tonga in Samoa v Polineziji. V tem delu sveta piščanje meso uživajo že 3000 let.

Atlantis Iz vesoljskega centra Cape Canaveral na Floridi je ameriška vesoljska agencija NASA končno uspešno izvedla prvo letošnjo izstrelitev raketoplane. Proti Mednarodni vesoljski postaji je poletel raketoplan Atlantis, ki nosi s sabo sestavni del za postajo, sončne celice in zamenjavo za ameriško astronavtko indijsko-slovenskega rodu Sunito Williams, ki je v vesolju preživela zadnjih 6 mesecev. Izstrelitev raketoplane Atlantis, ki naj bi se na Zemljo vrnil v teh dneh, je bila preložena za tri mesece zaradi nevihte s točo, ki je pošteno zbila zunanji tank za gorivo in poškodovala krilo raketoplane. NASA

upa, da ji bo do leta 2010, ko se bodo raketoplani upokojili, uspelo izvesti še najmanj 12 misij na Mednarodno vesoljsko postajo in eno misijo za popravilo vesoljskega teleskopa Hubble.

Kmetovanje Kmetijske površine, namenjene ekološkemu kmetovanju, so v letu 2005 predstavljale skoraj štiri odstotke vseh kmetijskih površin v uporabi v Evropski uniji. Največji delež kmetijskih površin je bil ekološkemu kmetovanju namenjen v Avstriji (11 odstotkov) in Italiji (8,4 odstotka), najmanjši pa na Malti (0,1 odstotka) in na Poljskem (0,6 odstotka). V Sloveniji je bilo lani ekološkemu kmetovanju namenjenih 4,42

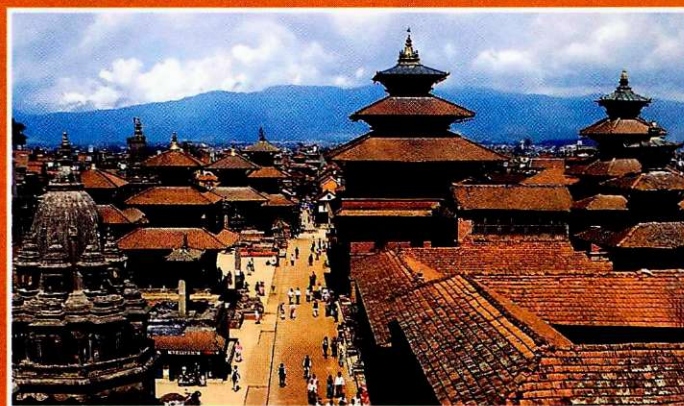

odstotka vseh kmetijskih površin. Sodeč po podatkih pa so bili poleg malteških in poljskih kmetov ekološkemu kmetovanju manj naklonjeni tudi irski, ciprski, belgijski in francoski kmetovalci. Vsega skupaj je bilo leta 2005 v takratnih petindvajsetih članicah povezave ekološkemu kmetovanju namenjenih nekaj več kot 6,1 milijona hektarjev kmetijskih površin.

Pomembna je barva Avstralski znanstveniki so ugotovili, da so v prometnih nesrečah najpogostejše udeleženi črni avtomobili, ker so na cesti najslabše vidni. Čim svetlejša je barva avtomobila, manjša je verjetnost, da bo ta udeležen v prometni nesreči. Najvarnejša barva je tako bela, sledita ji rumena in bež. Raziskava je pokazala, da je za črne avtomobile ver-

jetnost trka za 12 odstotkov večja kot za bela vozila, za siva vozila 11 odstotkov, za srebrna 10, za rdeča, modra in rjava vozila pa je verjetnost trka za sedem odstotkov višja kot za bela vozila.

Razcvet turizma

V Nepalju je po podpisu mirovnega sporazuma med maoističnimi uporniki in vlado, s katerim se je končala desetletna državljanska vojna, turizem znova v razcvetu, saj so turistične agencije to državo znova uvrstile med svoje destinacije. Po podatkih turističnih oblasti se je število turistov povečalo za skoraj 45 odstotkov, čeprav si ta dejavnost še ni povsem opomogla zaradi škode na infrastrukturi. V tej himalajski državi, ki je priljubljen cilj pohodnikov, je bilo največ turistov – pol milijona – leta 1999, nato pa je njihovo število padalo in lani so jih našteali le še 283.000.

VIR: STA

TUJI TISK

The Sunday Times

Kot doma

Pred dnevi je nekdanji predsednik ZSSR Mihail Gorbačov priletel na letališče Luton v Veliki Britaniji in naletel na nepričakovano težavo. Na carini so ga zadrževali celo uro in preiskovali njega in njegovo hčer. Mogoče ga cariniki niso pre-

poznali ali pa so svojo vlogo odigrali zaostreni odnosi med Vzrodom in Zahodom. Morda pa je dogodek za rusko elito nenavaden zato, ker se mnogi od njih v Veliki Britaniji počutijo kot doma, saj redno in brez težav prihajajo v državo in odhajajo iz nje. Milijarderji oligarhi, ki so si pridobili bogastvo z dvomljivimi posli, in tisoči drugi Rusov si ustvarjajo opazno nišo, ki je postala znana pod imenom Londongrad, v katerem se trudijo spremeniti svojo podobo s pomočjo dobrodelnih akcij in skrite reklame. Tako je družina Lebedev s pomočjo rumenega tednika Tatler osvojila navigacijo v nevarnih vodah: Lebedevi so nepredstavljivo bogati, vendar niso videti vulgarni ali naduti.

Mignews

Rogati zmaj

V muzeju okamnelih izkopenin v mestu Anšun je na ogled nove eksponat – okamneli ostanke kitajskega zmaja. Raziskovalci, ki so natančno pregledali predmet, so odkrili, da ima na glavi par simetričnih izrastlin, kar dela izkopano žival zelo

podobno v kitajski mitologiji tradicionalni podobi kitajskega zmaja. Po mnenju znanstvenikov žival pripada tako imenovanemu rodu novih kitajskih zmajev. Ostanke so našli na najdišču blizu mesta Anšuna leta 1996 in so popolnoma ohranjeni. Skupna dolžina je 7,6 metra, pri čemer je telo dolgo 2,7 metra, rep pa 3,7 metra. Rogovi so dolgi 0,27 metra. Žival je živela pred več kot 200 milijoni let in se je lahko premikala tako po kopnem kot v vodi. Na novo razstavljeni eksponat je prvi rogati zmaj, ki so ga kadar koli odkrili, in bi lahko bil prvi dokaz za resničen obstoj kitajskih mitoloških zmajev, pomeni pa tudi dodatno spodbudo za raziskovanje podobnih živalskih ostankov na Kitajskem.

Janez Podobnik

SLS je trden in zanesljiv člen vladne koalicije

Vida Kocjan; foto: Gregor Pohleven

Janez Podobnik prihaja iz Cerknega. Po končani Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani je služboval kot zdravnik splošne medicine. Leta 1990 je postal župan občine Idrija, za poslanca DZ je bil prvič izvoljen leta 1992, nato še leta 1996 in 2000. Novembra 1996 je bil izvoljen za predsednika državnega zbora. Na parlamentarnih volitvah 2000 je postal vodja poslanske skupine Slovenske ljudske stranke (SLS), sodeloval je v številnih odborih in komisijah. Kot član parlamentarne delegacije je sodeloval pri delu parlamentarne skupščine Sveta Evrope. Od leta 2004 vodi ministrstvo za okolje in prostor.

Ko ste prevzeli vodenje ministrstva, so bili nekateri začuden nad tem, vendar rezultati kažejo, da ste pri delu uspešni. Kako ocenjujete to pot?

Ko sem pred dvema letoma in pol prevzel vodenje ministrstva za okolje in prostor, sem natančno vedel, da je to velik izziv, saj je to ministrstvo po svoji sestavi in pristojnostih eden najbolj dinamičnih resorjev, včasih je tudi konfliktno, vendar je velik izziv. Prezgodaj je še, da bi dal končno oceno, lahko pa rečem, da sem na ministrstvu srečal ogromno predanih in strokovno zelo močnih ljudi, ki so izrazito zavzeti za timsko delo. Ker sem tudi jaz takšne narave, lahko rečem, da smo se dobro ujeli. Ko sva se pogovarjala s takrat še mandatarjem za predsednika vlade in je bilo na izbiro nekaj resorjev, sem sam izrazil to željo in nato sva se z mandatarjem zelo hitro ujela. Ta resor mi je zelo blizu, voddim pa ga z vso energijo.

Kaj imate za največji uspeh pri vodenju ministrstva?

Na področju prostora je naš največji projekt sprejetje zakona o prostorskem načrtovanju, zdaj pa smo tudi tik pred tem, da bomo v vladno proceduro vložili spremembe zakona o graditvi objektov. Sprejeli smo tudi novo zakon o nacionalni stanovanjski varčevalni shemi. Ta je zdaj v parlamentarnem sprejemanju, novele pa sem še posebej vesel, ker je bila moja ideja, da razširimo krog mladih družin, ki so upravičene do subvencije, in da omogočimo subvencijo za profitno najemni-

no tudi mladim študentskim družinam, da bodo tudi te deležne bonitete. Pri nepremičninski zakonodaji gremo po poti sodobnejše in učinkovite državne uprave, pri čemer zelo dobro sodelujemo z ministrstvom za javno upravo oziroma ministrom Gregorjem Virantom. Na področju aktivne zemljiške politike želimo povečati ponudbo opremljenih zemljišč za gospodarski razvoj in zasebno graditev. Trudimo se predvsem za prenos za stanovanjsko graditev primernih zemljišč na stanovanjski sklad. Nekaj smo že prenesli, ta čas imamo evidenco v 30 priljubljanskih občinah in nekaterih drugih, da to storimo. V tem mandatu smo sprejeli tudi operativni program preskrbe s pitno vodo. Zakaj to poudarjam? Zato, ker je ena od mojih usmeritev, dobiva pa tudi čedalje večjo podporo, da bi v tem mandatu poskušali v vsako slovensko gospodinjstvo pripeljati pitno vodo. Te nimajo še vsa. V začetku tega tedna (pogovarjala sva se v četrtek, 14. junija, op. V. K.) smo bili na Dolenjskem ter v Beli in Suhi krajini, kjer v nekaterih občinah še 20 odstotkov občanov nima tekoče pitne vode. Gre za dolžnost države in občin, da bi to dosegli.

Kako pa obravnavate ravnanje z odpadki in obnovljive vire energije?

Regijski koncept ravnanja z odpadki se je dobro prijel, gradijo se centri za zbiranje odpadkov. Na nekaterih krajih imamo še težave, vendar upam, da jih bomo presegli. V Sloveniji je 70 odstotkov zmogljivosti čistilnih naprav že zgrajenih, na tem področju pa gremo z velikim tempom naprej. Eno od področij, ki bi jih rad izpostavil, so obnovljivi viri energije in njena učinkovita raba. Gre za razvojno tehnološko temo, ekoinovacije, nove tehnologije, sodelovanje z znanostjo in tega se še posebej veselim.

Kakšno je vaše stališče do vetrnih elektrarn in kaj je novega na tem področju?

Najprej bi rad dejal, da sem kot minister naklonjen vetrni energiji kot enemu najčistejših virov energije. Seveda je potem vedno zelo odgovorno in občutljivo, da polje vetrnih turbin umestiš v prostor tako, da ga čim manj

prizadeneš. A kamor koli umestiš vetrno turbino, gre za poseg v prostor. Kot minister sem podedoval postopek investitorja Elektro Primorska, da bi se na Volovji rebri zgradile vetrne elektrarne. Postopek je bil dolg, okoljevarstveno soglasje je Agencija RS za okolje pripravljala dvakrat, njihova odločitev je predstavljena na več kot 40 straneh, gre za strokovno gradivo. Na podlagi tega soglasja je naše ministrstvo oziroma pristojna služba izdala gradbeno dovoljenje, ki je veljavno. Med tem časom so nekaterim postopkom oporekali najprej po upravni poti, to je na Upravnem sodišču RS. Pred kratkim nam je sodišče naložilo, da smo na II. stopnji znova odločali o tem, ali je bilo prav, da se je Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije (DO-PPS) izločilo kot stranka v postopku. Naše ministrstvo je odločilo, da ga mora Agencija RS za okolje (ARSO) upoštevati kot stranko v postopku pri izdaji okoljevarstvenega soglasja. Pri tem poudarjam, da so bili postopki vodeni transparentno, strokovno, da so dobro utemeljeni in verjamem, da je bil postopek voden korektno. Sicer pa je moja želja, da bi v Sloveniji skupaj s strokovnjaki in civilno družbo poiskali še nekaj dobrih lokacij, kjer je vetrni potencial dober in bi tudi z vidika varstva narave in nasploh okoljskih razlogov bil tak poseg čim manj konfliktan. Želel bi, da bi se pojavil še kakšen investitor.

Pa se pojavlja še kakšna želja po tem in še kakšen nov investitor?

Ja, oboje. Predvsem na primorskem prostoru, kajti na teh grebenih med celino in obalo je pač največji vetrni potencial. O tem pa razmišljajo tudi v nekaterih drugih delih Slovenije.

Precej polemik je tudi okrog plinskih terminalov. Kakšno je vaše stališče do te problematike?

Glede plinskih terminalov bi rad dejal, da od vsega začetka, ko so se v Italiji pojavile informacije in namere nekaterih investitorjev, da se v Tržaškem zalivu tako na morju kot obali zgradijo plinski terminali, je vlada in v njenem imenu naše ministrstvo zelo odgovorno in profesionalno izkoristilo različne

► mednarodnopravne okoljske podlage in je s strokovnim pristopom ugotovilo, da bi bili takšni terminali v Tržaškem zalivu nesprejemljivi, ker imajo po našem mnenju škodljiv čezmejni vpliv na okolje, škodljivi pa bi bili tudi s prometnovarnostnega vidika, saj bi se lahko zgodil kakšen incident, škodljive vplive bi imeli tudi na biotsko raznovrstnost morskega okolja severnega Jadrana in na ribolovno območje. O tem smo z ustreznimi študijami seznanili kolege na ministrstvu za okolje v italijanski vladi, prav tako je bil v tem času podpisan protokol o sodelovanju med Republiko Slovenijo in Republiko Italijo na različnih ravneh. Protokol sta podpisala ministra za zunanje zadeve. Eden od pomembnih elementov tega protokola je prav okoljska

čeno, v tej pobudi ni bilo predloga, da bi prostorske, okoljske in druge elemente pregledali tudi z vidika plinskega terminala.

Veliko besed je bilo v preteklih tednih okrog obnove Posočja in primera podjetja PUH, napovedali ste notranjo revizijo. Kako je s tem?

Najprej bi rad ponovil svoje prepričanje, da je bila odločitev za poravnavo MOP s podjetjem PUH, ki jo je vodilo naše ministrstvo – gre seveda za sodno poravnavo, na koncu jo je potrdila vlada –, pravilna in gospodarna. Notranja revizija, ki sem jo naročil sam, bo končana v tem mesecu. Bil je dolg postopek, in ko bo vsebina revizije znana, bomo z njo seznanili tudi javnost. Prav tako smo šli v razpis, da bi dobili neodvisno zunanjo revizijsko hišo,

Odločitev za sodno poravnavo MOP s podjetjem PUH, ki jo je vodilo naše ministrstvo, je bila pravilna.

problematika. Slovenija je zelo aktivna kot predsedujoča Barcelonski konvenciji, v okviru katere nam je uspelo sprejeti sklep, da je območje severnega Jadrana posebno občutljivo z okoljskega vidika. V tej konvenciji sodelujejo Italija, Slovenija in Hrvaška. Skupaj sodelujemo tudi pri projektu Celovito upravljanje z obalo. Pričakujemo, da bo italijanska stran upoštevala vse argumente, ki smo jih navedli, in da bomo, če se bodo postopki nadaljevali, lahko pri tem enakopravno sodelovali.

Kaj pa plinski terminali v koprskem pristanišču?

Plinskih terminalov za predelavo oziroma uplinjanje oziroma utekočinjanje plina v koprskem pristanišču ne načrtujemo. Prav sedaj na MOP pripravljamo državni prostorski načrt za celovito ureditev Luke Koper, in kot re-

vendar ta ni bil uspešen, saj se nobeno podjetje ni prijavilo, zato smo bili razpis primorani ponoviti. Slišim pa, da je bil drugi poskus uspešen in da bo v prihodnjih dneh pogodba s prijavitelno revizijsko hišo podpisana. Vztrajam namreč pri tem, da tudi zunanja revizijska hiša pregleda vse postopke z vidika pravne podlage, vsebine, namena in podobnega. Znano je, da je šlo za veliko naravno nesrečo, da je Podjetje za urejanje hudournikov – PUH znano kot podjetje, ki ima veliko izkušenj in je že prej urejalo hudournike v Gornjem Posočju; opravljalo je interventna dela v javno korist, vsa dela so bila nesporno opravljena, kar je bilo s potrebnimi dokumenti dokazano tudi v teku sodne poravnave. Tudi z vidika usmeritve vlade, da se tam, kjer je smotno, sklene poravnava, sem prepričan, da je bila to pravilna odločitev. Kot primer naj navedem naslednje: pred nekaj meseci je MOP

prejelo dokončno odločbo Vrhovnega sodišča RS. Postopek je trajal več kot 10 let in naše ministrstvo je bilo toženo v primeru manjšega vodnega objekta. Začetni znesek je bil dobre 4 milijone tolarjev, ko je ministrstvo tožbo izgubilo, pa je končni znesek za plačilo dobrih 70 milijonov tolarjev. V tem primeru se niso upoštevali predlogi za poravnavo, prav tako se niso iskale nobene druge rešitve. Upravičeno se sprašujemo, kdo je odgovoren za ta primer.

Zakaj je po vašem mnenju to sploh postala afera? Po razjasnitvi in umiritvi jo je poskušala s svojim t. i. načelnim mnenjem vnovič obuditi Kosova protikorupcijska komisija.

Najprej so se želele iskati strankarske poveze, nekateri so iskali celo imena in poveze članov nadzornega sveta družbe PUH. Ko so ugotovili, da je bil član nadzornega sveta, dolgoletni strokovnjak, ki je pokrival to področje, tudi član SLS, in ko so ugotovili, da ni nobenih strankarskih ozadij, se je ta klasični politični fokus nekoliko zmanjšal. Gre pa za stalni pritisk na vlado in ministre. Zavedam se, da je minister dolžan stvari pojasnjevati z argumenti, da je vztrajen in temeljit. Moram reči, da so izvedenci na ministrstvu pripravili vsebinski komentar k načelnemu mnenju komisije za preprečevanje korupcije. Objavljen je na spletni strani ministrstva in dostopen vsakomur. Če obstaja načelno mnenje, nas zanima, kakšna so načelna izhodišča, na katerih je omenjena komisija našla elemente korupcije v tem postopku. Po našem trdnem prepričanju teh elementov ni in to smo dokazali prav v vseh postopkih, ki so bili doslej.

Napovedali ste, da boste obnovo Posočja revidirali za vsa leta nazaj, ne samo za zdaj. Kdaj bodo ti izsledki?

Prav zato je bila izvedena interna revizija, v kateri bodo pregledani vsi postopki od trenutka, ko je prišlo do plazu in so bila opravljena prva interventna dela, kar pomeni, da bodo v poročilu predstavljeni vsi izsledki za vsa leta nazaj.

Dotakniva se še SLS. Jeseni bo imela stranka kongres, obstajajo tudi napovedi, da bo na njem za predsednika kandidiral Bojan Šrot.

Veselim se rednega kongresa SLS. V treh letih in pol mi je kot predsedniku uspelo stranko pripeljati v takšno razpoloženje, da bi ga opredelil kot notranje kolegialno in transparentno. Naši odnosi so, kar je v politični stranki zelo pomembno, kolegialni in odprti. Moja želja in pričakovanje je, da pripeljem stranko na kongres programsko odprto in živo, zato pripravljamo moderen program stranke. To delo koordinira mag. Zvonko Ivanušič. Program bo kratek, moderen, v njem bodo nekateri novi podatki, med drugim bo pozornost namenjena t. i. zeleni paradigmi. Bolj bomo poudarili simbiozo med človekom

in naravo, trajnostni razvoj, naravne resurse in obnovljive vire energije. Navsezadnje smo stranka, ki je bila v simbolnem in dejanskem smislu vedno povezana s slovenskim človekom in podeželjem. Zdaj vstopa tudi v večja urbana središča, kot so Celje, Maribor in številna druga. Letošnji kongres je odlična priložnost za stranko, da se po uspešnih lokalnih volitvah dodatno okrepi. Kongresi strank so pomembni, a ne za delitve, pač pa za nove sinteze. Napoved, da razmišlja o kandidaturi tudi podpredsednik stranke, je v uveljavljeni, močni politični stranki nekaj normalnega. Prav tako je tudi normalno, da aktualni predsednik stranke, ki ima podporo in dobro dela, znova kandidira. Zato se mi zdi to odlična priložnost za kolegialno, transparentno in demokratično pot, ki jo bomo peljali vse do kongresa. SLS je dozorela, ima veliko izkušenj, preživela je marsikatero turbulenco in zato bo šla zdaj odkrito na kongres. Prav tako se veselim jesenskih mesecev, da se bomo v organih stranke pogovorili, kaj je najboljše za stranko. Ne gre le za to, kateri predsednik je najboljši, ampak za to, kakšen tim, kakšno programsko usmeritev in kakšen profil potrebuje stranka. To je ključno vprašanje.

Slišati je, da se del članstva SLS boji, da z morebitnim Šrotovim vodenjem SLS ne bi več zagovarjala interesov kmetov in kmečkega prebivalstva, ne bi bila vseslovenska stranka, ampak bi delovala bolj kot štajerska stranka. Kaj menite o tovrstnih pomislekih?

Sam zelo cenim Bojana Šrota. Odlično vodi mestno občino Celje. Kandidacijski postopki za funkcije v stranki, ki jih bo volil kongres, se še niso začeli, SLS v programskem smislu ohranja svoj pozitivni odnos do podeželja, kmetijstva, zdrave hrane, trajnostnega razvoja. SLS je vseslovenska stranka. Taka bo tudi v prihodnje.

Menite, da lahko odločitve tega kongresa vplivajo na stabilnost vlade oziroma koalicije?

Najprej, SLS je trden in zanesljiv člen vladne koalicije, kar se čedalje bolj potrjuje. Po mojem mnenju nekatera dogajanja v slovenski politiki, desni in levi sredini, odpirajo nekatera nova poglavja, nove priložnosti za našo stranko. Kongres, o tem sem prepričan, bo SLS dodatno okreplil in stabiliziral aktualno koalicijo. Naša ambicija in želja je, da bi zaradi številnih dobrih razvojnih projektov zdajšnja vladna koalicija dobila še eno priložnost za vodenje države.

Kako ocenjujete delo SLS v tej vladi v primerjavi s prejšnjimi in kako komentirate besede Gregorja Golobiča, nekdanjega generalnega sekretarja LDS, da je bilo vladanje s SLS zelo naporno?

V tej vladi sem prvič v funkciji ministra in predsednika stranke, v nekaterih prejšnjih

vladah sem bil ali predsednik državnega zbora ali vodja poslanske skupine. Ni skrivnost, da smo se v nekaterih elementih tudi v prejšnjih vladah dobro znašli. SLS je stranka, ki ni nikoli bežala od reševanja konkretnih problemov. Nikoli nismo bežali od včasih neprijetnih tem. Vedno smo do njih zavzemali politična stališča. Kar pa se tiče ocene Gregorja Golobiča, se mi ta zdi zelo nekorektna, takšne ocene si absolutno nismo zaslužili. Prispevek SLS v prejšnjih vladah je bil velik in pomemben za slovensko državo. V zdajšnji vladni koaliciji smo prek Zbora za republiko, kar pomeni, da je SLS konstitutivni element sedanje vladne koalicije, saj je brez nas ne bi bilo. Tako programsko kot po nekaterih drugih elementih se počutimo dobro. Nekatera programsko-vrednostna načela so v vseh strankah, posebno še v strankah, ki so članice EPP - Evropske ljudske stranke. To, da ni načelnih razhajanj pri nekaterih ključnih programskih usmeritvah, je pravzaprav nova vrednost te vladne koalicije. Pri vsaki pomembni vladni odločitvi je vzgib v določenem vrednostnem

močnejša stranka na lokalni ravni, ta kompetenca pa nas dela tako samozavestne kot tudi realne. Po drugi strani pa smo stranka, ki je zaradi različnih razlogov imela možnost, da je sodelovala v različnih vladnih koalicijah. Iz njih je v sedanjo vladno navezo prinesla posebno izkušnost pa tudi potrpežljivost oziroma kompetenco. Seveda so potenciali za še boljše delo. Zelo pomembno je, da bi nam zdaj uspelo najti mir, da bi se lahko pripravili za predsedovanje EU. Zadnji meseci me ne navdajajo s prepričanjem, da nam bo opozicija dala potreben čas, da bi se lahko v miru pripravili na to vodenje.

Opozicija deluje nervozno, kako vi gledate na to?

Opozicija je že po svoji naravi takšna, da mora biti nervozna, če gre vladi, predvsem pa državi dobro. Če so gospodarski kazalniki zelo dobri, če se brezposelnost zmanjšuje, če je poraba države manjša, gospodarska rast pa izredno visoka, je to dokaz, da so bile vladne odločitve v zadnjih letih dobre. Pričakoval sem, da bo opozicija toliko odgovorna, da bo pustila vladni koaliciji, da se v tem zadnjem obdobju, to je zadnjega pol leta pred začetkom vodenja, mirno pripravi na predsedovanje EU. Imam pa vtis, da ne bo tako. To obžalujem in jemljem kot sestavni del politike. Vse to bo verjetno dodatna obremenitev, ampak kot rečeno, naša izkušnost in tudi dobro ozračje v vladi, zaupanje, ki je med nami, ter dobro vodenje predsednika vlade, s katerim sam zelo dobro sodelujem, bodo k temu vsekakor pripomogli. Seveda pa nikakor ne podcenjujem vloge parlamenta in legitimnih instrumentov opozicije, ki jih ta uporablja. Ministri smo bili izvoljeni v državnemu zboru in smo temu tudi odgovorni, zato se bomo tudi odzivali temu ustrezno.

Kako se pripravljate na predsedovanje EU in kaj bo rdeča nit vašega resorja?

Pokrivali bomo zelo pomemben sektor predsedovanja, to je klimatske spremembe. Te in biotska raznovrstnost bodo rdeča nit

Pričakoval sem, da bi bila opozicija toliko odgovorna, da bi pustila vladni koaliciji, da se v tem zadnjem obdobju mirno pripravi na vodenje EU.

principu. In če so ta vrednostna izhodišča relativno blizu, je samoumevnost, ki pravzaprav krepi vladno koalicijo, tista, ki ti da več časa in pozornosti za izpeljavo posamezne vladne odločitve. Ni toliko ideoloških vrednostnih sporov, kot so bili včasih in jih nismo skrivali. Kot rečeno, bistvo naše stranke je v tem, da imamo resnično kompetenco vodenja. SLS je dozorela kot zelo močna in trenutno naj-

predsedovanja, saj je Slovenija bogata na tem področju. Na MOP smo se dobro pripravili na čas predsedovanja, tudi z ustreznimi zunanji strokovnjaki. Je pa res, in to je problem, da so kolegi, ki pokrivajo posamezna področja, tudi zelo aktivni pri konkretnih vladnih obveznostih. Upam, da ne bomo vsi skupaj pregoreli, zato si moramo avgusta vsaj malo odpohiti. ■

Giotto in kapela Scrovegnijev

V. M., foto: arhiv Demokracije

V Narodni galeriji v Ljubljani je do konca septembra na ogled razstava *Giotto, Padova in kapela Scrovegnijev*. Razstavljena je maketa kapele v velikosti 1 : 3, na kateri lahko občudujemo mojstrovine, ki jih je Giotto naslikal okoli leta 1300.

Leto dni po razstavi *Mojstrovine iz Siene od gotike do renesanse* se je italijanska umetnost vrnila v Narodno galerijo s pomembnim poklonom, slikarskimi dosežki najprepoznavnejših predstavnikov srednjega veka – z razstavo *Giotto, Padova in kapela Scrovegnijev*.

Padova Firenčan Giotto je ena največjih osebnosti zahodnoevropske likovne umetnosti. Njegovo reformatorsko delo je daljnosežno vplivalo na celotno zgodovino slikarstva, kiparstva in arhitekture. Preproste in resne, anatomsko pravilno naslikane figure, odete v živahno obarvano draperijo, obvladujejo prostor,

čustvujejo in sugestivno pripovedujejo zgodbo. Giotto je nakazal inovacije renesančnega sloga, ki se je razvil stoletje pozneje. Slikarja so že sodobniki visoko cenili zaradi njegove spretnosti in morda tudi zaradi prijatelja Danteja, ki ga je v *Božanski komediji* predstavil v laskavem kontekstu. Okrog njegovega življenja so se

zato spletle številne legende. Med kapelami in cerkvami, ki jih je Giotto poslikal v Assisiju, Rimu, Firencah in Neaplju, je vsekakor najslavnejša kapela Scrovegnijev v Padovi, po ostankih rimskega amfiteatra imenovana tudi Cappella dell'Arena. Poslikavo kapele je na začetku 14. stoletja naročil premožen padovski trgovec Enrico

Scrovegni. Ob slogovnih inovacijah je mikavna tudi ikonografija poslikave notranjščine, ki obsega cikla življenja Marijinih staršev in Marije ter Jezusovega življenja.

Giotto Giotto di Bondone, ki je bil najverjetneje rojen leta 1267 v kraju Colle di Vespignano v okolici Vicchia di Mugello, je pri komaj štirinajstih letih postal vajenec v

peški dvor takoj zatem poklical v Rim. Tja se je večkrat odpravil med pripravami na praznovanje prehoda v sveto leto 1300. Tam je spoznal tudi Pietra Cavallinija, ki je imel pri njegovem umetniškem razvoju pomembno vlogo.

Ko se je Giotto bližal svojim štiridesetim letom in je bil njegov slog že dovršen, se je odpravil v Padovo. Za frančiškane je v baziliki

Usmiljeni. Istega leta je umetnik dokončno zapustil Padovo.

Kapela Scrovegnijev Padovanska kapela Scrovegnijev po svetu slovi po ciklu fresk s prizori iz Marijinega in Jezusovega življenja, ki povečujejo lepoto in svetost ikonografskih podob. Gre za eno od mojstrov in Giotto, vodilnega umetnika svojega časa, ki poose-

nih del Giottovih sodobnikov in nove makete kapele Scrovegnijev v merilu 1 : 3, odličnega primera Giottovega ustvarjanja v Padovi.

700 m² fresk Kapela meri 21,50 x 8,50 x 12,80 metrov in obsega 700 m² poslikanih površin. Na njih lahko občudujemo prizore iz Marijine in Kristusove zgodbe, Poslednje sodbe ter alegorične perso-

Notranjščina
kapele
Scrovegnijev,
Padova

Poslednja sodba,
kapela Scrovegnijev,
Padova

delavnici prav tako znamenitega slikarja Cimabueja. Tu se je srečal z inovatorskimi dosežki mojstra in drugih velikih sočasnih toskanskih umetnikov, kot sta bila kiparja Nicola Pisano in Arnolfo di Cambio.

Pri poslikavi zgornje bazilike v Assisiju okrog leta 1290 se je Giotto med vsemi Cimabuejevimi učenci najbolj izkazal, tako da ga je pa-

sv. Antona naslikal nekaj fresk, njegova slava pa je segla vse do bogatega padovanskega bankirja Enrica Scrovegnija, ki je z namenom, da bi zgradil dvorec in zasebno kapelo, leta 1300 kupil zemljišče z ruševinami starorimske arene. Giotto je bil zadolžen za izdelavo fresk v kapeli, ki so jo leta 1303 poklonili, leta 1305 pa tudi posvetili Mariji

blja temeljito prenovi v zgodovini umetnosti zahodnega sveta.

V Ljubljani je razstavljena nova maketa kapele, temeljno delo za razumevanje zrelosti velikega mojstra. Kapelo lahko upravičeno štejemo za vrhunec italijanskega slikarskega ustvarjanja 14. stoletja.

Razstava je sestavljena iz dveh delov: predstavitev šestih izvir-

nifikacije Kreposti in Pregreh, ki krasijo marmorni podzidek. Na vrhu slavočnega oboka, med angelskimi zbori, Bog Oče naroči nadangelu Gabrijelu, naj označi Mariji. Obokan strop se dviga nad poslikavami in jih ožarja z več kot 800 zvezdami na modri podlagi – značilni za Giotto – ki jo je ustvaril z uporabo zanj značilnega ►

Giotto, Objekovanje, kapela Scrovegnijev, Padova

► modrega pigmenta. Giottove slikarske in interpretativne sposobnosti s svojim realizmom izražajo in vzbujajo močna čustva, hkrati pa za vsakega obiskovalca hranijo sporočilo miru, ki tudi po stoletjih ostaja nespremenjeno.

Iz Padove v Firence Študij kompozicije, občutek za pripovednost, realistično upodabljanje prostora in arhitekture, sposobnost združitve forme in vsebine ter izredno realističen prikaz človeškega čustvovanja so v pričujočem delu dosegli vrhunec Giottovega umetniškega izraza, ki bi ga

smeli imenovati tudi začetek novoveškega slikarstva.

Giotto je povabila tudi padovanska mestna uprava, naj poslika najpomembnejše zgradbe v mestu, vendar od Astrološkega cikla v sodni palači zaradi požara leta 1420 žal ni nič ohranjenega.

Po velikem padovanskem uspehu se je Giotto vrnil v Firence. Tam je ustvarjal v kapelah bankirjev Bardi in Peruzzi v frančiškanski baziliki S. Croce. Svojo slikarsko pot je končal na več dvorih po Italiji. Služboval je pri najpomembnejših plemiških družinah, kot sta Angio v Neaplju in Visconti v Milanu.

Umetnikova zadnja ustvarjalna leta so bila posvečena načrtovanju in graditvi zvonika firenške stolnice S. Maria del Fiore. Uspelo mu je dokončati le spodnji del, saj ga je leta 1337 dohitela smrt.

Giotto vpliv Vpliv Giottove umetnosti je viden v skorajda vseh slikarskih šolah trecenta. Pregled razvoja umetnosti v Padovi 14. stoletja poleg makete kapele Scrovegnijev v pomanjšanem merilu predstavlja tudi nekaj izvirnih del najpomembnejših osebnosti padovanske umetnosti tega obdobja.

Obiskovalcem predstavljajo celoto na kar najboljši način – s pomočjo velike makete, v katero vstopamo in si lahko posamične prizore in zgornje detajle ogledujemo iz neposredne bližine. Po razstavi Plečnikove arhitekture in Lerhingerjevih fresk je maketa kapele še en način prikaza nepremične dediščine v muzejskem okolju.

Šest izvirnih del Postavitev, ki vsebuje tudi 10 razlagalnih panojev, dopolnjuje šest izrednih izvirnih del padovanskega 14. stoletja, fragmentov fresk in tabelnih podob, ki so jih ustvarili

Giotto, Predstavitev v templju, kapela Scrovegnijev, Padova

Giotto, Zadnja večerja, kapela Scrovegnijev, Padova

Giottovi padovanski sodobniki Guariento, Niccolo Semitecolo, Giusto Menabuoi, Altichiero da Zevio in Mojster prezbiterja kapele Scrovegni.

Izbrana dela predstavljajo celotno 14. stoletje, tako da lahko obučujemo padovanske slikarske stvaritve, ki so eden od vrhuncov italijanskega slikarstva. Po mnenju Barbare Jaki, direktorice Narodne galerije, nam razstava odpira del skrivnosti Giottove kompleksne slikarske osebnosti, njegov čas in duha trecenta. Umetnine so posodile najuglednejše padovanske kulturne ustanove.

Razstavo so pripravili v že kar tradicionalni zasedbi s pomočjo predstavnikov italijanske države in kulture v Sloveniji.

Potujoča razstava Po postankih v Barceloni (1993), Weimaru (1995), Freiburgu (1996) in Tajpeju, glavnem mestu otoka Tajvan (2002), so padovanski trecento, Giotto in njegova mojstrovina kapela Scrovegnijev gostovali v Santiagu, glavnem mestu Čila, Cordobi v Argentini, Asunciónu v Paragvaju in v obdobju italijanskega predsedovanja Evropski uniji (2003) v Bruslju.

Leta 2004 sta bili uresničeni dve pomembni gostovanji – Moskva in Sankt Peterburg v Ruski federaciji –, nato pa še tretja v Limi v Peruju. Leta 2005 so v sklopu prireditve Italijanskega tedna v

Québecu realizirali severnoameriško etapo, in sicer v Montréalu v Kanadi. Lani je razstava znova gostovala v Južni Ameriki, v Buenos Airesu v Argentini in nato v Montevideu v Urugvaju.

V sklopu načrtovanja turnee po severni Evropi so izdelali novo maketo kapele s fotografskimi reprodukcijami celotne Giottove poslikave ter z didaktičnimi tablamami z zapisi o Giottu in Padovi 14. stoletja. Nova maketa v merilu 1 : 3 omogoča vpogled v vse komponente cikla fresk v kapeli. Notranjščina z obema stranskima stenama, zahodno steno in slavočnim obokom je odlično predstavljena s fotografskimi reprodukcijami vrhunske kakovosti tako z vidika resolucije kot prikaza barv. Razstava, ki izredno učinkovito ponazarja Giottove freske, je bila znova postavljena na Norveškem, v Oslu v cerkvi Nordberg (1. marec–15. april 2007). Zdaj si jo lahko ogledamo tudi v Ljubljani.

Namen razstave Namen razstave je predstaviti opus Giotta, protagonista avtentične prenovе slikarskega jezika in uprizarjanja zgodovine človeštva, ki je odločilno vplival na celotno kulturno in umetniško produkcijo naslednjih stoletij. Leta 2002 končno restavriranje je kapeli Scrovegnijev z oživitvijo detajlov in barv, ki so v stoletjih potemnele, vrnilo prvotni blišč.

Arhitekturni eksponat s fotografskimi reprodukcijami fresk vzbuja izjemna čustva, podobno kot jih slikarstvo velikega mojstra Giotta od nekdaj posreduje obiskovalcem, ki z različnih koncev sveta prihajajo v Padovo.

Izvirne umetnine, maketa in didaktično-ilustrativne table bodo obiskovalcu v veliko pomoč pri uvrščanju Giottovega slikarstva v kontekst Padove 14. stoletja, ki slovi kot italijansko mesto z največjim številom fresk iz tega obdobja. **D**

**Vse najboljše,
draga Slovenija!**

**Vse blagoslove tebi,
Slovenija, najlepša
dežela, najdražja in
najljubša domovina,
najdragocenejša
vezenina njene besede,
pesmi in omike.**

Te dni mineva petnajst let, odkar je v za sedaj edinem političnem atentatu v naši državi po strelu iz puške umrl Ivan Kramberger, dobri človek iz Negove. Kot krivca za umor so obsodili Petra Rotarja, ki je kazen tudi odsedel. A kljub temu je veliko ljudi prepričanih, da je bil Rotar le grešni kozel in da so se pravi krivci za Krambergerjevo smrt izmuznili roki pravice. Predvsem je tako prepričan Krambergerjev sin Ivan mlajši, ki poskuša raziskati ozadje atentata in obljublja, da bodo okoliščine ter krivci za smrt njegovega očeta prej ali slej prišli na dan.

Ivan Kramberger se je rodil 4. maja 1936 v Negovi. Na svet je prišel v viničarski družini, ki je bila prej lačna kot sita. Poleg Ivana je bilo v družini še deset otrok in glede na siromaštvo ni bilo prav nobenih možnosti, da bi lahko Ivan ali kateri njegovih bratov in sestra šel v šole. Sicer pa se je kmalu po njegovem rojstvu začela druga svetovna vojna in prišlo je do nemške okupacije, zaradi česar je bilo še veliko manj možnosti za šolanje, kot bi jih bilo v mirnih časih.

Ivan je tako že kot otrok moral prispevati svoj delež k pičlemu družinskemu proračunu. Oče ga je poslal za pastirja in vsa svoja mlada leta je Ivan pasel živino bogatejših kmetov. Tudi konec vojne in kasnejša agrarna reforma položaja družine nista kaj prida izboljšala. Krambergerji so ostali enako siromašni, kot so bili do tedaj, in tudi za šolanje ni bilo prav velikih možnosti. Ivan se je šel učiti in se izučil za dimnikarja.

V tujino za kruhom V bistvu nepismenega so ga poklicali na služenje vojaškega roka, kjer se je končno naučil brati in pisati. Po odsluženju vojski se je vrnil k dimnikarskemu poklicu. Vendar je kmalu uvidel, da lahko le gara in gara, posebnega zaslužka

Dobri človek iz Negove

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Petnajst let je minilo, odkar je bil v atentatu ubit Ivan Kramberger, kandidat za slovenskega predsednika. Čeprav je morilec zločin priznal in kazen odsedel, precej ljudi še vedno meni, da je bil obsojeni strelec le grešni kozel.

Opica Ančka je bila Krambergerjev zaščitni znak.

pa ne bo. Zatorej se je odločil, da bo storil tisto, kar je storilo veliko njegovih sodržavljancev. Podal se je v tujino s trebihom za kruhom. Pot ga je zanesla v Zvezno republiko Nemčijo, natančneje v Duisburg, kjer se je zaposlil kot strežnik v bolnišnici. Čeprav neizobražen je imel praktično tehnično žilico in kmalu je zasnoval prvo izboljšavo na zdravstvenih aparatih. V nasprotju z domovino, kjer so pobude bolj zatirali kot ne, so bili njegovi delodajalci navdušeni in so ga spodbujali k novim izumom ali izboljšavam. To spodbujanje so podkrepili tudi s svežnji tedanjih nemških mark. Zakaj ne, saj so tudi sami imeli od tega velike koristi.

Kramberger je tako v Nemčiji prijavil kar nekaj patentov in ti so mu prinesli obilico denarja. V domovino se je vrnil kot bogataš,

še posebej za tedanje razmere. V okolici se je hitro uveljavil kot ljudski dobrotnik in oprijel se ga je vzdevek dobri človek iz Negove.

Po vrnitvi v domovino se ni ukvarjal le z dobrotelstvom, čeprav ta ni ostala neopažena. Med drugim je tako bolnikom podaril več dializnih aparatov. Potem pa je sklenil, da bo začel pisati knjige. Napisal je knjigo, v kateri je opisal svojo življensko pot, in jo izdal v samozaložbi. Knjigo je tudi sam prodajal. Po lastnih izjavah zelo uspešno, kajti nekoč se je pohvalil, da je prodal več knjig, kot je bilo izdanih zbranih del Josipa Broza Tita. Po drugi strani pa se je večkrat pritožil, da mu policija, tedaj še ljudska milica, dela težave pri prodaji. Pogosto naj bi ga bili namreč nadlegovali, ali ima dovoljenje, ali ima prijavljeno dejavnost in podobno.

Slikovita pojava To gnajvanje vsekakor lahko pripišemo dejstvu, da je vsakomur padel v oči. Že njegova suha postava z dolgi lasmi se je človeku vtisnila v spomin. Poleg tega je bil oblečen v črno dimnikarsko obleko ali uniformo, ki jo je kronal z visokim cilindrom. Za nameček se je na kraj prodaje pripeljal z avtomobilom starinskega videza. Šlo je za posnetek bugattija, ki ga je Kramberger sestavil sam. Po raznih odpadih je pobral dele, jih varil, klepal in sestavil nenavaden kabriolet.

Kramberger je v Ljubljani najraje govoril pod Prešernovim spomenikom.

Populistični govornik na predvolilnem shodu

Verjetno pa Krambergerja širša javnost ne bi imela za kaj več kot zanimivo pojav, če se ne bi leta 1990 sklenil podati v visoko politiko. Prijavil je za kandidacijo za predsednika tedanjega

Nepričakovan volilni uspeh

Kramberger je na predvolilnih zborih govoril brez dlake na jeziku. O revščini, o stiskah malega človeka, o nujnosti slovenske osamosvojitve. Njegovi nastopi

Na volitvah za predsednika predsedstva Slovenije je Ivan Kramberger dobil kar petino glasov.

republiškega predsedstva. Dobršen del javnosti je tedaj z nasmehom odmahnil z roko, češ ta že ne bo imel uspeha. Ne nazadnje so hkrati z njim kandidirali Milan Kučan, dr. Jože Pučnik in dr. Marko Demšar, tedanji direktor Kliničnega centra Ljubljane. Po Ljubljani (in verjetno tudi drugje po Sloveniji) se je širila šala v smislu, le izvolimo Krambergerja in ga pošljimo v Beograd. Ko bo Kramberger tam, bodo Srbi bežali iz konferenčnih dvoran. To je bila aluzija na prejšnje leto, ko so se slovenski komunisti udeležili zadnjega partijskega kongresa. Srbska trda struja s Slobodanom Miloševićem na čelu jih je skoraj dobesedno izgnala iz konferenčne dvorane, nasploh pa so bili Slovenci v Beogradu vedno znova preglasovani.

so bili marsikdaj videti kot cirkuska predstava in ljudje so se jim neredko od srca nasmejali. Svoj predvolilni šov je še dodatno popevil, ko se je pripeljal v svojem na roke izdelanem avtomobilu, v črni dimnikarski obleki s cilindrom in s svojo opico Ančko.

A nastopaštvo se mu je politično obrestovalo. Težko je bilo sicer verjeti, da bi se lahko prebil v drugi krog volitev za predsedniška predsedstva, kajti nesporna favorita sta bila Kučan in Pučnik. Pri tem ne smemo pozabiti niti dejstva, da je Kramberger nastopal sam, brez posebne organizacije in tudi brez kakšnih posebnih podpornikov. Za Kučanom pa je stal tedaj celoten komunistični aparat skupaj s praktično vsemi direktorji v tedanji republiki. Za Pučnikom je stala strnjena protikomunistična ▶

Radio Krka
106.6 MHz

Kramberger, Kučan, Pučnik in Demšar s soprogami

Svoj avto je Kramberger sestavil iz delov, ki jih je nabral po raznih odpadkih.

▶ politična opozicija, zbrana pod enotno streho Demosa. A ne glede na vse je Kramberger dobil skoraj dvajset odstotkov glasov, še enkrat več kot četrti kandidat Demšar, ki je bil glede na svojo strokovno slavo in ugledno mesto direktorja največje slovenske bolnišnice veliko verodostojnejši kandidat od Krambergerja.

Neuspeh na volitvah za predsednika predsedstva pa Krambergerja niti zdaleč ni potrl. Naslednje mesece se sicer ni prav veliko kazal v javnosti, le kratek čas med osamosvojitveno vojno, pa še tedaj zelo obrobno. Po zmagi v vojni in osamosvojitvi Slovenije, ko je bila sprejeta nova ustava, je bilo kolektivno predsedstvo odpravljeno, prav tako pa tudi tridomni parlament. Za leto 1992 so bile razpisane nove volitve, in sicer za predsednika republike in državnozborske.

Nesreče kot grožnje Kramberger je napovedal, da se bo udeležil obojih. Sam naj bi se potegoval za predsednika republike, ustanovil pa je tudi stranko, ki naj bi se potegovala za parlamentarne sedeže.

Glede na njegov uspeh na prejšnjih volitvah je postal oseba, s katero so morali drugi politiki resno računati. Glede na to, da je za predsednika kandidiral tudi Milan Kučan, je bilo precej utopično misliti, da bi ga lahko Kramberger premagal. A vendar bi prav lahko s svojim nastopom pošteno zmešal štrene drugim kandidatom. Še bolj pa bi zamotal klopčič z udeležbo svoje stranke na volitvah v državni zbor. Skoraj zagotovo bi njegova stranka glede na Krambergerjevo priljubljenost prestopila parlamentarni prag, še več, kaj lahko bi se zgodilo, da bi postala ena močnejših parlamentarnih strank in s tem kandidatka za vladno koalicijo. To pa marsikomu ni bilo pogodu.

Kramberger je svojo predvolilno kampanjo vodil tako kot prejšnjo. V populističnih govorih je napadal nekdanje komuniste, govoril o stečajih slovenskih podjetij, trdil, da se gospodarstvo za malo denarja prodaja tujcem oziroma domačim povzpetnikom, da je denar za orožje, ni pa ga za zdravstvo, da je čedalje več ljudi siromašnih, da so davki na kruh in mleko višji kot na alkohol in tobak. Na njegovih zborovanjih so mu ljudje navdušeno pritrjevali.

Kramberger je večkrat tudi dejal, da mu strežejo po življenju. V nepojasnjenih okoliščinah je neki avtomobil zrinil s ceste njegov avto. Avto je bil razbit, sam pa jo

je odnesel z nekaj praskami. Neznanci so mu zaklali opico Ančko. Zadnje opozorilo?

Naliti strelec Ivan Kramberger ni odnehal in je nadaljeval s predvolilnimi shodi. V nedeljo, 7. junija 1992, je govoril v Jurovskem dolu. Nenadoma je počil strel in Krambergerju razmesaril levo stran prsnega koša. Še preden je prispelo reševalno vozilo, je zaradi ran izkervavel. Na kraju umora so se presenetljivo hitro znašli policisti in kriminalisti. Prav hitro so odkrili tudi domnevnega

Rotar streljal, do odra, kjer je govoril Kramberger, pogled precej zakrivalo nekaj drevesnih vej. Na delu bi moral biti torej izkušen strelec z mirno roko.

Tudi motiv, zakaj naj bi bil Rotar ubil Krambergerja, je bil dokaj nejasen. Nista se poznala, ni šlo za osebno zamero, za denar ali žensko. Rotarju naj bi bil šel dobri človek iz Negove na živce. Zakaj? Zaradi uspešnosti, bogastva, medijske pozornosti? Rotar tega ni znal pojasniti. Umor pa je priznal in s tem je bila za pravico stvar končana. Na sodišču je bil

Krambergerjev domnevni morilec Rotar je tistega dne spil nekaj steklenic piva, štiri litre vina in še nekaj kozarčkov žganja.

strelca, domačina Petra Rotarja. Rotar je bil lovec in preiskava je trdila, da je streljal s svojo lovsko puško. Domačinom se je zdelo čudno, da bi bil strelec Rotar. Bil naj bi samotarški človek in ni bil znan kot nasilnež. Preživljal se je s priložnostnimi deli, okoličani pa so pripovedovali, da je bil večkrat nalit kot ne. Tudi tistega dne je menda na prazen želodec spil nekaj steklenic piva in še kakšne štiri litre vina, vse skupaj pa kronal z dvema ali tremi kozarčki domačega žganja. Vsekakor količina, ki bi večino ljudi spravila pod rušo. Po vsem zaužitem alkoholu bi vsak težko stal, da pa bi videl dobrih šestdeset metrov oddaljeno tarčo, je skoraj nemogoče. Poleg tega je v strelni črti od kraja, od koder naj bi bil

spoznan za krivega in obsojen na dvanajst let zapor. Med prestajanjem kazni je nakazal, da ni bil storilec, ampak le grešni kozel. A kdo naj bi bil za tem, ni povedal. Tudi po predčasnih izpustitvi leta 2001 Rotar ni spregovoril.

Tudi Ivan mlajši gre po očetovih stopinjah. Dela kot gasilec in kot prostovoljec pomaga pri Rdečem križu. Prav tako kot oče ima tudi politične ambicije. V prihodnosti se vidi kot predsednik Republike Slovenije. Predvsem pa zatrjuje, da bo prišel do dna uganki, kdo je stal za umorom njegovega očeta. Različici, da je storilec Rotar, pač ne verjame. Pravi, da bo tedaj, »ko bo začela teči voda v grlo nekaterim ljudem«, prišla resnica na dan. Pa bo res? **D**

Slave Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Vas je pičilo, da bi odpotovali v tujino?

Sklenite zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini Vzajemna **Tujina**, ter brezskrbno uživajte na počitnicah.

Vas je pičilo v tujini?

Za ublažitev posledic pikov insektov skleniteljem zavarovanja podarjamo* **Hansaplast®** izdelek, ki pomirja nadležno srbenje.

* Velja za sklenitve do 31. 8. 2007 v poslovalnicah Vzajemne, preko www.vzajemna.si in na brezplačni telefonski številki 080 20 60. Količina izdelkov je omejena.

 Tujina

Brezskrbno v tujini

Zdravstveno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini vam omogoča:

- ✓ osebna, družinska in skupinska zavarovanja,
- ✓ ugodne zavarovalne premije,
- ✓ organizacijo zdravniške pomoči,
- ✓ 24-urno pomoč,
- ✓ mrežo izvajalcev po vsem svetu,
- ✓ dodatna kritja za svojece,
- ✓ pravno pomoč.

Zavarovanje lahko sklenete na vseh poslovalnicah Vzajemne, pooblaščenih turističnih agencijah ali preprosto preko spletne strani www.vzajemna.si in na ostalih lokacijah.

 080 20 60

www.vzajemna.si

 VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

Vzajemna, d.d., Vojkova 2, 1000 Ljubljana

**NAJBOLJŠI GLASBENI
MIKS
ZA VSO SLOVENIJO**

*Dajte radio
na glas ob 7:07*

**102.4, 103.7
RADIO CENTER**

RADIO CENTER
Najbolja glasbenika v slovenskem radiu

WWW.RADIOCENTER.SI

Logarska dolina

Petra Janša foto: STO/ B. Bajželj, B. Kladnik, D. Mladenovič

Logarska dolina je ena najlepših evropskih alpskih ledeniških dolin, ki jo je igra narave ustvarila globoko v osrčju Savinjskih Alp in jo obdala s prek 2000 m visokimi vršaci (Krofička, Ojstrica, Planjava, Brana, Turska gora, Rinke ...). Dostop z avtomobilom je mogoč skozi vas Solčava, ob vstopu pa vas pričakuje mitnica, kjer prispevate vstopnino. Prometna dostopnost se je izboljšala, odkar sta Avstrija in Slovenija odprli mednarodni mejni prehod Pavličovo sedlo.

Alpska ledeniška dolina Logarska dolina je nastala kot posledica tektonskih razpok matične kamnine – različnih apnencev. Zadnji močni oblikovalec doline je bil ledenik. Iz obdobja poledenitve imamo največ sledi iz najmlajše geološke dobe, pleistocena. Led, ki je začel polzeti po pobočju navzdol do dna zgornjega dela doline, se je zatem premikal po dolini navzdol in jo počasi zapolnjeval. Pri tem je brusil podlago in s sabo odnašal kamenje z okoliških pobočij, kar je povzročilo predvsem širjenje doline.

Za ledeniške nanose so značilne velike skale – balvani. Vidite jih lahko po vsej dolini, veliko jih je na levi strani ceste, tik preden prispete do vhoda v dolino. **Morena** je nanošeno kamenje različnih velikosti, ki se od drugih nanosov loči po nevezanosti in nesortiranosti. Najdemo jo nad kmetijo Logar, od koder se vleče po pobočju do Jezere. Nanjo naletimo celo 200 m nad dolinskim dnem, kar nam kaže na najvišje stanje ledu, ko sta se združila ledenika iz Matkovega kota in Logarske doline ter ju je ustavila Socka, ozka dolina proti Solčavi. Ledenik se je zajezoval in s tem debelil. Za moreno, ki jo je umikajoči se ledenik pustil v spodnjem delu doline, je nastalo jezero. Tu se je odlagala pasovita jezerska glina, ki danes sestavlja večji del Loga.

Ledenik je s takšnim delovanjem izdolbel dolino v današnji podobi. Značilni so skalni pragovi in nad njimi krnice, iz katerih se prelivajo potoki in slapovi proti bolj uravnaneemu dolinskemu dnu.

Solčavsko skozi čas Solčavsko spada med krajinske posebnosti Alp. S to skupno besedo povezujemo dolinski svet Solčave, Logarske doline, Matkovega in Robanovega kota ter gorske kmetije, raztresene visoko pod Olševo in Raduho, nad Matkovim in Robanovim kotom. V skrite, z življenjem bogate koticke Alp je pred več kot trideset tisoč leti, v stari kamni dobi, stopila noga ledenodobnega lovca – kromanjonca. Med lovskimi pohodi je počival tudi v skalni votlini v Olševi, danes imenovani **Potočka zijalka**. Izdeloval je igle, koščene konice in kamnita orodja, igral na **prapiščal** in lovil divjad.

V prikrito zeleno divjino, obdano s privlačno obrobo Savinjskih Alp, so se v 10. stoletju začeli naseljevati Slovani. Poselili so najprej sončna pobočja

pod Olševo, kasneje pa tudi doline. Po letu 1140 so nad sicer svobodnimi kmetijami prevzeli oblast benediktinci iz samostana v Gornjem Gradu. Podložni kmetje niso bili tlačani, predpisane pa so jim bile dajatve: skodle, ovce, vino in maslo. Takrat se v samostanskem urbarju prvič zapiše ime Solčava – Sulzbach, ljudje pa so rekli Žocpah.

Solčavsko je zaradi svoje odmaknjenosti in zaprtosti večkrat dajalo zatočišče ubežnikom in pregnancem. Tudi celjski grof Ulrik naj bi se bil nekoč skrival v Solčavi, Friderik II. pa je tu menda skril zaklad in zapustil celo potomce.

Kmetje na Solčavskem so živeli predvsem od živinoreje in poljedelstva. Mogočni hlevi, ki so jih gradili mojstri iz Primorske in Italije, so bili polni. Na večjih kmetijah so imeli po 20 in več glav goveje živine ter celo do 200 ovac in 100 koz. Po gorskih tratah so se pasli tropi ovac znane in cenjene solčavsko-jezerske pasme, na nižje ležečih pašnikih pa so za govedo skrbeli pastirji in majerice v stanih ali planšarijah. Domači rejci so leta 1892 v Solčavi pripravili dobro obiskano živinorejsko razstavo, ki je pripomogla tudi h graditvi ceste med Lučami in Solčavo.

Zemljevid doline

 Krajinski park
Logarska dolina

je imela šola poslej dva razreda. Po drugi svetovni vojni so postavili šolo, ki še danes deluje.

Lepote doline V sami Logarski dolini je več kot 40 naravnih vrednot, od slapov, skalnih stolpov, votlin, spodmolov do

ledenjskih balvanov, dreves izjemnih dimenzij, flore in favne. **Naravni spomenik Izvir Črne** je drugi izvir Savinje. Voda privre na dan v obliki močnih izvirov izpod skal temnosivega apnenca. Med naravne spomenike lahko uvrstimo tudi **slap Palenk**, **slap Rinka**, ki pada v ozkem pramenu čez ledeniški prag 90 m globoko, in **Golica v Krejdi**, ki je izjemen primer erodiranih sedimentov iz kvartarja, zadnje geološke dobe, ki se je začela pred 3 milijoni let.

Med **kulturnimi znamenitostmi** je vredno omeniti **Dom duhovnih vaj**, ki je bolj znan kot **dom sester Logar**, po katerih je dolina dobila ime, **kaščo oz. staro kašto** nasproti Doma duhovnih vaj, ki spada med značilne shrambene stavbe hribovitega sveta Zgornje Savinjske doline iz prvi polovice 19. stoletja, **Podbrežnikovo kapelo**, **kapelo Kristusa Kralja**, ki stoji pri vhodu v dolino, sezidano v letih 1930 in 1931 po načrtih Ivan Vurnika in Jožeta Plečnika, **olcarsko (gozdarsko) bajto**, ki je opremljena z zbirko

orodja in priprav, ki so jih nekoč uporabljali gozdni delavci, ter **planšarijo v Logarskem kotu**, domačijo, kjer se je ohranila tradicionalna zasnova in arhitektura kmetije, ki je bila nekoč značilna za vse velike posesti.

Matkov in Robanov kot Matkov kot je dolina, ki nosi ime po Matkovi kmetiji, ki je bila pred sto leti s svojimi 700 hektarji ena največjih v Sloveniji. Domačija stoji na nadmorski višini 1165 metrov, celotno posestvo pa se razteza od izvira Jezere v dolini, na višini kakih 880 metrov, do vrha

Matkov kot

»Z zakriviljeno palico v roki in culo domačih dobrot«

Mohovt

Mrzle gore, 2203 metre nad morjem. Največja znamenitost doline je **Matkov škaf**. To je ogromna ledena posoda, ki nastane tik pod skalami vsako pomlad. Slap, ki pada čez previsno steno, izdolbe v nakopičen sneg veliko kotanjo prav do dna. Če je veliko snega, je ta globoka tudi do 30 metrov, široka pa pol toliko.

Robanov kot je slikovita alpska dolina. Ime je dobila po prakmetiji Roban, ki je bila že leta 1426 vpisana v urbarju gornjegrajske škofije. Gotovo pa se je Robanov rod tu naselil že veliko prej, verjetno okrog leta 1000. Robanov kot je zaradi ohranjenosti narave od leta 1987 razglašen za **krajinski park**.

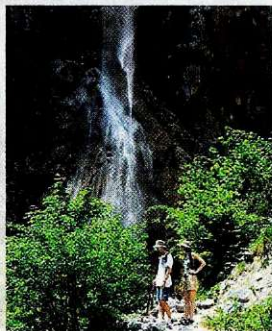
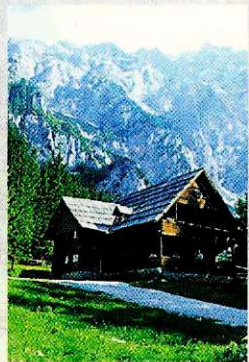
V nedeljo, **1. julija**, TD Solčava tu organizira tradicionalno prireditev z naslovom **6. pohod po poti Robanovega Joža**. **D**

Od nekdaj so se obiskovalci radi zadrževali v Logu in v Plesti, na vrhove gora pa so jih vodili domači vodniki, pastirji in lovci. Mnogi so znali živeti z naravo, **Robanov Joža** (Joža Vršnik) je znal tudi preprosto in prijetno popisati doživetja, opazovanja, solčavske zgodbe in narodopisna pričevanja.

V drugi polovici 19. stoletja so začeli izkoriščati do tedaj skoraj nedotaknjene bukove in macesnove gozdove v Logarskem in Matkovem kotu. Iz bukova so, na Solčavskem predvsem Italijani, kuhali oglje in ga po oglarski poti vozili na Koroško in Štajersko za tamkajšnje plavže. Za prevoz dolgih macesnovih debel so zgradili novo, manj strmo pot iz Logarske doline v Železno Kaplo.

Po zgraditvi ceste v Solčavo leta 1894 so v vasi kmalu ustanovili tudi poštni urad pri Šturmu, po popisu otrok pa še enorazredno osnovno šolo. Leta 1913 so zgradili in blagoslovili šolsko poslopje na Vidmu v Solčavi. Število šoloobveznih otrok se je večalo in je leta 1927 naraslo na več kot sto, zato

Slap Rinka

 Okrešelj je ena najlepših
knic v Sloveniji.

Oblačice

Založba Litera

Oblačice so ena najznamenitejših Aristofanovih komedij. V njej v pomembni vlogi nastopa veliki filozof in mislec Sokrat, in to v povsem drugačni luči od tiste plemenite podobe, kakršno poznamo na primer iz Platonove *Apologije*. Njena vsebina se ukvarja s tematiko novih šol sofistične filozofije, ki so v cvetale v tedanjih Atenah: hudo zadolženi oče Strepsiad pripelje sina v takšno šolo k učitelju Sokratu, ker je slišal, da se tam učijo, kako zmagati v pravdah tudi takrat, ko nimaš prav. Sin se nazadnje le ukloni in posluša njihov nauk ter oba poosebljena govora, ki tam poučujeta, Neoporečni in Oporečni govor. Sokrat je v tej drami prikazan kot sofist v najbolj zaničevalnem pomenu besede. Prav na podlagi izrazito negativne podobe iz te Aristofanove komedije je vzniknila upravičena domneva, da je Aristofan s tem grdim in neresničnim obrekovanjem, hote ali ne, eden ključnih sokrivcev za Sokratovo usmrtnico leta kasneje. Aristofan je s to dramo poleg nekaterih sofistov in njihovih dobičkalnih učencev smešil tudi Atence na splošno. Samo interpretaciji je prepuščena odločitev, ali so *Oblačice* tudi same goljufivke ter koga vse so na koncu prevarale in kaznovale.

Peter Klepec v Ameriki

Založba Mladinska knjiga

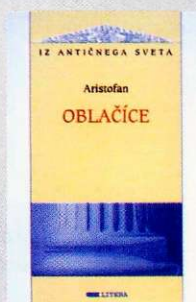
Peter Klepec v Ameriki, prvič objavljen v zgodnjih sedemdesetih letih 20. stoletja, je prva resna intelektualna slovenska kritika ameriške družbe po drugi svetovni vojni. Primož Kozak, občutljivi in politično angažirani dramatik ter esejist, je enoletno bivanje v Ameriki izkoristil za opazovanja, opis in analizo mnogoterih tokov ameriškega kulturnega in družbenega življenja in ga primerjal z razmerami na Slovenskem. Drugi izdaji je obširno spremeno besedo napisal Aleš Debeljak.

Temni karmin

Celjska Mohorjeva družba

Književnik in teolog dr. Karel Vladimir Truhlar (1912–1977) dobiva ob trideseti obletnici smrti celovito predstavitev svojega pesniškega dela. Truhlar, nekdanji profesor filozofije in teologije na Gregorijanski univerzi v Rimu, pisec *Leksikona duhovnosti*, prevedenega v več jezikov, v svoji poeziji marsikdaj odkriva splet estetskega z religioznim. Njegova poezija v zbirki *Temni karmin* je moderna, je lirika temeljnega bivanjskega izkustva ob drobnih, navidezno nepomembnih prebliskih življenja. V izčrpni spremni besedi je France Pibernik obširneje predstavil vse Truhlarjeve pesniške zbirke,

1.

1.

2.

3.

4.

vendar je dokaj podrobno opisal tudi njegovo življenjsko pot, ki tako kot pri vseh beguncih zaradi komunizma ni bila lahka. Truhlar se je po letu 1967 začel vračati v domovino, konec leta 1974 se je celo preselil v Ljubljano. Toda v domovini ga je čakalo razočaranje, saj mu je Vekoslav Grmič zagrozil z Udbo. Junija 1976 je zato znova zapustil domovino, se naselil v južnotirolskem kraju Lengmoos, vendar je tam že 4. januarja 1977 umrl.

Immanuel Kant

Založba ZRC

Filozofski inštitut ZRC SAZU je v zbirki *Philosophica – Series Classica* izdal spis *Utemeljitev metafizike npravi*, ki sodi med temeljna dela filozofskega opusa Immanuela Kanta. Gre za delo, v katerem poskuša Kant utemeljiti moralni zakon in občo veljavnost kategoričnega imperativa, izhajajoč iz ravni vsakdanje nprave zavesti. Postopku se je sicer s *Kritiko praktičnega uma* odpovedal, vendar *Utemeljitev* kljub temu velja za teoretsko besedilo, ki je zelo pomembno za razumevanje ne le geneze, ampak tudi notranje strukture Kantove utemeljitve univerzalne morale. Delo namreč odpira pogled na nastanek in postopno konceptualizacijo Kantove moralne zastavitve, pripomore pa tudi k razumevanju in odkrivanju nekaterih odprtih vprašanj dokončne različice univerzalne morale v *Kritiki praktičnega uma*. Spis pritegne tudi zaradi Kantovega prizadevanja, da bi pisal na način, razumljiv tudi za običajno moralno zavest.

Psihoanaliza politike

Založba Sophia

Politolog, dr. sociologije kulture in profesor na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani Milan Balažič je izdal knjigo *Psihoanaliza in politika*. V širši javnosti je znan kot komentator aktualnega političnega dogajanja in pisec del o novejši slovenski politični zgodovini, četudi ostaja središčna tema njegovega znanstvenega dela vseskozi psihoanaliza v navezavi na poli-

tiko in družbo. V svoji novi, zajetni knjigi, ki nadgrajuje leta 1995 izdano knjigo *Gospodstvo*, z upoštevanjem najvidnejših teoretikov 20. stoletja obravnava teme, kot so: psihoanaliza množic, totalitarizem, struktura ideologije, vloga religije, konstruiranje družbenega itd.

Bog kot zabloda

Založba Modrijan

Potem ko smo pred kratkim dobili slovenski prevod najbolj znanega dela angleškega evolucionističnega biologa Richarda Dawkinsa *Sebični gen*, je zdaj tu tudi njegovo najbolj razvpito delo *Bog kot zabloda*. V njem nas sooči s svojim neprizanesljivim in strastnim zavračanjem religij vseh vrst. Ponuja tezo, da so religije odvečne in celo škodljive. Prizadeva si pokazati, da religioznost pri posameznikih temelji na zmotah in zablodah. Najprej prikaže nevzdržnost teističnih stališč o nastanku sveta, veselja in življenja, nato pregleda zgodovinske dokaze o božjem obstoju in jih vse po vrsti ovrže. Njegov odnos do vere, ki ga sam označuje kot sovražnega, izvira predvsem iz nasprotja med zagovorniki evolucionistične teorije in religioznimi kreacionisti, ki zlasti v ZDA močno krojijo dogajanje v šolstvu in v javnem dojetanju znanosti.

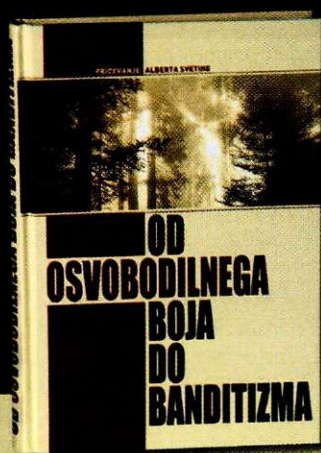
Kolači

Založba Mladinska knjiga

V knjižici *Kolači*, napisala jo je Anne-Katrin Weber, so zbrani najbolj priljubljeni kolači in pite, ki se zlahka posrečijo začetnikom, navdušeni pa bodo tudi izkušeni ljubitelji. Našli boste nekaj za vsako priložnost. Vseeno je, ali se lotite klasike, kot je češpljeva pogača, ali dajete prednost nenavadni italijanski torti s pinjolami, radi pečete hitre, preproste kolače za vsak dan ali razvajate goste z razkošnim sijajem. S preglednimi recepti, nasveti in namigi ter s praktično zloženima platnicama za prvo pomoč se vam bodo kar mimogrede posrečili sanjski kolač, imeniten zvitek ali najljubša torta.

„RUBIČIČ JE IZVAJAL PRAKTIČNO VSE.“

ZADNJI
IZVODI

+ DARILO*

Albert Svetina

*(Od osvobodilnega boja do banditizma,
str. 205)*

Albert Svetina

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA

Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne. 367 strani, 27,95 EUR / 6.700,00 SIT. Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,64 SIT. Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naročnik. Vse cene so z DDV.

*OB NAROČILU KNJIGE VAM PODARIMO DARILO V VREDNOSTI 10,02 EUR / 2.400,00 SIT.

Naročila sprejemamo na telefon 01/ 23 00 666
ali po e-pošti knjigarna@demokracija.si

knjigarna
DEMOKRACIJA

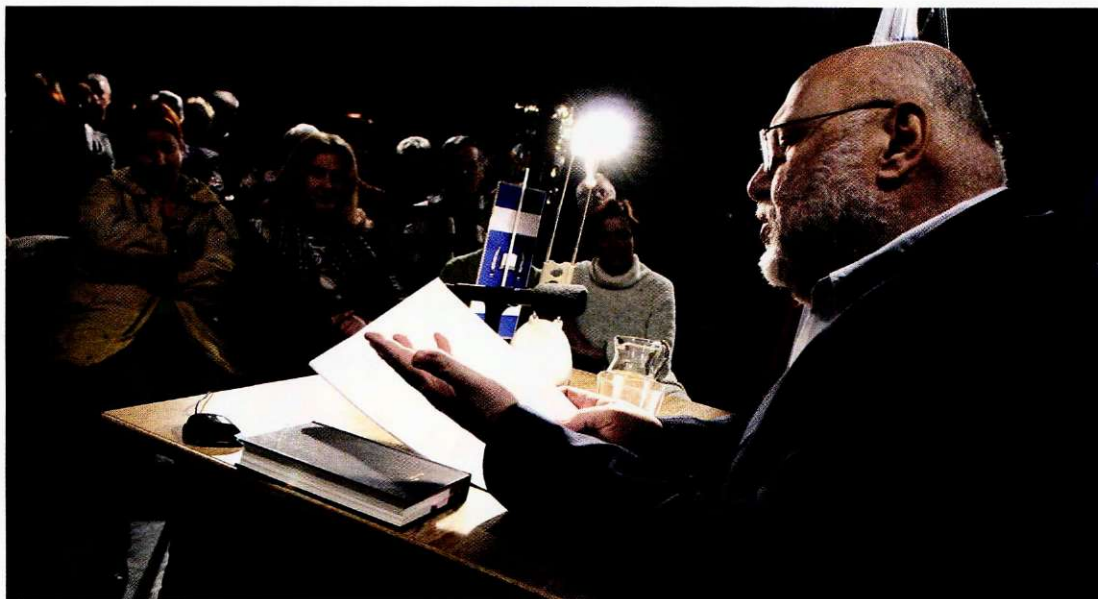
Na Trubarjevini: stati inu obstati

L. H., foto: arhiv Demokracije

Stati inu obstati je geslo, pod katerim je občina Velike Lašče v sodelovanju s Tonetom Kuntnerjem oktobra 2002 začela s kulturnimi večeri na Trubarjevi domačiji na Raščici z naslovom Na Trubarjevini v čast domovini.

Tako so se od leta 2002 vsak prvi petek v predledkih dveh mescev od oktobra do junija zvrstili večeri poezije, proze ali le pogovorov s pomembnimi osebnostmi slovenske kulture, ki so v novejšem času, predvsem pa v osamosvojitvenem obdobju slovenske zgodovine s svojimi deli in dejanji odločilno sodelovali v zgodovinskih procesih slovenskega narodnega in državnega razvoja. Ker so soustvarjali slovensko državo, bi lahko rekli, da so bili dejavne priče tako imenovanega zvezdnega trenutka slovenske zgodovine.

Zadnja sezona V zadnji, šesti sezoni 2007/2008, ki se bo končala tik pred 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja, bodo sodelovale legende slovenske pomladi: Lojze Peterle, Ivan Borštnar, France Bučar, Tone Krkovič in Jože Pučnik (posthumno), ki ga bo kot očeta slovenske države predstavljal urednik njegovih del in državni sekretar v vladi Janeza Janše Aleksander Zorn. Zaradi omejenega obsega prireditve izbor nastopajočih oziroma gostov ni popoln. »Med gosti na večerih Na Trubarjevini v čast domovini manjka še veliko zaslužnih imen, zato bi rad še nekaj osebnosti, ki so, preden so prišli na vrsto, žal odšli v večnost. To so pesnik Janez Menart, pisatelj Lojze Kovačič ter sociolog, filozof in državnik Jože

Na Trubarjevi domačiji potekajo kulturni večeri.

Pučnik. Najpomembnejši med njimi je gotovo dr. Jože Pučnik, ki bo, kot rečeno, na koncu vendarle navzoč – posthumno,« je dejal Tone Kuntner. S spominom na Jožeta Pučnika se bodo kulturni večeri Na Trubarjevini v čast

domovini končali. To se bo zgodilo natanko dva dni pred 500. obletnico Trubarjevega rojstva, ki jo bo Slovenija praznovala 8. junija 2008. »Upam, da bo na eni državnih proslav govoril tudi v prvi polovici leta 2008 predse-

dujoči Evropski uniji in predsednik vlade Republike Slovenije Janez Janša, ki ima za samostojnost slovenske države odločilne zasluge,« dodaja Kuntner.

Z voljo naprej Kulturni večeri na Trubarjevini so pet let in bodo še šesto leto vsakokrat na svojstven način odpirali skozi vso slovensko zgodovino in tudi danes temeljno vprašanje, ki se glasi: Kako stati inu obstati? »Eno je gotovo: Slovenci kot narod ne bomo obstali brez trdne volje do obstoja, brez intenzivne skrbi za svojo duhovno rast in predvsem ne brez radosti do življenja,« je prepričan Tone Kuntner. **D**

Alojz Rebula v sezoni 2003/2004

Žarko Petan v sezoni 2004/2005

Do junija 2007 so se na večerih na Trubarjevini zvrstili naslednji pesniki, pisatelji, kritiki in filozofi:

1. sezona 2002/2003

Tone Kuntner
(tudi s Prešernom in Cankarjem)
Drago Jančar
Ivan Minatti
Rudi Šeligo
Tone Pavček

2. sezona 2003/2004

Niko Grafenauer
Alojz Rebula
Dane Zajc
Zorko Simčič
Ciril Zlobec

3. sezona 2004/2005

Boris Pahor
Ervin Fritz
Kajetan Kovič
Matjaž Kmecl
Žarko Petan

4. sezona 2005/2006

Saša Vuga
Jože Snoj
Bert Pribac
Miloš Mikeln
Tone Partljič

5. sezona 2006/2007

Spomenka Hribar
Tone Peršak
Milan Jesih
Dimitrij Rupel
Tine Hribar

Mednarodni festival kitare

Deveti mednarodni festival kitare se je v Lipici začel s koncertom nagrajenca murskosoboškega Moerskega festivala Timija Krajnc in zmagovalca goriške nagrade Mercatali Marca de Bisija. Do nedelje, 17. junija, se je pod vodstvom umetniškega vodje Marka Ferija zvrstilo več koncertov, na katerih se je ob mednarodno priznanih virtuozi predstavilo tudi šest mladih kitaristov, in kitarska šola, ki se je udeležilo dvanajst glasbenikov iz Slovenije, zamejstva in ZDA. Organizatorja mednarodnega festivala kitareso sta Glasbena matica Trst in Kosovelov dom Sežana. Med mladimi glasbeniki je bilo tudi letos precej zanimanja za festival, v kitarsko šolo pa so jih sprejeli dvanajst. Na voljo so imeli več individualnih lekcij z različnimi učitelji, v šolnino pa je bil všteti tudi abonma devetega mednarodnega festivala kitare

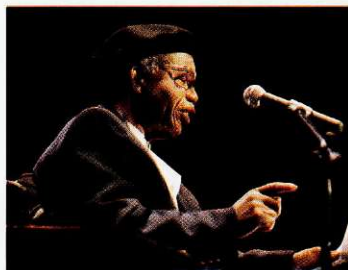
Kitarist Timi Krajnc

oziroma prost vstop na vse večerne koncerte. Mlade glasbenike so poučevali znani mojstri kitare, med njimi Francozinja Gaelle Solal, ki se v zadnjih letih vse bolj uveljavlja, saj je zmagala na številnih prestižnih tekmovanjih. Delavnice kitarske šole so vodili še Vera Ogrizović iz Srbije, Američan Andrew Zohn in Kanadčan Jeffrey McFadden. Zvrstili so se še koncerti Solalove, Slovenke Sanje Plohl, Ogrizovićeve, dua Spiritoso ter kitarista Donata D'Antonia in flautista Vannija Montanarija iz Italije. L. H.

Booker Achebeju

V Londonu so razglasili letošnjega dobitnika bienalne mednarodne literarne nagrade booker. Za svoj opus jo prejme pisatelj Chinua Achebe (76), ki velja za utemeljitelja sodobnega afriškega romana. Achebe si je mednarodno priznanje pridobil že z romanom »Things Fall Apart«, ki ga je napisal pred 50 leti in je bil doslej prodan v 10 milijonih izvodov ter preveden v 50 jezikov. V slovenščini so dostopni trije njegovi romani: Okonkwo, Božja puščica in Mravljišča v Savani. Achebe je v boju za nagrado premagal velika imena sodobne proze, kot so Philip Roth, Margaret Atwood in Ian McEwan. Pisatelj opus obsega več kot 20 del, od romanov, kratkih zgodb, esejev do poezije. Ena od članic žirije za nagrado, romanopiska Nadine Gordimer, je za lavreata dejala, da je z romanom »Things Fall Apart« in drugimi zgodnjimi deli postal oče moderne afriške književnosti, ki se je tako umestila v svetovno literaturo. Achebe se v

svojih delih med drugim posveča afriškim političnim razmeram in vplivom kolonizacije na afriško družbo. Podelitev nagrade v vrednosti 90 tisoč evrov bo 28. junija v Oxfordu. Za mednarodnega bookerja, ki so ga prvič

Pisatelj Chinua Achebe

podelili leta 2005 albanskemu pisatelju Ismailu Kadareju, se lahko potegujejo vsi, ki pišejo v angleščini oziroma imajo svoja dela prevedena v angleščino. Mednarodni booker je nadgradnja »starega« bookerja, ki je bil ustanovljen leta 1969, prejeli pa so ga lahko le britanski in irski avtorji ter pisatelji iz držav Commonwealtha. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 21. 6. 2007

18.30 **Dvorni trg:** Akademski folklorni skupina France Marolt – ljudski plesi

20.00 **Festivalna dvorana:** Pihalni trio Triumvirat – klasična glasba

20.00 **SNG Drama:** Fernando Pessoa: Mornar

20.15 **Cankarjev dom:** Uršula Ramoveš in Fantje iz Jazbecove grape (Slovenija), Majorstuen (Norveška) – glasbe sveta

PETEK, 22. 6. 2007

19.30 **SNG Drama:** A. E. Skubic: Fužinski bluz

21.00 **Križanke:** Arsen Dedić in Gabi Novak (Hrvaška) s prijatelji – šansoni

21.00 **Plečnikov amfiteater na nabrežju Gradaščice, Krakovo:** Jazz festival Krakov trn

SOBOTA, 23. 6. 2007

10.00 **Pred kavarno Maček, Cankarjevo nabrežje:** Ulica je naša – ustvarjalne delavnice društva Sezam za otroke

21.00 **Plečnikov amfiteater na nabrežju Gradaščice, Krakovo:** Jazz festival Krakov trn

NEDELJA, 24. 6. 2007

17.00 **Gorjansko, Štrekljeva domačija:** Podelitev Štrekljevih nagrad v okviru Štrekljevih večerov, ki jih prireja KD Karel Štrekelj, Komen na Krasu

17.00 **Stara elektrarna:** Otroško gledališče Branko Mihaljević Osijek (Hrvaška): Kolbaba in Brzjavko – gledališka predstava. Za otroke od 4. leta dalje.

20.00 **Slovenska filharmonija:** Pihalni trio Triumvirat – klasična glasba

21.00 **Križanke:** Big Band in Simfonični orkester RTV Slovenija: Poletna noč – večer slovenskih popevk

21.00 **Ljubljanski grad:** Iskra Ignis: Kolumbovo jajce. Gostovanje Gustav filma.

TOREK, 26. 6. 2007

16.00 – 18.00 **Živalski vrt Ljubljana:** Žive in papirnate kače – srečanje z živalmi in ustvarjalna delavnica

20.00 **Dvorana Tivoli:** Tori Amos (ZDA) – pop

21.00 **Križanke:** Big Band RTV Slovenija in Simfonični orkester RTV Slovenija – džez

SREDA, 27. 6. 2007

Ulice, trgi in parki v središču mesta: Ana Desetnica – mednarodni festival pouličnih gledališč. Nastopili bodo artisti iz Slovenije, Francije, Italije, Čila, Češke, Švice, Bosne in Hercegovine, Nizozemske, Španije, Velike Britanije in Portugalske.

20.00 **Hotel Mons:** Rožmarinke – klasična glasba, etno, pop

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Maščevanje

Monika Maljevič

V tretji epizodi dogodivščin klape Dannyja Oceana člani ne bodo imeli nobenega razloga za svoj najdrznejši in najambicioznejši rop doslej – razen tega, da branijo svoje ljudi.

Ko neusmiljeni lastnik igralnice Willy Bank prevara enega od izvirnih članov Oceanove enajsterice, se družina znova zbere, da bi ugotovila, ali lahko kako pomaga. Danny Ocean, igra ga George Clooney, in njegova klapa imajo zelo dober razlog za enega največjih in najbolj tveganih ropov igralnice – maščevanje. Toda tokrat bodo morali imeti za uspeh na svoji strani še kaj več kot srečo.

Neusmiljeni lastnik igralnice Willy Bank (Al Pacino) si ne bi niti v sanjah mislil, da bo naletel na mino, ko je prevaral prijatelja in mentorja Dannyja Oceana Reubna Tishkoffa (Elliott Gould), zaradi česar so Reubna v kritičnem stanju prepeljali v bolnišnico. Toda Bank se je uštel. In to zelo. Že res, da mu je uspelo onеспособiti enega od prvotne Oceanove enajsterice, toda zaradi tega so drugi skočili pokonci in se spet zbrali z enim samim ciljem: uničiti Banka na večer njegovega načrtovanega zmagoslavlja – odprtja nove igralnice, ki jo je imenoval kar The Bank.

Ocean's Thirteen

Režija: Steven Soderbergh

Scenarij: Brian Koppelman, David Levien

Produkcija: Susan Ekins, Gregory Jacobs, Frederic W. Brost

Igrajo: George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon, Andy Garcia, Don Cheadle, Bernie Mac, Casey Affleck, Scott Caan, Eddie Jemison, Shaobo Qin, Carl Reiner, Elliott Gould, Ellen Barkin, Al Pacino, David Paymer

Premiera: 21. 6. 2007

Distribucija: Ljubljanski kinematografi

Njihova strategija je dvojna. Najprej ga nameravajo s prirejanjem iger v igralnici uničiti finančno. Toda to je samo denar. Zadnji in največji udarec bo doživel njegov ponos. Bank namreč uživa ugled kot edini hotelir, ki je za vsak svoj hotel prejel nagrado pet diamantov. Načrt je zapleten, nevaren in skoraj nemogoč. Toda ker gre za njihovega moža, jih nič ne more ustaviti.

Združeni tretjič Režiser Steven Soderbergh pravi, da še ni dobro posnel do konca Oceanovih dvanajst, ko je že začel razmišljati o nadaljevanju. »Bili smo pri kon-

cu snemanja drugega filma, ko sem pomislil, da bi bilo prav fino in zabavno, če bi šli spet malo v Las Vegas in posneli še en film. Glavni razlog, da smo ga posneli, pa je bila želja vseh, da bi spet snemali skupaj. Toda samo pod enim pogojem: ali pridejo vsi ali pa nobeden.«

George Clooney pa pravi: »Resnica je taka, da je Steven ustvarjalna sila teh filmov, Jerry Weintraub pa je njihova srce in duša. Morate vedeti, da ni prav nič lahka naloga spraviti nas vse na kup. Saj ne da ne bi hoteli, ampak težko je uskladiti vse, ker imamo različne projekte.«

Poletno udobje za uživanje na prostem v reviji Naš dom

www.nasdom.net Cena 3,80 EUR

NAŠ DOM

KULTURA BIVANJA 3 · JUNIJ/JULIJ 2007 · Leto XXXIX/409 (ISSN 0547-3039)

OPREMLJAMO

Otroška soba

Naj raste z otrokom

POHIŠTVENI TRENDI

Novosti iz Milana

VRTNO POHIŠTVO

Vabi udobje na terasi

V novi številki revije Naš dom:

- vrtno pohištvo za popolno udobje na vrtu in terasi
- najnovejši trendi s pohištvenega sejma v Milanu
- kako opremiti otroško sobo

Darilo za bralce revije - turistični priročnik Na pot!

Ob nakupu revije boste brezplačno prejeli enega izmed treh turističnih priročnikov: Dalmacija ali Istra in Kvarner ali Krf z Jonskimi otoki.

NAŠ DOM
Kultura bivanja

Znan obraz

Tekst in foto: Žiga Colja, SAGA Institute

Kia sorento 2,5 CRDi EX

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	KIA SORENTO 2,5 CRDi
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	2497
moč v kW (KM) pri vrt./min	125 (170) pri 3800
največji navor v Nm pri vrt./min	343 pri 2000
menjalnik	samodejni, petstopenjski
pogon	na vsa štiri kolesa
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4590 x 1865 x 1730
medosna razdalja v mm	2710
prtljažnik v litrih	420/1750
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1990 (650)
največja hitrost v km/h	180
pospešek 0-100 km/h v s	12,4
poraba (po normah EU) v l/100 km	11,0/7,3/8,6
poraba na testu v l/100 km	10,4
cena vozila v EUR	29.290

Kia sorento si je ime ustvaril kot skorajšnji mercedes iz Koreje. Le da ni bil tako drag in tako dober. A si je vseeno pridobil zelo velik krog kupcev, odkar je na trgu. Vendar Korejci še niso rekli zadnje besede. Zdaj je prenovljen in izboljšan do te mere, da smo se celo upali sesti za njegov volan. Kdo bi si mislil, okrogel je ...

Kupce privlači Če bi ta videz sporočal kar koli drugega kot privlačnost, nam ta avtomobil ne bi pomenil nič. Tako pa se kupci nanj lepijo kot muhe na med. Le da še precej glasneje

brenčijo zavoljo vse dodatne opreme. Napihnjeni blatniki, ravno prav velika kolesa in po novem kristalno čista optika luči takoj padejo v oko. Od prtljažnika ločena šipa je le prednost pri nakladanju prtljage, pa še daljinsko jo lahko odpirate. Na kako resen teren smete z njim, niti ni pomembno, kajti v prvi vrsti je delan za na cesto. Z veliko masko spredaj je že kar zastrašujoč, še posebej če vam mežika v vzvratnem ogledalu. Pred radovednimi očmi vas varujejo izdatno zatemnjena stekla, kar zna biti dodaten plus pri odločitvi za nakup. Še posebej če ste se kot kriminallec šele začeli uveljavljati in spadate med majhne ribe s plitvejšimi žepi. Boste že še zrasli v višave.

Raje ima asfalt Sorento kot pravi cestni terenec seveda ljubi asfalt. Veliko bolj kot razgiban teren. Česa drugega od te šminke niti ne moremo pričakovati. Do-

bra aerodinamika in, ne boste verjeli, celo delo v vetrovniku sta pripomogla, da so večje hitrosti povsem lahkotno opravilo. Pri avtocestnih hitrostih je uglajen, premika pa se s končno hitrostjo blizu 200 km/h. V takšnih primerih pomaga, da je podvozje trdo, saj je sorento čvrsto na vseh štirih. Včasih je zaradi tega celo premalo udoben. Že res, da spada med športne terence, ampak tako se tudi pelje. Nič čudnega torej, da so mu podvozje uglasili pri Porscheju. Še sreča, da je rob pnevmatik tako visok in poveča udobnost.

Bogata oprema Inženirji so se ob prenovi lotili tudi menjalnikov in še najbolj jo je, po novem s stopnjo več, odnesla avtomatika, ki ima sedaj boljše lastnosti. Če bi se že morali odločiti, bi raje vzeli samodejni menjalnik, še vedno s petimi stopnjami, ki se dobro spaja s 170 KM dizelskega motorja. Sicer pa je posodobljen turbodizelski agregat za petino močnejši od predhodnika in ima bistveno čistejši izpuh, ki izpolnjuje norme Euro4. Celotna notranjost poskuša biti prestižna in glede na to, da smo imeli pod zadnjico usnje, nas res zanima, zakaj stane manj kot 40 tisoč evrov. Tu so se najbolj posvetili materialom in izdelavi ter bogatejši ponudbi opreme, saj je poleg osnovnih LX ter EX na voljo še več dodatnih paketov, ki vključujejo usnje in podobno. Prostora v kabini je veliko, sedenje pa visoko in pregledno. Veliko je tudi odlagalnih površin. Za prestiž pa se bo vseeno treba še malo bolj potruditi. Sicer pa je opreme

precej: ABS ter zračne blazine in zavese za varnost, usnje na sedežih z električno nastavljivim voznikovim, samodejna klimatska naprava in električnopomični volan, stekla in ogledala za udobje. Sorento se je izkazal tudi na evropskem preizkusu trčenj, kjer je dobil štiri zvezdice. Z zatemnjenimi stekli in s črnim lakom je skoraj bolj gangsterski od Ala Caponeja, ampak to nas res ni ustavilo, da ga ne bi zapeljali s ceste. Pogon v osnovi Torque On Demand, torej elektronsko nadzorovan sistem, ki ob zmanjšanju oprijema zadnjih koles do 50 odstotkov navora prenese tudi k sprednjima. Serijski je še reduktor, za vsak primer, če boste šli predaleč.

Kupci nikoli ne razumemo, kaj je tisto, kar naredi avto. Seveda opazimo karoserijo, ampak pomembnejše je pod njo. Šte se kdaj vprašali, zakaj Korejci delajo avtomobile, ki se najmanj kvarijo? ■

Novici

FORD C-MAX Pri Fordu nastaja nova močna družina 'max', saj se je 'S' sedaj pridružil še 'C'. Stari znanec, ki smo ga prej poznali kot ford focus C-max, je sedaj izgubil del naziva in postal le C-max, s čimer ga Ford še bolj očitno uvršča v segment, kjer vozijo srednje veliki enoprostorci. No, ni novo le ime, temveč tudi večina drugih stvari, vključno s spremenjeno obliko. Z novo masko in lučmi očitno poudarja dinamiko, z novo konzolo in armaturno ploščo s kvalitetnejšimi materiali pa napredek v kabini. Njegovi največji prednosti sta dinamika vožnje in bogata ponudba motorjev. Na voljo so namreč po štirje bencinski in turbodizelski motorji; v prvem primeru s prostorninami od 1,6 litra (100 in 115 KM), 1,8 litra (125 KM) do 2,0 litra (145 KM), v slednjem pa prav tako 1,6 litra (90 in 110 KM), 1,8 litra (115 KM) ter 2,0 litra (136 KM). Pri najmočnejšem turbodizlu ima ročni menjalnik šest stopenj, sicer pa v vseh primerih pet. Tudi ponudba opreme je zelo bogata; izbirate lahko med štirimi paketi, najcenejši C-max pa lahko s šibkejšim bencinskim motorjem in paketom opreme 'trend' dobite za 14.844 evrov.

HONDA CIVIC TYPE R Črka R pri Hondi sicer izvira iz motociklizma, a se je že leta 1992 pojavila pri avtomobilih in ima danes že kar zveneče ime. Sedaj je k nam pripeljala še 'nabrita' različica novega civilca, ki iz dvolitrskega atmosferskega bencinskega motorja iztisne kar 201 'konja' in voznika navdušuje z voznimi lastnostmi. Končna hitrost znaša 235 km/h, pospešek do 100 km/h 6,6 sekunde, medtem ko so vozne lastnosti po zaslugi dodelanega in spuščene podvozja ter razširjenega koloteka zadaj odlične. Motor je dodelan za čim udobnejšo vožnjo ob sicer odličnih zmogljivostih, saj se omejevalnik vrtiljave vklopi šele pri številki 8000, novi ročni menjalnik s šestimi stopnjami pa ima še krajša in hitrejša prestavna razmerja. Na voljo bosta dve različici, racing in plus. V prvem primeru gre za oskubljeno izvedbo za dirkanje, ki stane 26.990 evrov, v drugem pa za polno opremljeno različico, ki je 3.000 evrov dražja. Pri nas naj bi jih do konca leta prodali 35.

GARMIN zūmo 550 za motoriste

GPS NAVIGATOR ZA MOTORISTE

- Na dotik občutljiv zaslon s posebno velikimi ikonami in meniji - pripravljen za uporabo v rokavicah, robusten in vodotesen (IPX7)
- Brežžična tehnologija Bluetooth omogoča poslušanje glasovnih napotkov v združljivi Bluetooth čeladi in hkrati prostoročno telefoniranje v povezavi z mobilnim telefonom
- Priložen motorni anti-vibracijski nosilec s pritrdilnim zaklepom za varno pritrditev naprave na motor in avtomobilski nosilec z vgrajenim zvočnikom
- Prednaložena cestna kartografija Evrope
- Možnost namestitve uporabniških točk, vključno s prometnimi radari
- Izmenjava, pregled sledi in poti na Google Earth
- Vgrajen MP3 predvajalnik in pregledovalnik JPEG slik (brez za SD kartico omogoča razširitev pomnilnika in izmenjavo podatkov)
- Funkcija Garmin Lock - zaklepanje naprave

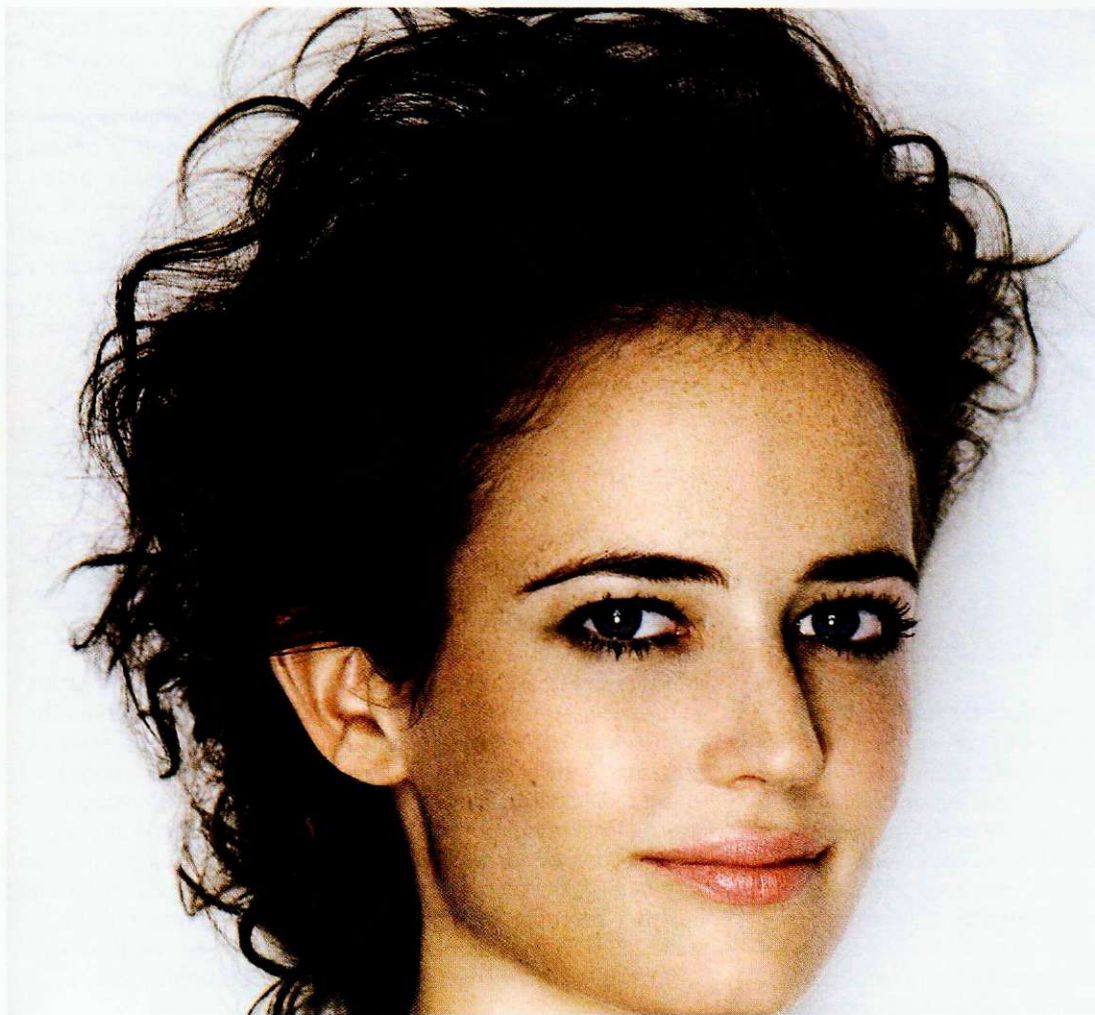
www.garmin.si ► ► ► be guided by ► **GARMIN**

Bela koža je lepa in zdrava

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

Melanom je vrsta kožnega raka, ki v zadnjih petdesetih letih najbolj narašča v primerjavi z drugimi vrstami malignih obolenj. V veliko olajšanje je, da je zdravljenje ob pravočasnem odkritju navadno uspešno.

Bela koža je zdrava in lepa, zato potrebe po sončenju ni.

Kožnih rakov je več vrst, vendar je med njimi prav melanom najbolj nevaren. Če se ne zdravi pravočasno, se lahko prek limfnega sistema ali krvnega obtoka razširi po vsem telesu in postane smrtno nevaren. Nastane lahko v melanocitih, celicah, ki ob sončenju dajejo koži pojavitev. Melanom je tumor, ki ga je mogoče videti s prostim očesom, natančni vzroki za njegov nastanek niso znani, vsekakor pa je na kožna pigmentna znamenja treba še bolj paziti

in jih opazovati, če se je takšna bolezen v družini že pojavila, saj se nagnjenost k melanomu podeduje. Pogostejši je v družinah, v katerih se pojavlja sindrom displastičnih ali atipičnih nevusov, kar pomeni pogostost kožnih znamenj neobičajne velikosti in oblike po vsem telesu.

Sonce je tveganje Najpomembnejši dejavnik tveganja za razvoj melanoma je gotovo sončenje, uporaba solarija oziroma izpostavljanje ultravijoličnemu sevanju.

Nevarnost, da bo nekdo zbolel za melanomom, je večja pri ljudeh, ki so večkrat utrpeli sončne opekline, v manjši nevarnosti pa so ljudje, ki so soncu izpostavljeni enakomerno vsak dan. Nevarnost je večja pri ljudeh s svetlo kožo, ker jih sonce hitreje opeče in se jim hitreje pojavijo pege. Takšno kožo imajo predvsem rdečelasi in svetlolasi ljudje. Melanom je zahrbtnen tudi zato, ker se ne pojavi tako po sončnih opeklinah, ampak lahko čez leta; koža si namreč vse opekline zapomni, zato so

posebej nevarne boleče opekline z mehurji na koži predvsem v otroštvu in mladosti.

Naključno odkritje Melanom se najpogosteje odkrije med rutinskim pregledom ali pa bolniki sami pridejo do dermatologa z željo, da bi jim odstranili moteče kožno znamenje ali več znamenj. Prvi znak melanoma je ponavadi sprememba oblike, velikosti ali barve kožnega znamenja. Kasneje znamenje lahko postane mehekše ali trše, lahko srbi ali ima razjedo. V eni tretjini primerov se melanom razvije iz že obstoječega znamenja, v dveh tretjinah primerov pa se pojavi kot novo znamenje. Merila, po katerih lahko že na pogled vidimo, ali je neko znamenje sumljivo ali ne, so torej A – asimetrična oblika kožnega znamenja, B – nejasnost ali nazobčanost robov kožnega znamenja, C – melanom je ponavadi v vseh odtenkih rjave ali črne barve, D – sumljivo znamenje ima pogosto premer, večji kot pet milimetrov, ter E – kožno znamenje, ki je melanom in je pogosto dvignjeno nad raven kože okrog njega.

Opazujte znamenja Zelo pomembno je, da moteča pigmentna znamenja odstrani strokovnjak dermatolog in jih ne dajemo odstranjevati v kozmetičnem salonu, samo da jih ni več. Za preprečevanje in ugotavljanje kožnega raka je izjemnega pomena ozaveščenost prebivalstva, saj lahko ob primernem znanju vsak sam enkrat na mesec pregleda svoja kožna znamenja in se napoti k zdravniku, če opazi kakršno koli sumljivo spremembo. Sumljivo znamenje je vedno treba pogledati še pod mikroskopom, zato zdravnik opravi

biopsijo tako, da odstrani celotno kožno znamenje z varnostnim robom, ki znaša dva do pet milimetrov zdrave kože. Tkivo, ki ga zdravnik izreže, obsega vse plasti kože, tako da se lahko izmeri globina morebitnega melanoma. Rano, ki nastane pri biopsiji, zašijejo, tkivo pa pošljejo na patohistološki pregled. Potem ko je diagnoza postavljena, zdravnik

Tudi solariji so nevarni.

določi stadij melanoma. Lestvica obsega stadije melanoma od I, ki pomeni zgodnji stadij, do IV, ki pomeni napredovani melanom z zasevki v oddaljenih organih. Za ugotovitev, ali se je melanom razširil v druge organe, zdravnik bolnika najprej pošlje na biopsijo prve drenažne bezgavke. Če so v njej najdene melanomske celice, je treba opraviti še pregled krvne slike in jetrnih testov, ultrazvočne preiskave ali računalniško tomografijo (CT) trebuha, preiskavo pljuč, kot sta rentgensko slikanje ali CT, ter preiskave možganov z magnetnoresonančno preiskavo.

Zdravljenje Biopsija prve drenažne bezgavke je v veliko pomoč pri pripravi načrta zdravljenja, tako da je le-ta prilagojen vsakemu bolniku posebej glede na stadij melanoma in glede na bolnikovo splošno zdravstveno stanje ter verjetnost širjenja melanoma. Melanom se zdravi operativno, z interferonom alfa-2b, s kemoterapijo, z imunoterapijo in obsevanjem. Pomembno je, da se bolnik z boleznijo ne sooča sam in poišče stik z Društvom onkoloških bolnikov, ki imajo spletno stran: www.onko.over.net, ter da se o bolezni natančno pogovori z zdravnikom in mu postavi vsa potrebna vprašanja. Sodobna medicina še vedno ne pozna odgovora na vprašanje, zakaj je odzivanje na zdravljenje veliko večje pri tistih bolnikih, ki verja-

mejo, da se bo vse dobro izteklo, kot pri tistih, ki zapadejo v malodušje in mislijo, da je z rakom vsega konec. Nekatere vrste zdravljenja povzročajo tudi stranske učinke, ki pa jih je po večini mogoče dobro obvladati. Pri vseh bolnikih, ki se zdravijo z interferonom alfa, se pojavijo različni stranski učinki, ki so v nekaterih primerih lahko tudi hudi: nevropenija, utrujenost, bolečine v mišicah, glavobol, vročina, zvišane vrednosti jetrnih encimov. Vse stranske učinke je mogoče uspešno lajšati, pri tem pa je pomembna tudi zmerna telesna aktivnost in uravnotežena prehrana.

Belo je lepo Prihaja poletje in z njim dopusti, morje in gibanje na prostem. Dermatologi zatrjujejo, da zdravega sončenja ni, zagorelost je le obrambna funkcija kože, saj jo ultravijolični žarki poškodujejo. Odziv na poškodbo je tvorjenje melanina, barvila, ki obarva kožo. Daleč od resnice je torej trditev, da je sončenje varno, če se zagori brez opeklin. Če koža porjavi, pomeni, da je poškodovana. Ker se sončenju oziroma izpostavljanju soncu marsikdo ne more odpovedati, se je treba pred njim vsaj dobro zavarovati. Kreme za sončenje z visokim zaščitnim faktorjem 30 ali več, nekaj časa res ščitijo pred UV-žarki, potem pa se je treba znova namazati. Predvsem se je sončnim žarkom treba izogibati med enajsto uro dopoldne in četrto uro popoldne, na plaži pa poiskati senco. Če ima koža zelo veliko pigmentnih znamenj, se je treba sončenju popolnoma od-

Benigno in maligno kožno znamenje

povedati. V Sloveniji še ni določenih varnostnih ukrepov proti melanomu. Za zgled nam je lahko Avstralija, kjer otroke od malega učijo zaščite pred soncem in vedo, da morajo nositi zaščitna očala in pokrivalo, ob močnem soncu pa tudi dolge rokave. ■

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabelskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro.

Vremenska napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilcelovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Stanleyjev pokal v LA

Srdjan Kuret, foto: Getty Images

Moštvo Anaheim Ducks iz predmestja Los Angelesa je prvič v 115 letni zgodovini Stanleyjev pokal prineslo v Kalifornijo. Najstarejša lovorika profesionalnega športa čaka, da nanjo vpišejo letošnje zmagovalce.

Nasprotnik v finalni seriji jim je bila ekipa Ottawa Senators, ta pa je prvič po 80 letih pripeljala finale pokala v kanadsko prestolnico Ottawa.

Davnega leta 1927 so takrat originalni Ottawa Senators bili zadnjič v finalu in celo osvojili to lovoriko. Doslej je Stanleyjev pokal ekipa iz Ottawe osvojila že 11-krat, od tega štirikrat ekipa Ottawa Silver Seven, zadnjič leta 1906. Nato je originalna ekipa Ottawa Senators še šestkrat osvojila pokal, zadnjič leta 1927, prvo leto, ko je nadzor nad Stanleyjevim pokalom prevzela organizacija NHL.

Tokrat pa je prvič v svoji zgodovini triumfirala ekipa Anaheim Ducks. Izid v zmagah 4 : 1 za racmane. Po zadnji tekmi je guverner zvezne države Kalifornije Arnold Schwarzenegger, ki ga je na prvi tekmi doletela tudi čast, da vrže prvi plošček, zapisal: »Vaše odrekanje in odločnost v finalu lige NHL sta dokaz svetovne veličine kalifornijskega športa.«

Hokejski derbiji Senatorji, četrtouvrščeno moštvo rednega dela vzhodne konference, so v play-offu do finala v četrtfinalu Vzhoda premagali petouvrščeno moštvo rednega dela vzhodne konference

Pittsburgh Penguins 4:1 v zmagah (6:3, 3:4, 4:2, 2:1, 3:0).

V polfinalu Vzhoda drugouvrščeno moštvo rednega dela vzhodne konference New Jersey Devils 4:1 v zmagah (5:4, 2:3 – 2 OT po 2 podaljških, 2:0, 3:2, 3:2).

V finalu Vzhoda prouvrščeno moštvo rednega dela vzhodne konference Buffalo Sabres

4:1 v zmagah (5:2, 4:3 – 2 OT, 1:0, 2:3, 3:2 – OT).

Anaheim Ducks, drugouvrščeno moštvo rednega dela zahodne konference, so v play-offu do finala v četrtfinalu Zahoda premagali sedmouvrščeno moštvo rednega dela zahodne konference Minnesota Wild 4:1 v zmagah (2:1, 3:2, 2:1, 1:4, 4:1).

V polfinalu Zahoda tretjeouvrščeno moštvo rednega dela zahodne konference Vancouver Canucks 4 : 1 v zmagah (5:1, 1:2 – 2 OT, 3:2, 3:2 – OT, 2:1 – 2 OT).

V finalu Zahoda prouvrščeno moštvo rednega dela zahodne konference Detroit Red Wings 4:2 v zmagah (1:2, 4:3 – OT, 0:5, 5:3, 2:1 – OT, 4:3).

Navdušujoč finale V finalu smo lahko bili priče vsemu, kar krasí hokejsko igro. Hitre akcije, siloviti naleti na telo, močni strelji

in izredne obrambe vratarjev so se kar vrstili. Druga tekma, ki se je končala z zmago Anaheima z 1:0 je živ dokaz za to, da je le v hokeju, tudi brez inflacije golov, atraktivnosti na pretek. Toliko izkazanega prizadevanja obeh moštev, obramb, strelav, vratnic, naletov na telo, kot jih je prinesla prav ta tekma, je v drugih športih težko videti. Podatki najpomembnejših elementov statistike te tekme govorijo sami zase:

Anaheim Ducks: strelav v okvir vrat 31, obramb vratarja 16, blokiranih strelav nasprotnika 13, naletov na telo 36, dobljenih buljev 30;

Ottawa Senators: strelav v okvir vrat 16, obramb vratarja 30, blokiranih strelav nasprotnika 20, naletov na telo 28, dobljenih buljev 21.

Ekipi sta se zavedali, da je prav druga tekma običajno odločilnega pomena. Ker se igra po sistemu

Gledalci so bili prepričani, da je naslov usojen.

2-2-1-1-1, bolje uvrščena ekipa rednega dela igra prvi dve tekmi na domačem terenu. Samo v treh primerih od vseh dosedanjih Stanleyjevih finalov, odkar se igra na 4 zmage (Best of seven series od 1939 dalje), je pokal odnesla ekipa, ki je v zmagah zaostajala z 0:2 (Toronto leta 1942, Montreal 1966 in 1971).

Prvi dve tekmi sta bili odigrani v razprodani areni Honda Center v Anaheimu:

Anaheim Ducks – Ottawa Senators 3:2 (1:1, 0:1, 2:0). Po dveh tretjinah so domači zaostajali 1:2, vendar so v zadnji tretjini prek Getzlafa na podajo Perryja in Jackmana najprej izenačili, malo pred koncem pa prek Moena na

senatorje v igri za končno zmago, navijačem pa podaljšali upanje za dva dni do naslednje tekme.

Ottawa Senators – Anaheim Ducks 2:3 (1:0, 1:2, 0:1). Tokrat senatorji niso imeli dovolj sreče, da bi znova triumfirali. Kljub vodstvu 3 desetinke sekunde pred koncem prve tretjine so v drugi tretjini dopustili izenačenje na 2:2, v zadnji pa so racmani z zadetkom Pennerja v 45. minuti povedli in z izrednim naporom kljub nenehnim naletom domačih vodstvo obdržali.

Pokal v topli Kaliforniji Serija se je sedaj znova preselila v Kalifornijo. Peta tekma, lahko tudi zadnja, je pred vselej razprodanimi tribunami in 17.392 gledalci postregla s popolno nadvaldo domačih racmanov:

Anaheim Ducks – Ottawa Senators 6:2 (2:0, 2:2, 2:0). V času, ko se je rezultat lomil in so igralci Ottawe znižali na 1:2 ter bili v naletu za izenačenje, sta za povišanje vodstva domačih nesrečno poskrbela vratar in branilec gostov Emery in Phillips. Naključje je hotelo, da sta se oba znašla za svojimi vrati, kjer je Phillips za trenutek izgubil kontrolo nad ploščico, ki se je vratarju Emeryju zagostila med drsalko in nožnim ščitnikom. Nevede jo je eden najboljših vratarjev sezone tako dobesedno popeljal v svojo mrežo. Ottawa je še zmogla toliko moči, da je znižala razliko prek Alfredssona, vendar so domači po zadetkih Beauchemina, Moena in Perryja zagotovili, vsaj rezultatsko gledano, gladko zmago. 6. junij 2007 bo šel tako v anale kalifornijskega športa in klubske zgodovine moštva Anaheim Ducks!

Pokal tako ostaja na jugu ZDA. Po Tampa Bay Lightning's leta 2004 iz Floride in Carolina Hurricanes 2006 (leta 2005 je zaradi lock outa sezona odpadla, šele drugič od 1892) je sedaj v rokah moštva Anaheim Ducks iz južne Kalifornije. Kanada je Stanleyjev pokal zadnjič osvojila leta 1993 z moštvom Montreal Canadiens. Najstarejša lovorika profesionalnega športa in skoraj meter visoki pokal (90 cm in še raste!) pa že čaka, da nanj vpišejo letošnje zmagovalce. **D**

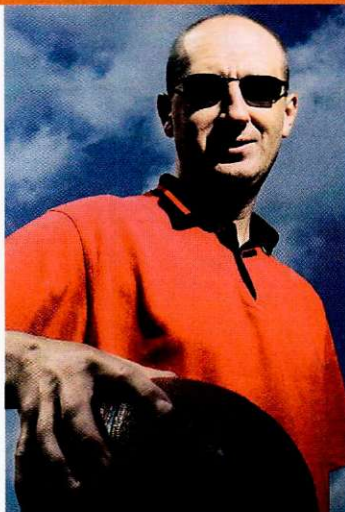
Naposled pokal tudi za Selanneja

podajo Scota in Roba Niedermayerja izenačili.

Anaheim Ducks – Ottawa Senators 1:0 (0:0, 0:0, 1:0). Dobrih pet minut pred koncem je zmago domačim prinesel Šved Pahlsson. Kljub izrednim obrambam vratarja Emeryja senatorjem ni uspela defenzivna obramba s sicer zelo močnim backcheckom. Zmaga bi lahko pripadla obema ekipama, saj je tako eno kot drugo moštvo nekajkrat rešila celo vratnica.

Serija se je potem preselila v areno Scotiabank v Ottawi, ki je bila z 20.500 sedeži premajhna:

Ottawa Senators – Anaheim Ducks 5:3 (1:1, 3:2, 1:0). Prvič po 80 letih se je finale pokala vrnil v Ottawa in to je bila noč, ki se ne pozabi. Po vodstvu Anaheima v začetku druge tretjine s 3:2 so stopili na sceno Alfredsson, McAmmond in Volchenkov ter obdržali

Tete igrajo košarko

Esad Babačić

Svoje potepanje po košarkarskih igriščih New Yorka sem začel v Brooklynu, kjer sem naletel na izjemno pisano družino.

Takole na prvi pogled se mi je zazdelo, da so pod koši vsi bratje in da o kakšni delitvi na bele in obarvane ni ne sluha ne duha. Seveda se takšne naivne predstave o ameriški demokraciji kaj hitro sprijdijo, ko se človek malce poglobi v strukturo družbe, ki je prepolna socialnih krivic in rasne diskriminacije. A recimo, da bom danes padel na vse mogoče finte in se čudil temu mestu, ki nima veliko opraviti z ZDA, kot jih vidimo iz domačega naslanjača. Šele zdaj mi je jasno, kako zgrešene so nekatere naše predstave o Ameriki, kakršno vidimo skozi takšne ali drugačne informacijske kanale. Takoj si bom zapel pesem največjega balkanskega urbanega poeta in rokerja Johnnyja Štulića, ki je v osemdesetih prepeval: „Ona živi u Brooklynu, tamo igra košarku, i ona kaže joj što volim Iggy Pop.“ Pop kultura in igranje košarke sta tu že od nekdaj prepletena, zato se zdijo stvari tako preproste in sproščene. Tudi sprehod čez Manhattan v trenirki in T shirtu je le del obveznega programa, ki ne zahteva kakšnih posebnih psihičnih naporov. Sploh je individualna norost tu nekaj, kar raste iz asfalta in ljudem se ni treba opravičevati za tisto, kar so in mislijo. Iz te perspektive se zdijo naši mali strahovi skorajda smešni, način, kako se izražamo, pa kar malce zaskrbljiv. Konverzacija, ki jo slišimo na asfaltnih igriščih po Sloveniji, je še najbližja tisti, ki jo tu doživljam tako rekoč povsod. Geslo akcije Verjemi v svoj koš »misli globalno, igray lokalno« dobiva čedalje večje razsežnosti in z vsakim turnirjem v tej naši mali deželici se krepi duh druženja in svobode govora. Glede na količino takšnih turnirjev lahko sklepam, da je tistih, ki si želijo odprte komunikacije, veliko več, kot se zdi. Moram priznati, da me podplati že pošteno srbijo in da že komaj čakam, da se odpravim na najbližje brooklynsko igrišče, kjer se bo gotovo našel kdo, s katerim se bom lahko pomeril v metanju trojk ali čem podobnem. Seveda se ne bova pogovarjala, kdo sva in od kod, saj je tu to precej nepomembno. Važno je imeti približno napihnjeno žogo, s katero je mogoče zadeti koš, vse drugo pride samo po sebi. Vreme je skoraj popolno, saj znamenita newyorška vlaga še ni dobila zaleta, zato se ne smem obirati. Odločil sem se, da bom naslednjih nekaj tednov pisal v dnevniški obliki, saj bom tako lažje izrazil tisto, kar se mi bo dogajalo v metropoli sveta.

Po umoru je storilec zažgal tudi hišo.

Umor in samomor

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije, A kanal

Iz ne čisto pojasnenih razlogov je v navidezno mirnem partnerskem odnosu prišlo do umora, požiga hiše in končno do samomora. Vzrok za vsa dejanja naj bi bilo ljubosumje.

Prebivalci vasi Poklek nad Sevnico so še vedno pretreseni zaradi tragedije, ki se je pred dnevi zgodila v njihovi mirni vasi. Sedemdesetletni Marjan Bončina je v večernih urah ubil svojo več kot dvajset let mlajšo partnerico Ireno Peternelj, naslednji dan pa podtaknil ogenj v hiši in si sodil sam.

Žal še ena od zgodb, ki jih je v zadnjem času v naši državi vse več. Zakonca ali partnerja se spreta in potem navadno moški uporabi roke, noge, nož, sekuro, celo puško in ubije partnerico. Velikokrat umoru sledi še uspešen ali neuspešen samomor. Nekdaj je veljalo, da se takšne stvari navadno dogajajo ob luninih menah, ko so nekateri ljudje bolj občutljivi kot druge dni. A v zadnjih dogodkih lunine mene očitno nimajo več posebnega vpliva na umore

in samomore. Stroka bi se morala resno lotiti vprašanja, zakaj je čedalje več nasilnih dejanj. Je krivo čudno vreme, vse bolj živčno in hitro vsakdanje življenje, vpliv televizije in filma ali kaj drugega?

Nikoli ne bomo natančno vedeli, kaj se je zgodilo, da je Bončini usodnega dne počil film. Menda se partnerja nista nikoli prerekala in pretepala, živela sta mirno in tudi s sosedi sta imela stike, le-ti pa niso opazili kakšnih večjih nesoglasij. A vendar nekateri namigujejo, da je bil zadnje čase Bončina na svojo

partnerico ljubosumen, ker naj bi bila imela drugega. Menda je bilo to delno celo res, kar pa seveda še vedno ni razlog za tako krvavo dejanje. Odrasli naj bi se ob takšnih krizah pač pogovorili, in če drugače ne gre, razšli.

Umor, požig, samomor Kakor koli že, Bončina je pograbil kladivo in z njim svoji partnerici razbil lobanjo. Ko je bila mrtva, je morilec razbil pohištvo po vsej hiši, nametal na kup vse gorljive stvari, jih polil z bencinom in naslednjega jutra podtaknil ogenj. Odprl je tudi jeklenke s plinom, da bi povečal učinek požara. Ogenj je podtaknil tudi v avtomobil pred hišo. Edina sreča pri vsem skupaj je, da niso eksplodirale tudi plinske jeklenke, ki jih je bilo v hiši kar nekaj, sicer bi bili ogroženi tudi hiše in ljudje

v sosesčini. Gasilec, ki so jih poklicali sosedje, je uspelo požar pogasiti. V razbiti hiši pa so našli Irenino truplo. Bončino so našli za hišo, obesil se je na drevo in se tako izmaknil roki pravice. Pri njem so našli tudi poslovilno pismo. V njem ni bilo omenjeno, zakaj je do grozljivega dejanja sploh prišlo. Če je umoril partnerico zaradi ljubosumja, zakaj je požgal tudi hišo in celo avto? Menda je kuhal zamero tudi do svojih otrok iz prejšnje zveze, ker naj bi ga bili zanemarjali oziroma ga ne bi hoteli obiskovati. Zato se je odločil, da ne bo po njem nihče podedoval ničesar.

Gasilci in preiskovalci so našli v hiši okrvavljeno kladivo in tudi druge sledove, zato ni nobenega dvoma, da je šlo za umor in samomor v družinskem krogu. Preiskava bo tako najverjetneje v kratkem sklenjena. A okoličani in znanci se bodo še dolgo spraševali, kaj je pripeljalo do tega, da je v navidez trdni zvezi prišlo do tragedije. **D**

Bombomanija na sodišču

V zadnjih tednih se je povečalo število bombnih groženj na ljubljanskemu sodišču. Bodo storilce končno ujeli?

V zadnjih tednih se je predvsem na ljubljanskem sodišču razmahnila »bombomanija«. Neznanec po telefonu sporoči, da je v prostorih sodišča nastavljena bomba. Zaposleni in vsi tisti, ki imajo redno opravka na sodišču, recimo tožilci in odvetniki, so se že kar navadili, da potem zapustijo sodno palačo in se zberejo v parku pred njo. Skoraj bi lahko rekli, da so nekateri tega kar veselili, saj dobijo tako urico, dve, ko lahko opravijo kakšno zasebno zadevo. Tretji vzamejo bombni alarm kot dodatni odmor in stopijo čez cesto v enega bližnjih lokalov na kavo.

Policisti okoli poslopja napeljejo trak in potem počasi, brez razburjenja, s službenim psom pregledajo poslopje in seveda ne odkrijejo nič.

Končno, kdo pa naj bi prinesel bombo v sodno poslopje? Že

pravno pred 11. septembrom so na ljubljanski sodnijski uvedli detektor, skozi katerega morajo vsi obiskovalci. Obtoženi, priče, žrtve in drugi. Mimo detektorja gredo le tisti, ki so zaposleni na sodišču, sodniki, porotniki, uradniki. Ti menda ne bodo sami sebi podstavljeni bomb. Poleg njih gredo mimo detektorja še tožilci, odvetniki in peščica akreditiranih novinarjev. Tudi ti nimajo profila bombašev. Res je sicer, da je treba vsako grožnjo vzeti resno, a vendar so ure, ki gredo tako v nič, vredne na desetisoče evrov ob vsakem alarmu. Glede na to, da menda v naši domovini vsak prisluškuje vsakemu, bi bilo ceneje, če bi na telefonsko centralo sodišča namestili lovila klicev (nalog bi lahko dobili brez težav) in potem »šaljivca« mastno oglobili, ne bi pa škodilo, če bi kakšen dan o svoji šali premišljeval za rešetkami. B. S.

RES PRAVI ROMEO Ljubezen vse-kakor vzame človeku zmožnost normalne presoje, a vendar je 24-letni mladenič iz okolice Ilirske Bistrice prestopil vse meje. Ob novici, da ga njegova najdražja, 17-letna domačinka, zapušča, je popolnoma izgubil pamet. Na poslovnem sestanku je nekdanje dekle pograbil in zvelkel v svoje stanovanje, kjer jo je imel več ur zaprto. Med »prepričevanjem«, naj ostane z njim, je padlo tudi več udarcev. Poškodbe niso bile nedolžne. Sredi noči so vzeli stvari v roke možje postave, ki so zmotili burno debato o ljubezni, fanta prijavili, dekle pa je šlo v bolnišnico. Romeo čaka še neprijetno srečanje s sodnikom.

GROZILA ŽOGI Otroci so naše največje bogastvo, je bilo nekoč udarno geslo. A očitno ga je starejša občanka iz Žusterne preslišala. Sredi dne so na dvorišču pred blokom fantje, niti deset let niso imeli, nabijali žogo. Jasno je butalo in mladež je vreščala, občanki pa se je stemnilo pred očmi. Prirojela je na dvorišče in grozila, da bo z nožem izpustila dušo, ne sicer otrokom, pač pa žogi. Policisti, ki jih je poklical sosed, so pravočasno rešili žogo, umirili in seveda prijavili občanko, otroci pa so se pokazali za pametnejše od sokrajanke in odšli nabijati žogo drugam.

tv program

Lent 2007

UJEMITE
FESTIVALSKI
UTRIP!

**V ŽIVO
S ŠTIRIH
PRIZORIŠČ
FESTIVALA LENT 2007**

Vsak dan
20.00
22. 6. - 7. 7. 2007

www.rts-tv.com/lent

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loka pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

http://etv.elektroprom.si
komerciala:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

107.8 MHz

**radio
velenje**

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

Še vedno
na vrhu
priljubljenosti

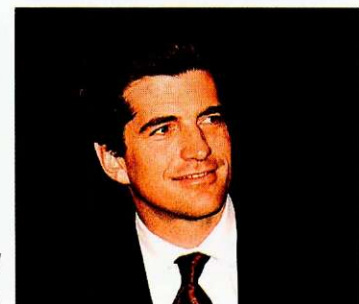
Priljubljena Siddharta

Skupina Siddharta ohranja svojo priljubljenost. Začetek lanskega junija je bil v znamenju njihovega četrtega studijskega albuma *Petrolea*. Izid je pospremila polnočna zabava in izjemna premiera prvega singla *Plastika*, ki ga je bilo točno ob polnoči mogoče slišati praktično na vseh domačih radijskih postajah. V naslednjih mesecih je imela zasedba niz koncertov, predstavila spot za drugi singel *Domine* in presenetila z odmevnim sodelovanjem z Dan D na letošnjih Viktorjih, na katerih je prejela še kipec za glasbenega izvajalca leta. Tik pred

obletnico izida je Siddharta predstavila posebno izdajo albuma, ki sedaj vsebuje še dodaten CD s studijsko in koncertno različico pesmi *Male roke*, hit *Male roke/Voda* z Dan D in še tri nove neobjavljene koncertne posnetke skladb *Plastika*, *Domine* in *Homo Carnula*. Siddharta je pred časom že prejela platinasto ploščo za prodajne uspehe albuma *Petrolea*, CD pa leto po izidu še vedno najdemo med petimi najbolje prodajanimi albumi v Sloveniji, kar najbolje kaže priljubljenost in uspešnost te izjemne skupine.

Skoraj bi se zgodilo

Po več letih je v rumene medije priplavala novica o zvezi popkraljice Madonna in sina pokojnega predsednika Johna Fitzgeralda Kennedyja. Javnost je to izvedela po zaslugi Johnovega tesnega prijatelja Roba Littla, ki se je zaupal piscu C. C. Davidu Heymannu, avtorju nove biografije o Johnu F. Kennedyju mlajšem, ki je veljal za enega najbolj zaželenih samcev v ZDA.

Ni imel
kondoma.

Madonna in John sta flirtala že nekaj časa, poleti 1988 pa sta se odločila, da svoje »razmerje« začnita s skokom v posteljo. Madonna je bila takrat stara 30 let in še vedno poročena s Seanom Pennom, John pa je imel 28 let in dekle. A njun načrt, da bi se končno združila, je propadel iz zelo preprostega razloga: ugotovila sta, da nihče nima pri sebi kondoma.

Princa o Dianini smrti

V zadnjem času je v medijih veliko govora o smrti britanske princese Diane. 31. avgusta bo namreč 10 let, odkar je ljubljenska britanskih src umrla v hudi prometni nesreči v Parizu. William je bil star 14 let in Harry 12, ko se je avtomobil s princeso Diano in njenim spremljevalcem Dodijem Fayedom med begom pred paparaci zaletel v pariški predor Pont de l'Alma.

Princa sta javno prosila televizijsko hišo Channel 4, naj v dokumentarcu o Dianini smrti ne objavi fotografij njune mame v trenutkih po usodnem dogodku. Objava posnetkov princese s kisikovo masko na obrazu naj bi bila skrajno nespoštljiva. Vendar njuna želja ni bila uslišana. V ekskluzivnem intervjuju za ameriško televizijsko hišo NBC sta William in Harry dejala, da bodo okoliščine, v katerih je pred skoraj desetletjem umrla princesa Diana, vedno ostale predmet špekulacij. Princa sta govorila tudi o odnosu do pokojne

mame. Dejala sta, da odkar je umrla Diana, čas mineva zelo počasi in da ne mine dan, ko ne pomislita nanjo in na njeno smrt. Princesa Diana je za svoja sinova želela, da bi živela kar se da običajno življenje, in si je za to prizadevala od samega začetka. Okolica jima kar

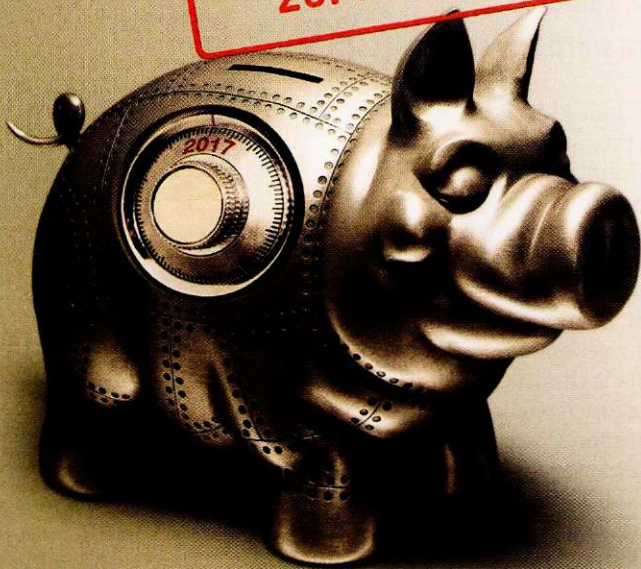
Mineva deset let od Dianine smrti.

naprej govori, naj se ne trudita, saj nikoli ne bosta mogla živeti, kot živijo normalni ljudje. »Kljub temu si prizadevava, da vsaj v svojem zasebnem življenju živiva kar se da običajno, a to je včasih nadvse težko, saj v določenem pogledu nikoli ne bova normalna.« Novinar ju je med drugim vprašal, kaj bi v življenju počela, če ne bi bila princa. William je odgovoril, da je bila njegova otroška želja postati policist, sedaj pa bi si verjetno izbral poklic pilota helikopterja in pilotiral za ZN ali kaj podobnega. Harry bi verjetno igral računalniške igrice in pil pivo, je v smehu še dejal William. Harry pa je dodal, da bi želel živeti v Afriki in sodelovati v humanitarnih dejavnostih oziroma delati kot vodnik po safariju.

Dokumentarec, posnet v kraljevi palači, bodo predvajali 1. julija, ko bosta princa na londonskem stadionu Wembley priredila veliki koncert, ki bo proslavil 46. rojstni dan njune ljubljene mame.

Ob sklenitvi vam podarimo
nezgodno zavarovanje
v višini 5.000 EUR.

Omejena emisija do
25. 7. 2007

ENKRATNO NALOŽBENO
ZAVAROVANJE

PRIZMA Rastoči trgi

Vlagajte v hitro rastoče vzhodne trge **Balkana, Rusije, Indije in Kitajske**. Sklenite enkratno naložbeno zavarovanje **PRIZMA Rastoči trgi z garantiranim izplačilom glavnice**. Zavarovanje lahko sklenete pri Zavarovalnici Maribor in v izbranih poslovalnicah Nove KBM. Več informacij na 080 19 20 (ZM) ali 080 17 50 (Nova KBM).

www.ZavarovalnicaMaribor.si, www.nkbm.si

Garantiramo izplačilo glavnice!

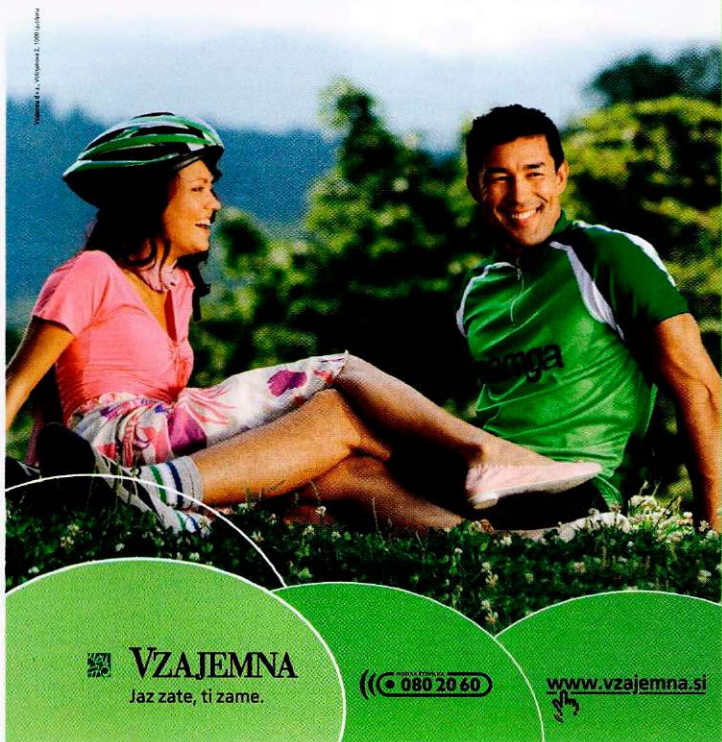
FINANČNA SKUPINA NOVE KBM

ZAVAROVANA NALOŽBA

Več informacij na www.ZavarovalnicaMaribor.si in www.nkbm.si. Opozorilo: Enkratno naložbeno zavarovanje z jamstvom glavnice ni bančni depozit. Produkt je razvil Zavarovalnica Maribor, Nova KBM pa posreduje pri prodaji. Enkratno naložbeno zavarovanje ni vključeno v sistem zavarovanih vlog. Za izplačilo čiste plačane premije ob doživetju jamči Erste Bank AG, Graben 21, 1010 Dunaj, Avstrija. Več dodatne informacije o enkratnem naložbenem zavarovanju so vam na voljo v splošnih pogojih, ki jih dobite v poslovalnicah Zavarovalnice Maribor in izbranih poslovalnicah Nove KBM, kjer lahko sklenete zavarovanje.

Ni statusa? **Ni panike.**

Študent ali dijak, ki izgubi status, se prijavi na zavodu za zaposlovanje ali pa se prvič zaposli, potrebuje **dopolnilno zdravstveno zavarovanje**.

Andrej je padel s kolesom in si zlomil šest zob. Rentgen zobovja je pokazal, da potrebuje zdravljenje polomljenega zobovja ter vsaditev nazidkov, ki bodo preoblečeni s prevlekami. Z zavarovanjem VzajemnaZdravje se je izognil doplačilu zdravstvenih storitev v višini 940,20 EUR (225.310 SIT).

* Vpogled v podrobne izračune je na voljo na www.vzajemna.si in v poslovalnicah Vzajemne.

KAJ LAHKO NAREDIM?

Pri Vzajemni lahko sklenem poseben **paket VzajemnaMladi**, ki vključuje:

- **dopolnilno zdravstveno zavarovanje VzajemnaZdravje**,
- **darilo za nove člane**:
 - majica Vzajemne
 - darilni bon v vrednosti 20 EUR
 - sodelovanje v nagradni igri z bogatimi nagradami
- in **ugodnosti** za zavarovance Vzajemne.

Zabavajmo se skupaj!
www.vzajemna.si/mladi

Pri sklenitvi zavarovanja preko www.vzajemna.si nudimo **najvišji zakonsko dovoljeni 3 % popust**.

Več informacij o darilih in ugodnostih na www.vzajemna.si ali na brezplačni telefonski številki 080 20 60.

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

080 20 60

www.vzajemna.si

Pekoča bolečina

Magični gledalec

V oddaji Trenja so se soočili zdravniki in svojci pacientov, ki so zaradi domnevnih zdravniških napak umrli. Zdravniki trdijo, da je za smrti kriv sistem.

Zadnje dni je Slovenijo pretresla novica, da je pred celjsko bolnišnico umrl pacient, ki so mu iz birokratskih razlogov odrekli takojšen sprejem na urgenco. Šlo je za 50-letnega Celjana Bojana Kajtno. Kajtna je bil zdrav moški, ki menda od otroških dni ni nikoli bolehal in je bil seveda daleč od tega, da bi se pojavljal v bolnišnici zaradi resničnih ali namišljenih bolezni. Usodnega dne pa ga je nekaj zapeklo v prsih, zato se je sam odpeljal v zdravstveni dom. Ura je bila že precej čez polnoč, ko se je javil na urgenci in potožil zaradi bolečin. A zdravnika ni videl niti od daleč. Že se stra mu je odrekla pomoč in ga (ob poldrugi uri zjutraj) napotila v bližnji zdravstveni dom, kjer naj bi si priskrbel napotnico za zdravniški pregled. Nesrečni Bojan je ubogal, a do zdravstvenega doma ni prišel, kajti na poti ga je dokončno zvilo in umrl je na pol poti med zdravstvenim domom in urgenco.

Zadeva je seveda tako vroča, da jo je Uroš Slak določil za temo svoje oddaje Trenja. Med nastopajočimi so bili na eni strani brat pokojnega Kajtna, starši Darje Mlinar, ki je umrla v postojnski bolnišnici po porodu, odvetnik David Sluga, ki zastopa družino Damirja Bijelića, fant, ki mu v logaškem zdravstvenem domu tako dolgo niso dali napotnice za pregled poškodbe gležnja pri specialistu, da se je ta tako zagnojila, da je mladenič umrl, in Katarina Stojanovič, ki je pred časom izgubila svojega 5-mesečnega otroka. Vsi za smrt krivijo zdravnike, nekateri jih bodo tudi tožili za izgubo svojih bližnjih. Na drugi strani je bila stroka, ki je enodušno poudarjala, da zdravniki delajo dobro in odgovorno in da je za vse nevšečnosti kriv sistem!

To navadno ugotovijo tudi v primerih tistih zdravnikov, ki so prišli pred strokovno zbornico zaradi pritožb pacientov oziroma njihovih svojcev. V vsem času samostojne Slovenije so kaznovali enega samega! Zdravniki seveda ne branijo drug drugega, za vse je kriv sistem. A sistem smo menda ljudje, mar ne?

Je bil tudi kriv sistem, ko so pred leti v jese-niški bolnišnici komaj rojenega otroka dobesedno vrgli v smeti? Mlada zdravnica je zaradi komplikacij poklicala svoje-ga mentorja, precej starejšega in izkušenega predstojnika oddelka in predavatelja na fakulteti, in on je odločil, da je novorojena deklica mrtva. Dojenčka so odložili na mizico v sobo za odpadke. Na srečo je komaj pismena snažilka ugotovila tisto, česar visoko usposobljena

zdravnika nista bila zmožna, namreč, da je dojenček še živ. Poklicala je pomoč in tako »mrtva« deklica zdaj veselo hodi v šolo. Na sodni obravnavi je visoko usposobljeni strokovnjak vztrajno trdil, da z njegove strani ni bilo nobene strokovne napake. Njegova precej mlajša kolegica pa je premogla toliko moralne drže, da je zaradi strahovite napake vrnila zdravniško licenco in se zaposlila na nižje plačanem delovnem mestu daleč stran od zdravstva.

Seveda gre vse spoštovanje večini zdravnikov in drugih zaposlenih v zdravstvu, ki svoje delo opravljajo res profesionalno in z vso odgovornostjo, a vendar bi se tudi ti morali zamisliti nad poraznimi izidi ankete, ki je potekala med oddajo. Delo zdravnikov je kot dobro ocenilo le osem odstotkov anketiranih, kot povprečno le enajst odstotkov, kot slabo pa kar enaindeset odstotkov gledalcev! **D**

Oven
21.3.-20.4.

Bik
21.4.-21.5.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Rak
22.6.-21.7.

Lev
22.7.-21.8.

Devica
22.8.-21.9.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Škorpion
23.10.-21.11.

Strelec
22.11.-20.12.

Kozorog
21.12.-19.1.

Vodnar
20.1.-18.2.

Ribi
19.2.-20.3.

HOROSKOP

Morda ne boste delali z vso hitrostjo, zagotovo pa boste delali zelo natančno. Nekdo vam bo poskušal laskati, vendar ne boste pustili do sebe. Veliko ljudi boste srečali in z veliko ljudmi se boste pogovarjali o njihovih težavah.

Za reševanje težkih vprašanj imate veliko več moči kot navadno, za vas bo velik iz-ziv za nekaj časa zamočati zadevo, ki še ni zre-la za to, da bi prišla v javnost. Nekomu boste morali dati možnost, da bo o sebi po-vedal nekaj, kar ga teži že dlje časa.

Prpravite se na težavno čustveno si-tuacijo, ki se bo začela zapletati proti sredini tedna. Vaše prepričanje, da ste nezmotljivi, se bo omajalo spriču tega, kar boste doživeli. Pomislite, kako lahko dokažete svojo prednost z dejanji!

Če imate ta teden na sporedu kakšno dru-žabno srečanje, vas bodo oboževali in da-jali za zgled. Potrudite se, da boste pospra-vili po stanovanju in se pripravili na obisk, ki bo kmalu prispel v vašo hišo. Veselite se z njimi, ko vstopijo skozi vaša vrata.

Morda vas bo imelo, da bi od jeze rjaveli in kričali. Ni čudno, če pa ste se dogo-vorili za določeno stvar, zdaj pa gre vse narobe. Malo se pomirite, potem pa se pojdite prepričat, kaj se v resnici dogaja. Vse, kar se je zgodilo, je lahko logično.

Vaši cilji so močno povezani z vašimi vred-notami, zato boste imeli ta teden res ve-liko opraviti z njimi. Izberite takšno pot, ki vas bo v polnosti izpolnila, in se ne bojte morebitnih pripomb iz okolice. Saj veste, da je nekaj narobe, če bi vas samo hvalili.

Že na začetku tedna ste se zataknil v ne-prijetni situaciji, zato boste imeli nekoli-kov pokvarjen konec tedna, ko se boste morali ukvarjati s službenimi zadevami, namesto da bi se posvetili družini in izle-tu v naravo. Veliko novega boste videli.

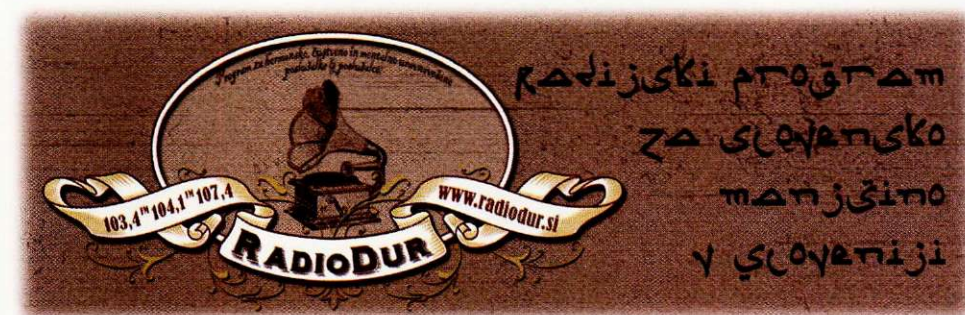
Nekateri dogodki resnično izpodkopa-va-je vaše upanja in želje. Poiščite dru-gačne okoliščine in se posvetite vsem le-pim stvarim, ki vas obdajajo. Veliko dela boste imeli sami s seboj in z depresijo, ki se vas bo lotila. Ne boste se dali.

Pomislite na celotno situacijo, preden začnete obupavati. Še vedno niste prav vsega zavrgli in še vedno lahko marsikaj popravite. Še dobro, da vas obkrožajo dovolj prijetni in razumevali ljudje. Vaš vidik bo pozitivno ocenjen.

Dobre volje boste in v takem razpolo-ženju vas bo čakal kup dela in skrbi. Ve-selja si ne boste dali vzeti in delo boste opravili, kot se šika, in za to dobili manjšo nagrado. Konec tedna bo presenetljivo romantičen in poln razburljivih doživetij.

Se dolgočasi-te? Primite za kakšno delo ali pa si poiščite dodaten zaslužek, da boste lahko kam odšli in kaj lepega do-živeli med počitnicami. Življenje bo bolj razburljivo v petek, ko bo čas za pohaja-nje in vesele ure v krogu prijateljev.

Če imate koga, ki vam pomeni več kot vsi skupaj, mu to dajte vedeti in ga razveselite s kakšnim presenečenjem. Veselje se bo naselilo v vaši hiši že zato, ker boste pripravljeni odpreti vrata nepričakovanim go-stom. V nedeljo si odpodčite za nov teden.

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

Rojstni list
slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Informacije in naročila: knjižni klub Samorog, telefon: 01/ 433 43 06,
naslov: Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: knjizni.klub@samorog.com

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

SESTAVILI: MIRAN ERCEG	GESLO	ELEKTRIN BRAT, OREST	SLOVENSKO- HRVAŠKI TENORIST ŽUNEC	SUMERSKA BOGINJA PLODNOSTI	BELA SLIKARSKA BARVA	STARA MATI
SKUPEK STROJNIH DELOV						
GORSKO ZEMLJEPIŠNO IME						
ATLETIČNA STRAŠKOVA						
REKA V ITALIJI (IZ CRK OSINE)						ŽUŽELKA, KI BOLEČE PICI
NIKOLA TESLA			OGNjenik na OTOKU MINDANAU			
LITERAT HANSON						
			TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK	SREDIŠČE VRTENJA PREBIVALCI ITALIJE		
		EDO TORKAR RIBJA KOŠČICA			ENOTA ODRSKEGA DELA	JAPONSKI NARODNI PARK
TRAVNIŠKA IN MOČVIRSKA RASTLINA						KEMIJSKI ZNAK ZA KALCIJ
VODA, KI VRE						
TROPSKA OVIJALKA						
		RUSKA IGRALKA SAVINA				REKA AARE (KRAJ)ŠE
		PEVKA NIMANJEVA TINA TURNER				
	ŽENSKO IME (IZ CRK JONAT)					
	ROJSTNI KRAJ KARLA MARXA					

TNALA, RATINJE, IVO JAN,
SESALO, PD, IS, OBIST,
AKOV, IB, NASTIL, MOPS,
JALU, TOKO, ERE, LODZ,
NERA, LABA, RUS, ONATAS,
AMPERE, RITANJE,
LASAR, ENESA, SALAMINA,
JARINA, LEDENIK,
AR, DJ, ACETAT

1. nagrada: JAKA NAMESTNIK,
Sp. Vižinea 51, 2360 Radlje ob Dravi

2. nagrada: MARINKA LANGERHOLC,
Tugomerjeva 76, 1000 Ljubljana

3. nagrada: JOŽE KORADEJ,
Šmartno ob Paki 16, 3327 Šmartno

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

1. nagrada: knjiga Enotni v zmagi

2. nagrada: knjiga Enotni v zmagi

3. nagrada: knjiga Enotni v zmagi

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 28. 6. 2007
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

› **18.6.1815** sta britansko-nizozemska armada pod Wellingtonovim in pruska armada pod Blücherjevim vodstvom v bitki pri Waterlooju premagali Napoleonovo vojsko.

› **18.6.1942** se je rodil britanski popglasbenik Paul McCartney, član skupine The Beatles.

› **19.6.1812** so Združene države Amerike napovedale vojno Veliki Britaniji, ker je z ladjami ovirala njihovo trgovino s Francijo.

› **19.6.1991** so v Sloveniji vpoklicali dodatnih 5.000 pripadnikov Teritorialne obrambe, del pripadnikov Narodne zaščite in vse rezervne miličnike.

› **20.6.1920** se je začel v Vukovarju kongres Socialistične delavske stranke Jugoslavije. Stranka je spremenila ime v Komunistično partijo Jugoslavije.

› **20.6.1928** je črnogorski poslanec Narodne radikalne stranke Puniša Račić streljal na štiri poslance, člane Hrvaške kmečke stranke. Dva sta bila takoj mrtva, prviak HSS Stjepan Radić pa je zaradi strelnih ran umrl pozneje.

› **20.6.1991** je začela poskusno delovati Slovenska tiskovna agencija (STA).

› **21.6.1943** so Nemci razpisali nagrado po 100.000 mark za glavi Draže Mihailovića in Tita.

› **21.6.1988** je bilo na Kongresnem trgu v Ljubljani množično zborovanje v podporo Janši, Borštnerju in Tasiću, ki jih je zaprla JLA. Zborovanja se je udeležilo okoli 30.000 ljudi.

› **21.6.1991** je vodja varnostno-obveščevalne službe ministrstva za obrambo Andrej Lovšin na razširjeni seji predsedstva Slovenije dejal, da obstaja velika verjetnost, »da bodo zvezne oblasti prek JLA poskusile nasilno preprečiti osamosvojitve Slovenije«.

› **22.6.1941** so nemške čete brez vojne napovedi napadle Sovjetsko zvezo. Do tedaj so imeli jugoslovanski komunisti Nemčijo za zavezniško državo. Protiimperialistična fronta Slovenije se je preimenovala v OF.

› **23.6.1894** so v Parizu ustanovili Mednarodni olimpijski komite. Njegova gonilna sila je bil francoski aristokrat in zgodovinar baron Pierre de Coubertin.

› **24.6.1896** se je v Mihalovcih pri Ormožu rodil slovenski častnik in obveščevalec Vladimir Vauhnik. Jeseni 1941 je v Ljubljani organiziral obveščevalno službo za zaveznike. Kot nasprotnik partizanskega gibanja je sodeloval s Slovensko zavezo.

› **24.6.1991** So izvedli mobilizacijo vseh štabov in prištavnih enot TO ter enot za varovanje objektov posebnega pomena.

POGLED NAZAJ (OD 18. 6. DO 25. 6.)

Nemška marka

Na treh zahodnih zasedbenih območjih so **21. junija 1948** kot plačilno sredstvo uvedli nemško marko namesto skoraj popolnoma razvrednotene rajhovske marke. Vsak Nemec je prejel 60 DM. Podjetja so prejela za vsakega delojemalca 60 DM kot posojilo za gospodarske namene. Hranilne vloge v rajhovskih markah so preračunali v DM v razmerju 100 : 6,5. Zavezniki so kljub obveznosti, da obravnavajo vse štiri zasedbene cone kot enotno gospodarsko območje, izpeljali na svojih ozemljih različne denarne reforme. Od reforme so imeli korist lastniki nepremičnin in predmetov, kajti lastništva zemlje, proizvodnih sredstev in blaga reforma ni prizadela. Valutna sprememba je kmalu stabilizirala gospodarstvo.

Odziv Sovjetske zveze na ravnanje zahodnih sil je denarna reforma v vzhodni zasedbeni coni, ki zajame tudi Berlin. Sovjetska zveza je 24. junija zaprla vse dovozne poti v Berlin. ZDA so zato skupaj z Veliko Britanijo začele mesto preskrbovati z letali.

Politična policija komunistov

Tito je na sestanku jugoslovanskega partijskega vodstva **20. junija 1966** opozoril, da Služba državne varnosti (SDV) ne more nadzorovati partije, temveč mora biti obratno. To je praktično pomenilo politično slovo njenega voditelja in državnega podpredsednika Aleksandra Rankovića. Poleg Rankovića so odpadli tudi njegovi najbližji sodelavci. Tito je nasprotoval temu, da bi obtožili SDV v celoti. Obsoditi je treba le posameznike, »nosilce raznih deformacij«, kajti »Udbo moramo ohraniti kot instrument varnosti naše države, kot instrument v boju proti razrednemu sovražniku, tako tistemu zunaj kot znotraj«.

Povod za razčiščevanje v strankini policiji je bilo prisluškovanje Titu, ki je bil simbol enotnosti Jugoslavije. V partijskem vrhu so se želeli izogniti nevarnosti, da bi bil obračun z vrhom SDV in Rankovičem razumljen kot obračun federalistov in reformistov s centralizmom, ki so ga najbolj zagovarjali v Srbiji, saj bi to lahko povzročilo polarizacijo v državi. Začel se je proces čiščenja v SDV, pri tem pa so bili najbolj izpostavljeni njeni pripadniki v Srbiji in Črni gori. V Sloveniji naj bi bila čistka zajela polovico od 500 zaposlenih v SDV, med njimi pa jih je večina hitro našla zaposlitev, predvsem v gospodarstvu.

Policija v pripravljenosti

Republiški sekretar za notranje zadeve Igor Bavčar je **19. junija 1991** izdal Odredbo o izvajanju nalog organov za notranje zadeve ob osamosvajanju Republike Slovenije. Odredba je določila stopnjevanje aktivnosti – od prekinitve dopustov delavcev operativnih služb in delavcev do 100-odstotne mobilizacije rezervne sestave organov za notranje zadeve. Slovenski organi za notranje zadeve so tako pred začetkom oboroženih spopadov z JLA sklenili krog priprav za zavarovanje procesa osamosvajanja Republike Slovenije. Sočasno so vpoklicali tudi dodatnih 5.000 pripadnikov Teritorialne obrambe Slovenije.

Nekakšen vrhunec priprav organov za notranje zadeve na osamosvojitve se je začel nekaj dni pred razglasitvijo neodvisnosti, vrh pa je dosegel z začetkom dela miličnikov na osmih mejnih kontrolnih točkah (mejnih prehodih) z Republiko Hrvaško dan po osamosvojitvi 26. junija 1991. Nova kontrolna mesta so bila tako Sečovelje, Dragonja, Jelšane, Metlika, Obrežje, Dobovec, Gruškovje in Središče ob Dravi.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

ki so se zoperstavili revoluciji in kot posledici tega tudi partizanski OF pod vodstvom partije, kar nikakor ni sporno. On pa tega ne naredi. Zakaj? Na ta način z obsojanjem komunistične revolucije samo posplošeno obsoja na tisoče slovenskih ljudi, ki so se znašli na strani OF in partizanov, to je na tisti strani, ki jo je nadzorovala partija in njena VOS (kasneje VDV), po vojni pa Ozn, Udba, SDV in po oцепitvi Slovenije VIS ter zatem Sova. V ozadju je bila slej ko prej srbska KOS, kar Ferluga dosledno zavrača.

Sporno v njegovih izvajanjih je predvsem to, da pri vseh tisočih ljudeh, ki so šli v partizane in v boj proti okupatorju, noče videti nikakršnega domoljubja, temveč samo revolucijo, ki jo je zakulisno res izvajala komunistična komanda. S tem ni mogoče soglašati kot tudi ne z njegovimi napadi na partizanskega komandanta Franca Rozmana - Staneta, kateremu odreka vsakršno slovensko zavest in čustvovanje in ga predstavlja kot nekakšnega sokrivca za po-vojni stalinizem. Z govorico, da

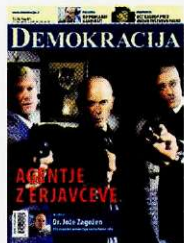

je bil komandant Stane umorjen in da se ni »ponesrečil ob preizkušanju orožja«, kot navajajo, se ni nikoli soočil. In vendar je ta govorica po Sloveniji prehajala od ust do ust vsa povojna leta.

Tisto torej, kar Pavel Ferluga zamolčuje v zvezi s komandantom Stanetom in drugimi likvidiranimi partizani, je dejstvo, da jih je gnalo v partizane predvsem domoljubje in ne boj za revolucijo, ki jo je partija izvajala po nalogu Kominterne in Titove vojske. Sovražnik je bil bodisi okupator, proti kateremu so šli v boj partizani, kot tudi komunizem, proti kateremu so se postavili domobranci. Kdor ima pošten namen, to prav dobro razume in

ne nasede današnjemu hujškanju proti partizanom in še bolj proti domobrancem. To slednje je še posebej napihnjeno za namene stare ideologije v (cesarjevi) novi obleki, kot jo vztrajno nosijo ljudje na vrhu, v prvi vrsti Milan Kučan, zatem Janez Drnovšek pa Janez Stanovnik & co. To naj bi bila kontinuiteta, ki si prilašča, še vedno po direktivi KOS, boj partizanov za idejno upravičenje svoje politike oblasti. V ta namen se izrablja predvsem monopol nad javnimi občili, ki Slovencem že več kot pol stoletja vtepa v glavo samo eno »resnico«. Mnogi Slovenci ji zaradi tega res nasedejo, vendar še zdaleč ne vsi.

Fran Novak, Ljubljana ►

št. 20/10

Protikomunizem kot figov list (2)

Pavel Ferluga ima očitno namen ali pa nalogo (?), da vse slovenske ljudi, ki so bili v OF, ožigosa kot sokrivi za komunistično revolucijo. Potemtakem bi moral, če bi bil dosleden, dati priznanje vaškim stražam in domobrancem,

Ali se kdaj ustavite in preračunate ...

Prenatrpani urniki, stresna in težka pogajanja, prizadevanja za vedno boljše poslovne rezultate, dvanajsturni delavniki in razreševanje konfliktov na dnevnem redu še kako izčrpavajo vašo življenjsko energijo. Ali se kdaj ustavite in zamislite, ali si tega želite tudi čez deset let? In preračunate donosnost vašega naloženega denarja?

Se vidite, kako kurite kamin v svoji hiši neke onstran mestnega vrveža, ali se zibate na morskih valovih z novo jadrnico? Morda se želite ponovno ukvarjati s konjičkom, za katerega zadnja leta niste našli prostega časa, ali pa želite preprosto uživati v razgledih na neskončne zelene planjave na golf igriščih? Le kdo si ne želi (p)ostati srečen in bogat, hkrati pa se veseliti vsakega jutra, pa naj si bo sončno ali deževno. Uspešni poslovneži pravijo, da dobro načrtovanje prinese že pol uspeha. Da bi dosegli še drugo polovico, bomo poskrbeli mi.

Se sprašujete, kaj je naša skrivnost?

«To je enkratno naložbeno zavarovanje Prizma Rastoči trgi z 100% jamstvom glavnice, ki sta ga oblikovali Zavarovalnica Maribor in Nova KBM. Jamstvo glavnice pomeni, da v nobenem primeru ne tvegate izgube vložitve, saj vam Erste Bank AG po desetih letih, kolikor traja naložbeno zavarova-

nje, jamči izplačilo v 100% višini čiste premije!», je razkril David Kastelic, član uprave za marketing Zavarovalnice Maribor.

Hitro rastoči trgi

Vaš denar bomo skrbno naložili v košarico perspektivnih in rastočih vzajemnih skladov, ki so vezani na gibanje vrednosti enot premoženja **delniških skladov Balkana, Rusije, Indije in Kitajske**. Takšna strategija razpršenih naložb je prilagodljiva in preverjeno uspešna, poudarja Skuhala, saj omogoča sistematično obvladovanje tržnih nihanj. Analitiki in napovedovalci tržnih gibanj napovedujejo možne visoke donose na omenjenih vzhodnih trgih in Balkanu, saj je struktura naložb v portfelju usmerjena v obetavne panoge energetike, informacijske tehnologije, telekomunikacije, financ in surovine.

Neverjetnih 101,76% donosa

«Izračun za obdobje zadnjih dveh let namreč kaže,» pojasnjuje Marko Tišma, direktor Sektorja za marketing in korporativno komuniciranje iz Nove KBM, «da je košarica vzajemnih skladov, ki je vezana na zavarovanje Prizma Rastoči trgi, ustvarila kar **neverjetnih 101,76% donosa**.» Z naložbo v zavarovanje Prizma Rastoči trgi prejmete še **brezplačno nezgodno zavarovanje**³ v višini do največ 5.000 evrov, ki ga za vas jamči Zavarovalnica Maribor. Naložbeno zavarovanje Prizma Rastoči trgi prinaša za vas še vrsto davčnih ugodnosti.

Vaša edinstvena priložnost je na voljo **le do 25. julija**, zavarovanje pa lahko sklenete v izbranih poslovalnicah Nove KBM⁴ in pri Zavarovalnici Maribor. Če smo vas prepričali, vam že danes voščimo **bogato in srečno novo leto 2017!** Enkratno naložbeno zavarovanje Prizma Rastoči trgi.

Naravnost enkratno!

Donosi skladov Prizma Rastoči trgi v dveh letih čez 100 odstotkov!

¹ Čista premija je glavnica zmanjšana za stroške vstopne provizije.

² Izračun je bil narejen za obdobje od 20.4.2005 do 20.4.2007. Pretekli podatki o donosih ne zagotavljajo donosov v bodoče.

³ Brezplačno nezgodno zavarovanje je unovčljivo za primer smrti.

⁴ Seznam poslovalnic je objavljen na www.kbm.si

**PRIZMA
Rastoči trgi**

št. 21/50

Jesenice (1)

V Demokraciji je Petra Janša zanimivo predstavila mesto jekla. Glavni poudarek je na slavni zgodovini preteklih stoletij, zato želim še nekaj dodati iz polpretekle zgodovine. Ko so bila rudišča v Karavankah izčrpana, so poleg vodnih virov ostali le skromni, pridni in iznajdljivi fužinarji. A usoda se je z njimi kruto poigravala.

Z zatonom Habsburške monarhije so plavži v Škedenju pri Trstu pripadli Italiji. Tako so bile velike težave v preskrbi s surovim železom. Pred drugo svetovno vojno so to surovino začeli znova izdelovati na Jesenicah. V času vojne je KID izdelovala kvalitetna jekla za potrebe nemške industrije. Mesto je trpelo tudi zaradi bombnih napadov, a proizvodnja v državi se je po vojni kmalu nadaljevala. Veliko je bilo mrtvih in pregnanih ljudi. Hude so bile posledice, ki jih je povzročila revolucionarna oblast z delitvijo na pripadnike in sovražnike ljudstva.

Konec preteklega leta je izšla monografija drugega največjega mesta Gorenjske. Eden od avtorjev je zapisal, da je delu KP v železarni težko slediti, ker je, kot vse kaže, velik del arhiva uničen. Temna stran revolucije ni osvetljena, pa vseeno je težko razumeti, da ima mesto še vedno cesto revolucije in številnih revolucionarjev, ne premore pa niti ene ulice slavnih mož železarske zgodovine (Zois, Pantz, Ruard ...) J. V. Valvasor je v 17. stoletju v Slavi vojvodine Kranjske zapisal, da na Jesenicah izdelujejo najboljše jeklo na Kranjskem. Upodobil je številne obrate, gradove in druge objekte, pa ga danes najdemo le z imenom koč pod Stolum, daleč od srca mesta jekla in cvetja.

Drugi avtor je zapisal, da so po vojni številni strokovnjaki zapustili železarno. Žal so mnoge pregali, celo pobili, nekatere pa so z dekreti premestili v druge kraje federacije. S staro tehnologijo smo

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

bili izpostavljeni tako rdečemu prahu kot tudi rdeči ideologiji. Jugoslaviji smo morali veliko dati, sami pa smo zaostajali v razvoju in izgubljali slovensko identiteto. Tudi samostojna Slovenija nam ni bila naklonjena, pomoč za delno ohranitev jeklarske industrije smo drago plačali. Pri tem pa banke niso izkoristile le jeklarske industrije, ampak tudi državo. S prodajo 55-odstotnega deleža tujcem se pojavljajo nove negotovosti.

Na koncu želim dodati, da ima nesojena mestna občina Jesenice boljše pogoje kot tri očitno protekcionistično potrjene slovenske mestne občine. Enako se čutimo zapostavljene sedaj, ko se pripravljajo delitev države na 14 pokrajin. Zgornja Gorenjska je znova izpuščena. Imamo najbolj obremenjene prometnice v ozkih dolinah, pa bomo očitno zadnji priključeni na avtocestni križ Slovenije. Gorenjska je bila vodilna pokrajina, sedaj pa je po razvitosti padla na šesto mesto v Sloveniji. Še težji je položaj na Zgornjem Gorenjskem. Očitno k takšnemu razvoju tudi sami pripomoremo s tradicionalno skromnostjo in še vedno z nerazumljivo močnim vplivom rdeče nostalgije.

Ernest Pušnik, Hrušica

Prihaja „odrešenik“?

Ko zadnje dneve, tedne in mesece odprem časopis, npr. Delo, odprem TV, kateri koli program, vidim znan obraz in tisto, kar novinarji sprašujejo: Boste kandidirali za predsednika republike ali bi bili raje predsednik vlade? To se ne dogaja le zadnje mesece, pač pa že od časa pred uradnim kandidiranjem g. Peterleta. Sedaj pa nisem več prepričan, ali imamo v

Sloveniji samo enega človeka »odrešenika«, ki naj bi ga izvolili za predsednika republike. Če je tako, je nekaj zelo narobe z narodom, ki potrebuje vodjo, četudi so njegove ideje demagogija preteklosti.

Vedno sem bil za svobodo novinarjev in novinarstva, a kar se zadnje čase dogaja, me napeljuje na misel, da je nemara FDV fakulteta za ohranjanje komunistične ideologije in tej ideologiji vernih novinarjev. Zadnje dneve je opaziti neverjetno aktivnost levičarskih novinarjev, ki tako radi poudarjajo svobodo tiska, sami pa so vezani le na eno stran, in to strogo levičarsko, četudi se imajo nekateri za liberalce, pa to niso. Za liberalca ni nujno, da je strogo levičar, vsaj v EU ni tako!

Odprem Delo in vidim vrsto člankov o tem, ali Pahor bo ali ne bo kandidiral!? Odprem TV, in glej, najprej zagledam B. Pahorja, čeprav sledijo potem poročila o ljudeh, ki so umrli zaradi verskih nasprotij v isti veri – islamu, seveda v imenu Hesbolaha, Hamasa, Al Kaide in drugih islamskih skupin, ki se bojujejo proti »nevernikom« in med seboj.

Vendar pa so v Delu krepko prekoračili mejo dobrega okusa (menda ni bilo nič drugače v Nedelu, Dnevniku ipd.), in sicer z vrsto člankov o »novem predsedniku«, ki ga tako kujejo v zvezde, da je že skoraj razglašen za novega predsednika, na kar je nedavno opozoril dr. Tone Jerovšek. Delo, 11. 6. 2007: 1. »Pahor naj vodi stranko in vlado, ne države«. Ali ne bomo imeli volitev, je Pahor že izbran? 2. »Strah pred zmago«. 3. »Dilema«. 4. »Preudarni ali neodločni Pahor«. 5. »Slaba vlada Janeza Janše lahko premaga le dobra ekipa Boruta

Pahorja«. Še ni konca: 6. »Dragi Borut ...« in ne nazadnje: 7. »SD za zmago potrebuje Boruta Pahorja«. Neverjetno, kakšna levičarska propaganda. Očitno temelji na Drnovškovih in Kučanovih zahtevah, ki sta jih javno »priporočala«, potem pa valila krivdo na vlado, kar je zelo neokusno. Pisanje nekaterih novinarjev npr. v Delu je neverjetna demagogija. Eden takih je g. Jež, ki piše tako, kot da je npr. predsednik države nezmožljiv. No, kakor koli že ovirajo vlado, jim ne bo uspelo, čeprav jim jo je pred slovenskim neukim ljudstvom uspelo delno očrtni. Napihovanje novinarjev, ki govorijo o nesvobodi medijev, se ponavlja še iz časa, ko je predsednik novinarskega društva, levičar Grega Repovž, povabil evropskega levičarskega »vseveda« Aidana Withea v Slovenijo, da mu predstavi, kako »krivičen« zakon o RTV sprejemamo, kar seveda ni res, saj je zakon naprednejši od tistega, kar smo imeli prej. Novinarji prav tako delajo krivico Sloveniji, ko govorijo, da že 35 let ali celo 40 let čakajo na odločitev glede postavitve islamskega centra. To preprosto ni res. Slovenija je samostojna šele 16 let in nima nič s komunistično diktaturo, ki ni priznavala nikakršne religije, niti muslimanske ne.

Brezštevilni problemi nastajajo prav zaradi levičarskih novinarjev in prenapetih, sarkastičnih, večkrat prav hudobnih predstavnikov opozicije, ki ne vedo, kaj bi še počeli, da bi škodovali vladi. Upam vsaj to, da bomo v prihodnje namesto aerodroma imeli letališče, in to z imenom najzaslužnejšega človeka za našo samostojnost, pokojnega Jožeta Pučnika.

RADIO DMEV
97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

Volitve bodo enkrat jeseni, na njih pa bodo lahko sodelovali tudi tisti, ki mislijo, da lahko izbirajo, kakšno vlogo bodo igrali v prihodnje. A o tem bomo določili mi, volivci!

Silvan Štokelj, Ljubljana

Vse meje v Istri

Predsednik Hrvaške je, brž ko se je pojavil Podobnikov zemljevid vseh različic južne meje, prišel na vrh Savudrije in preprosto rekel: »Naj Slovenci rišejo zemljevide, kakršne si želijo. Do Reykjavika! Toda meja je po Badinterju potrjena!« Slovenski politiki in mediji Mesiču pritrjujejo. Oboji razglašajo, da je vse rešila Badinterjeva komisija z določitvijo meje na kopnem. Vendar nihče od njih noče vedeti, da Badinterjeva komisija o poteku meje ni določila ničesar. Dala je samo mnenje, ki ga slovenski in hrvaški politiki pred našimi očmi spreminjajo v zakon. Ob osamosvojitvi je bilo mnenje potrebno, da so se zadeve formalno rešile za priznanje države, kar pa ni pomenilo, da je s tem meja določena. To potrjuje tudi Ustavna listina RS, ki ne govori določno o meji, ampak le o

»okvirih«, v katerih je treba mejo določiti. Podobnikov zemljevid naj bi bil namenjen iskanju prave razmejitve med državama. »Visoko usposobljeni strokovnjaki« (tako trdi o njih Podobnik) pa so zemljevid nestrokovno okinčali z vsemi različicami meje, kot se jih je kdo do zdaj spomnil potegniti. Ko gre za vprašanje meje, se morajo obravnavati le verodostojno potrjene meje. Če se omejimo na Istro, sta tu samo dve različici. To sta meja na Mirni iz časa STO, in južna meja občine Piran, ki teče po sredini Savudrije. Dokumenta o teh dveh mejah sta edina, ki bi se morala položiti na mizo, ko bo čas razsojanja.

Prav zato pravi Sanader, ko gleda ta zemljevid, da so to »otročarije«, Mesič pa nas zviška pošilja nekam na sever. Srhljivo je, da je vsem jasno, da je met v prazno risati mejo ob Savudriji in govoriti o celovitosti Piranskega zaliva, kot je met v prazno razglašanje imaginarnih »meje« na dan 25. 6. 1991. Res pa je, da je oboje v celofan poviti Drnovšek-Račanov sporazum z »dimnikom« vred (ta se sme v novih razmerah imenovati Drnovšek-Rupel-Janšev sporazum), za katerega vsi upajo, da ne bo met v prazno. Igra se skupinski hazard.

Tako Podobnik kot SLS zatrjuje, da je pravična meja v Istri njihov temeljni steber, ob čemer Janez ruši Marjana, vlada pa Janeza. In spet se ponovi vprašanje, zakaj so eni še v stranki in zakaj je stranka še vedno v vladi? Zakaj dvoličnost? Zaradi pravične meje gotovo ne.

Podobnik naj čim prej opusti jalovo razglašanje celovitosti Piranskega zaliva in naj se resno oprime celovitosti občine Piran, katere del je omenjeni zaliv. To je naša dediščina!

Frane Goljevšček, Izola

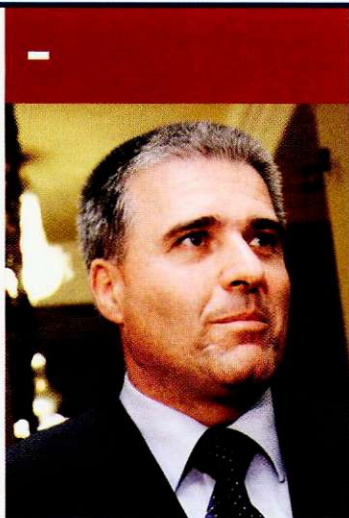
Furija in princ!

Marija Vodišek

Odziv Spomenke Hribar na poimenovanje letališča Brnik po dr. Jožetu Pučniku ni presenečenje. Po svoji stari navadi je to vladno odločitev izkoristila predvsem za napad na premierja Janeza Janšo. Njena trditev, da je tako dobro poznala pokojnega Pučnika, da lahko javno izjavi, da se on ne bi strinjal s podeljeno častjo, je samo še en dokaz njenih idejnih zablod. Odzvala se je kot Furija, antični demon maščevanja. Primerjati jo z Antigono je žalitev grške junakinje. Pok. Jožeta Pučnika, do skrajnosti poštenega, državotvornega, visoko inteligentnega človeka, je izkoristila za še en obračun z Janezom Janšo. Mirno izreče laž, da je Janša Pučnika izrinil iz stranke in politike. Tisti, ki smo ga poznali in se srečevali z njim, vemo, da je bil Jože Pučnik hudo bolan. Bolan od vsega, kar je že v svoji mladosti doživel, ko so ga kot kriminalca vlekli po sodiščih, ga pretepali, strdali, ga zaprli in mu odvzeli vse pravice, ki pripadajo človeku. Njegov odhod v tujino je bil edina rešitev, da poskusi živeti kot človek. In to mu je v polni meri uspelo, pa čeprav je vseskozi hrepenel po domovini. Ko se je končno vrnil domov, je našel številne somišljenike med starejšimi in tudi mladimi. In med njimi je bil dolga leta, vse do njegove prezgodnje smrti, njegova glavna opora prav Janez Janša. Zaupal mu je vodenje stranke, ki se je tudi s Pučnikovo privolitvijo preimenovala v Slovensko demokratsko stranko. Vsem obrekovalcem pok. Jožeta Pučnika in premierja Janeza Janše, začevši z Janezom Drnovškom, SD-jevci, reliktom LDS, in premnogim nevednežem svetujem, naj si vzamejo čas in preberejo v Delu 11. junija članek pisatelja Draga Jančarja »Drzni branilci starih časov«. Zvedeli bodo vse, kar bi MORALI vedeti. V prav to kategorijo »starih časov« spada tudi klavzura SD in njen slovesni razglas slovenskim državljanom, kot da bi bila Slovenija res v vsesplošni nevarnosti. Kriza oz. preplah že nekaj mesecev vladata v opoziciji. Prestopi poslanca iz LDS v druge združbe, bodisi k SD, bodisi v združenje Zares ali med nepovezane poslance, so dokaz razdvojenosti, vendar ne vladajoče koalicije, temveč panične opozicije. Vodja opozicije in pretendent na prestol Borut Pahor hoče biti predvsem zvest »nezaletavosti«, kar v njegovem primeru ne pomeni nič drugega kot izigravanje slovenskega javnega mnenja. Ne za predsednika države, ne, SD-jevci ga hočejo za predsednika vlade. Obnašajo se, kot da imajo volilno zmago že v žepu, kot da drugače mislečih v Sloveniji ni. Ko je Dušan Kumer ob koncu klavzure rekel: »Borut nas mora popeljati na oblast,« bi moral dodati: »In Sova bo lahko skovikala kot doslej.« To je poanta. Prikriti, kar se še da. Je izdaja Andrijane Starina Kosem posledica njenega srečanja z Igorjem Bavčarjem in odvetnikom Zdolškom pred tremi tedni v »mali« kavarni Union? Za vsem tiči kapital. Ne maram izdajalcev in ne maram prilizovalcev, ker so ENO IN DRUGO. Vsem tem je lahko abstraktni simbol samo Joseph Fouché, francoski izdajalec in neutrudni prilizjenec najprej revoluciji, potem Napoleonu, ki so ga, potem ko se je vsem zagnusil, poslali v izgnanstvo.

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI-VAL
Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
† 05 38 11 674

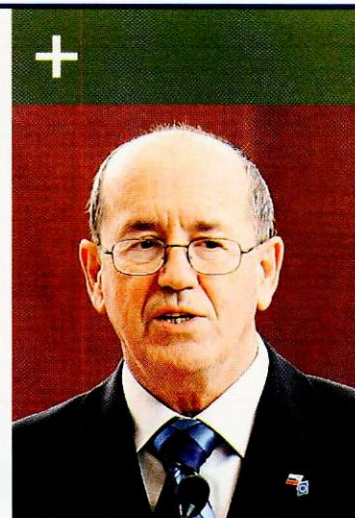
Politični semafor

Konec izmikanja Nekdanji direktor Sove Iztok Podbregar se je v času, ko se je vlada odločila preiskovati nezakonitosti v Sovi, lahko izmikal in izgovarjal glede informacij o dogajanju v Sovi. Odslej se ne bo mogel več, saj je vlada v četrtek, 14. junija, Podbregarja razrešila dolžnosti varovanja tajnih podatkov, vendar le tistih, ki se nanašajo na finančno poslovanje Sove ter njene tajne lokacije, kar sedaj raziskuje policija.

Bo ustvaril geto? Ljubljanski župan Zoran Janković se v teh dneh sooča s po svoje precej komično situacijo. Zaradi odločitve, da preseli etnično mešane prebivalce iz barakarskega naselja na Žalah na Barje, so prebivalci tega dela Ljubljane ostro protestirali, saj menijo, da Janković ustvarja geto. Po nekaterih neuradnih podatkih pa naj bi bil vzrok za proteste predvsem to, da poskuša Janković na to lokacijo naseliti tudi razvpito družino Strojani.

Ne bo sklical sestanka Predsednik državnega zbora France Cukjati je nedavno prejel zahtevo štirih opozicijskih poslanskih skupin za sklic sestanka, na katerem naj bi pozvali Janeza Janšo na sočlenje z opozicijo glede navedb v pismu Andrijane Starina Kosem. Cukjati je presodil, da tovrstni koraki niso potrebni in da se lahko vprašanje sproži na seji kolegija, medtem ko je za reševanje tovrstnih vprašanj najprimernejši institut poslanskih vprašanj.

Janičarjevo slovo

V nedeljo, 10. junija, je v Beogradu umrl upokojeni admiral nekdanje JLA Stanislav Brovet. Leta 1930 rojeni Brovet je bil v času osamosvajanja Slovenije namestnik zveznega sekretarja za ljudsko obrambo (to funkcijo je tedaj opravljal general Veljko Kadrijevič). 27. junija, ko se je tudi »uradno« začela vojaška agresija JLA proti samostojni Sloveniji, je na tiskovni konferenci hladnokrvno izrazil upanje, da bo naloga končana še tisti dan. Njegova »admiralsko hladna drža« je prizadela zlasti tedanjega člana slovenskega predsedstva Cirila Zlobca, za Slovenijo pa je Brovet s svojim delovanjem postal narodni izdajalec. Kljub temu je 30. junija 1991 popoldne pripotoval v Ljubljano skupaj z jugoslovanskim premierjem Antejem Markovićem, čeprav bi ga morali zadržati že na meji. Sedmega julija 1991 je sodeloval pri pogajanjih na Brionih. Leta 1992 je bil zaradi domnevnih vojaških neuspehov v Sloveniji in

na Hrvaškem prisilno upokojen, ozadja razpada Jugoslavije pa ni želel razlagati nikomur, zato je do smrti zavračal stike z mediji.

O admiralu Brovetu je nekdaj krožila govorica, naj bi bil v mladosti, podobno kot Stane Dolanc, član Hitlerjugenda, vendar je sam to govorico zanikal. Znano pa je, da je bil po svoji usmeritvi izrazit »jugoslovenar« in zato tudi nasprotnik osamosvajanja Slovenije. Poleg tega naj bi bil še kot polkovnik vojaške kontraobveščevalne službe leta 1988 sodeloval pri aretaciji četverice JBTZ. Po nekaterih podatkih je bil tudi zagovornik ideje o vojaškem udaru v Sloveniji in aretaciji slovenskega vodstva. Skupaj z Miloševićem je zagovarjal enotno Jugoslavijo in pomagal voditi vojaške operacije na Hrvaškem. Verjetno je njegova kontroverzna drža pripomogla tudi k temu, da se po upokojitvi ni vrnil v Slovenijo, ampak je ostal v Beogradu. G. B.

NAROČILNICA**NAROČILO** (označite z x):

- ☐ Tone Kuntner: **Mati Slovenija**
- ☐ Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo**
- ☐ Milan Zver: **100 let socialdemokracije**
- ☐ Albert Svetina: **Od osvobodilnega boja do banditizma**
- ☐ Janez Janša: **Okopi**
- ☐ Janez Janša: **Premiki**
- ☐ Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili**
- ☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije**
- ☐ Viktor Miklavčič: **Pričevanja**
- ☐ **NOVO** Matjaž Klemenčič, Vladimir Klemenčič: **Prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni**
- ☐ **NOVO** Silvin Eiletz: **Skrivnost komiterne**
- ☐ Jan F. Triska: **Pozabljena fronta prve svetovne vojne**
- ☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: **Ušli so smrti**
- ☐ Vasja Klavara: **Predel 1809**
- ☐ Tomaž Butkovič: **Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske**
- ☐ Jože Dežman: **Moč preživetja**
- ☐ Jože Hubad: **Dolga slovenska pot v svobodno Evropo**
- ☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: **Slovenija brez meja**
- ☐ Jože Dežman, Marjan Linas: **Med kljukastim križem in rdečo zvezdo**
- ☐ Jože Dežman: **S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe**
- ☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: **Nacistična Avstrija na zatožni klopi**
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.**
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.**
- ☐ Tamara Griesser-Pečar: **Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora**
- ☐ Eiletz: **Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918**
- ☐ Andrej Rahten: **Pozabljeni slovenski premier**
- ☐ Dieter Blumenwitz: **Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)**
- ☐ Vasja Klavara: **Koraki skozi meglo**
- ☐ Milan Zver: **Demokracija v klasični slovenski politični misli**
- ☐ Tita Kovač Artemis: **Baron Janez Vajkard Valvasor**
- ☐ Ive A. Stanič: **V objemu osvoboditeljev**
- ☐ Jože Zemljič: **Življenje je večna borba**

9,18 EUR / 2.200,00 SIT

25,87 EUR / 6.200,00 SIT

9,18 EUR / 2.200,00 SIT

27,95 EUR / 6.700,00 SIT

9,18 EUR / 2.200,00 SIT

9,18 EUR / 2.200,00 SIT

20,82 EUR / 4.990,00 SIT

35,46 EUR / 8.500,00 SIT

20,44 EUR / 4.900,00 SIT

32,00 EUR / 7.668,48 SIT

23,96 EUR / 5.741,77 SIT

22,95 EUR / 5.500,00 SIT

16,29 EUR / 3.906,00 SIT

28,07 EUR / 6.727,00 SIT

22,95 EUR / 5.500,00 SIT

27,16 EUR / 6.510,00 SIT

4,13 EUR / 990,00 SIT

45,27 EUR / 10.850,00 SIT

20,82 EUR / 4.991,00 SIT

27,16 EUR / 6.510,00 SIT

22,11 EUR / 5.300,00 SIT

4,52 EUR / 1.085,00 SIT

4,52 EUR / 1.085,00 SIT

18,56 EUR / 4.449,00 SIT

27,94 EUR / 6.696,00 SIT

17,65 EUR / 4.232,00 SIT

16,02 EUR / 3.840,00 SIT

26,95 EUR / 6.460,00 SIT

18,36 EUR / 4.400,00 SIT

12,51 EUR / 3.000,00 SIT

10,43 EUR / 2.500,00 SIT

8,34 EUR / 2.000,00 SIT

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

*Obvestilo potrošnikom:
Cene so preračunane po tečaju zamenjave:
1 EUR = 239,64 SIT..*

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ vsak mesec podarja **7 aparatov GSM Samsung SGH-X680.**

Vsi dosedANJI naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 6 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra traja do 30. junija 2007.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.

2. Naročniki do 1. 9. 2006.

Samsung SGH-X680:

teža: 90 g, velikost: 88 x 44 x 19 mm,
čas pogovora: do 360 minut,
čas pripravljenosti: do 250 ur,
30 MB vgrajenega spomina,
snemanje videoposnetkov,
zvočna beležka (diktafon),
barvni grafični zaslon (65.536 barv),
koledar.

MMS¹

MP3

Slika je simbolična.

tednik
DEMOKRACIJA

☐ Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- ☐ mesečno* ☐ 4 x letno ☐ 2 x letno ☐ 1 x letno
(9 % popusta) (10 % popusta) (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: _____

☐ NE

☐ DA

ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

*Podpisani/a se zavežujem, da bom
naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj
eno leto od datuma naročila.*

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana